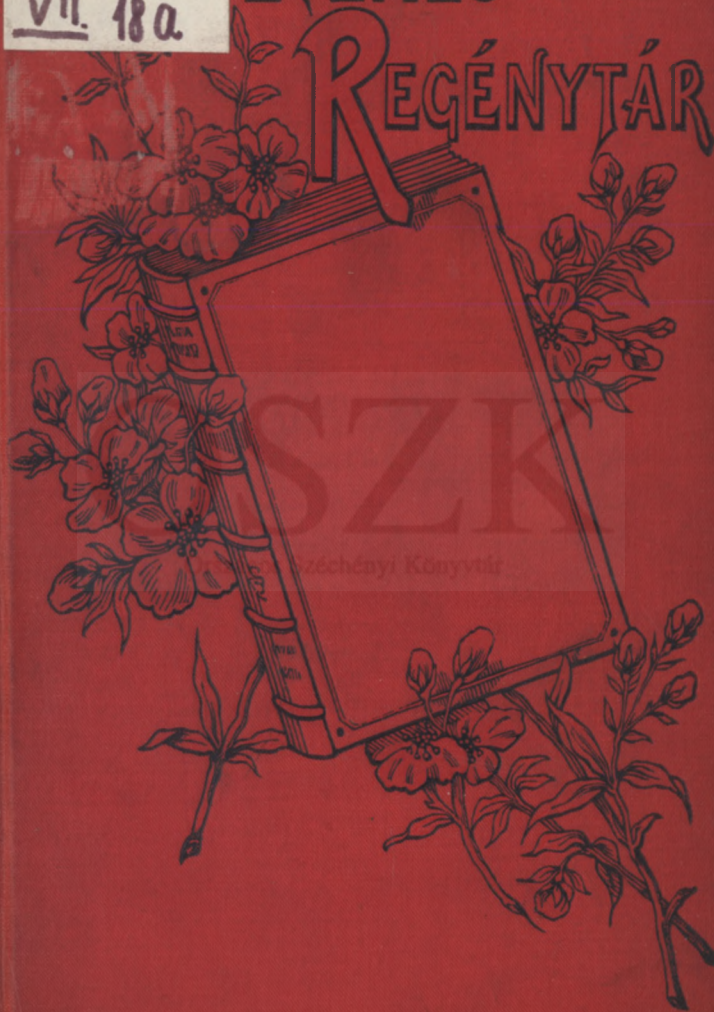

14.964

VII. 18a.

ETEMES

REGÉNYTÁR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

254.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VII 18

EGYETEMES REGÉNYTÁR.

A VÉR

REGÉNY

IRTA

BENICZKYNÉ BAJZA LENKE.

BUDAPESTEN, 1903.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA.

Andrássy-út 10.

~~Leleg. g.
698 d / 1.~~

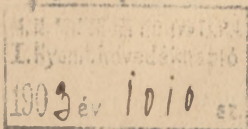
OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

14964/III. 18a

~~25.254~~

I.

Egy nő, ki tul van a negyven éven, rendes mértékkel mérve s világi fogalmak szerint, öreg asszony számba jön. Lonzanó tengerészkapitány tehát nagyon meg volt lepődve, midőn a komornyik megnyitván előtte a fogadó-terem szárnyas ajtaját, Ábray Leóna grófnéhez vezeté, ki lekötélezőleg fogadta, s ki egyike volt a legszebb asszonyoknak, kit életében látott, sőt e perczben meg mert volna esküdni, hogy ily nővel sohasem találkozott még ez életben.

Leóna grófné a nagy terem magas, gót formájú ablakában ült s vöröses-barna haján fényes napsugár játszott, mi tündöklővé tette barna olajszinü bőrét.

A kapitány egy pillanatig szó nélkül állt előtte. A meglepetetés és bámulat teljesen némává tették ajkát, mely pedig beszédes szokott lenni és rendszerint nem szükölködik a szavakban.

— Sejtem, hogy mi hozta hozzám, kapitány ur, — kezdé mosolyogva Leóna, látván vendége elfogultságát. Nem lett volna nő, ha annak okát rögtön ki nem találta volna.

A kapitány meghajtá magát s a mutatott székre ült, szemét le nem véve a grófné arczáról, mialatt ezt gondolá: Uram Isten, lehetséges-e, hogy ez Leóna grófné volna!?

A házi asszony szép, mélyen fekvő szemét hosszasan kérdő kifejezéssel pihenteté néma vendégén s aztán újra megszólalt:

— Üdvözetet hozott nekem a keletről, Lonzanó kapitány. Nemde ez jövetelének a célja?

— Ugy van, asszonyom, ezért jöttem, — kezdé végre, erőt véve elfogultságán a tengerész.

— A mint tudja, egy és ugyanazon a hajón utaztam körül a világot Herney gróffal; tudva, hogy e vidékre s a grófné közelébe jutok, megbizott e levél átadásával.

— Köszönöm, — vette át Leóna a levelet, mialatt arcza sötét-piros lett, s ez nem kerülte el a kapitány figyelmét, valamint az sem, hogy a levelet mily közönyösen tette a közel álló mozaik asztalra. Maga sem tudta miért, de ez jól esett neki.

— Hogy van Herney, közös barátunk? — kérde a grófné, kinek terhére kezdett válni vendége némasága és folyton rászegezett tekintete.

— Egészen jól, grófné, köszönöm de annyira megváltozott, hogy régi barátai meg sem ismernék.

— Kérdenem sem kell, hogy e változás előnyére történt. Mielőtt elutazott, beteg volt.

— A hogy veszszük. Ő maga úgy találja, hogy nem előnyére; de önmagáról kiki legkevésbé tudja megítélni.

— Igaz! De Herney azok közé az emberek közé tartozik, kiknek nagyon helyes és tiszta ítélük van.

— Ezt mutatja legalább egész élete.

— Kegyed ismeri azt *minden részletében*?

— Hízelvek magamnak azzal, hogy teljesen őszinte volt irántam.

Az utolsó szavakat Lonzanó feltűnően megnyomta, mialatt a grófné önkéntelenül félre fordította szép, nemes szabásu fejét.

— Ön bizalmas barátja neki?

— Lehetett volna-e ez másként, ha az ember évek során egy hajó csekély területén és hosszú estéken s a nap majdnem minden órájában együtt van? És midőn ő hajómra jött, nagyon érzékeny, beteg és ideges volt.

— Tudom — szólt majdnem halkan Leóna.

— Ilyenkor könnyebben nyílik meg a sziv, beszédes lesz az ajk s én a grófnak figyelmes hallgatója voltam.

Leóna grófné érdekléssel függeszté szemeit a kapitányra. Volt valami a kapitány hangjában, ami meglepte őt. Kérdezni akart tőle valamit, de hirtelen erőt vett magán s egy pillanatig hallgatott.

— A grófnőt meglepi ez a nyilatkozat tőlem a tengerésztől, — folytatá gyorsan Lonzanó, ki mindinkább visszanyerte rendes biztosságát, mely ritkán hagyta el habár hivatásánál fogva nem is forgott gyakran szalonokban; azért saját magát is meglepte az a csodálatos elfogultság, mely e terembe léptekor erőt vett rajta.

— Nem a nyilatkozat maga, hanem a hang lepett meg, melyen azt tette. Mert körülbelül képelem Herney gróf elbeszélésének tartalmát és ez önnek kevésbé lehetett érdekes, és talán még kevésbé mulatságos.

— Ebben igaza van grófné. Mulatságos semmi esetre. Egy barátunk szenvedése, életének reménytelensége mindig elszomorítóan hat reánk s én szivemből szántam őt.

— Majdnem szemrehányásként hangzanak szavai, kapitány ur, — jegyzé meg Leóna.

— Nem, grófné, de hát igaz részvétet éreztem barátom iránt, a nagyon sokat szenvedett.

— Ez csaknem különösen hangzik férfijkról, férfiról lévén szó.

— Miért? Nem hisz ön a férfiszivben? Nem képeli, hogy a szerelmében csalódva — szenvedhet?

— A legtöbb esetben könnyen kárpótolja magát a csalódásért. De tegyük fel, hogy van egy a ki különbözik a többitől.

— És ez Herney gróf.

— Nem akarom tagadni. Csak azon csodálkozom, hogy egy második férfi is akadt, kit szintén kivételnek lehet mondani.

— És ez én volnék: Igen, grófné, így van. Én nem csak hogy örömmel hallgattam meg barátom érdekes életének történetét, de szivből osztoztam keserveiben, miket, — bocsásson meg, hogy első találkozásunkkor ki merem mondani, — úgy találtam, nem is érdemelt meg.

Leóna ajkairól önkénytelen sóhajtás lebbent el.

— Ha ezt kegyed nekem hat év előtt mondja, kereken tagadtam volna.

— És ma, hat év után?

— Helyeslem állítását. Igaz, hogy holtig tanul az ember, s én sok oly igazságról győződtem meg

a lefolyt hat év alatt, mit Herneyvel való utolsó találkozásunkkor még nem tudtam.

— Ma tehát másként cselekednék Herneyvel szemben ?

— Ha ma volna ama nap, melyen hat év előtt elbucsúztunk, azt mondanám neki: „maradjon.“ De ma már ez késő volna . . .

— Egy ember életét boldoggá tennünk, soha nincs későn !

— Mi a boldogság ? — kiáltott fel keserűen Leóna, míg szemébe könny szökött. — A mi évek előtt boldogság lett volna, az most elkésve, csalódás lehetne.

— Nem így, grófné, megbocsát, de nem helyesen fejezte ki magát. Nem az évek, nem a körülmények változtatják meg az embert, hanem ő maga változik meg. A szív, mely egykor boldogság után vágyott, szerelemmel volt eltelve, kihül, lecsendesül, felejt, megadja magát. És ez ránézve a halál ! Már nem tenné boldoggá az, a mi után egykor sóvárgott.

— Meglehet, — válaszolt Ábray grófné röviden, csaknem hidegen. — Önmagunkban rejlík a változás, de mi idézi azt elő ? A tapasztalás !

Elhagyta helyét s a nyitott ajtón át az erkélyre lépett, mialatt a kapitány szemeivel követte.

— Jöjjön Lonzanó. Ülünk ide. Nézze mily csendes a tenger színe, pedig mélyében bizonynyal háborog. Ilyen a szív is. A szenvedélyek nem szűnnek meg abban soha.

— És a remények sem, — mondá a kapitány,

követve Leónát, s az erkélyen egy támlásszékekben foglalt vele szemben helyet.

— Meddig marad Nizzában? — kérde pár pillanatnyi szünet után Ábrayné.

— Bizonytalan ideig. Fregatteom ide van rendelve, a tavasz felé angol fregatteok váltják fel. Addig maradok.

— És ez kellemes önnek, nemde? Örök tavasz van itt. Nem szünnek meg nyilni a virágok s kétszer van kikelet . . .

— A valóságban és a képzeletben, — mosolygott Lonzanó.

A szép villa erkélynek, melyen e társalgás folyt, a tengerre volt kilátása, s majdnem függni látszott a hegyoldalban, mely kupolaszerűen borult a zöld repkénynyel borított épület fölé.

A villa maga nem nagy kiterjedésű volt, de erkélye és tornyai impozáns épületté tették. Homlokzatán arany betűkkel csillogott neve: *Capriciosa*. Évek előtt egy angol lord építteté, kitől Ábray Leóna grófné vette meg s leányával, Desirée-vel, már a második telet tölté Nizzában.

Az erkélyen ülők az utolsó szavak után pár pillanatig hallgattak. A gyönyörű tájkép vette igénybe figyelmöket. Leóna kihajolt az erkélyről s a ködben uszó Villa-Franca felé tekintett. Messzeségbe révedző szemei valamit figyelmesen látszottak keresni.

— Ott fekszik az ön fregateja, nemde, kapitány, — kérde kevés szünet után.

— Villa-Franca kikötőjében. A ködben csak körvonalai látszanak. Remélem, megtekinti egyszer

a grófné, már csak azért is, hogy lássa ama helyeket, hol barátja éveket töltött.

— Minden bizonynyal, még pedig nagy érdekekkel, bár ön nagyobb jelentőséget tulajdonít az emlékeknek, mint a mekkora megilleti azokat.

— Bocsássa meg e kérdést, grófné, ön egykor szerette Herneyt?

— Talán — igen.

— Talán? Nem bizonyos ebben?

— Sőt csaknem kételkedem benne, mert azt hiszem, a kit egyszer igazán szerettünk, azt *sohasem* felejthetjük el.

És kegyed elfelejté őt?

— Ritkán gondolok reá.

— És sohasem jutott eszébe, hogy ennek az embernek tönkre tette az életét ez a szerelem és csalódás? Nem szánta őt soha?

— Herney idealista volt egész életében, s én ennek ellenére nem kételkedem, hogy kárpótolni fogja magát.

— De nem így történt. Ő ma is azzal a hévvel szereti önt, a melylyel elválásukkor szerette s ma is csak egy gondolata, egy érzelme van: az ön iránt való szerelem.

— Kegyed azt mondja, kapitány, hogy ismeri barátjának egész élettörténetét. Nem szólt soha az okról, mely minket elválasztott?

— Desirée.

— Ő volt. Nem akartam neki mostoha atyát adni. Mindenek felett szerettem s miatta engedtem távozni Herneyt.

— És kárpótolta önt ezért az áldozatért leánya ?

— Nem !

Lonzanó meglepetve nézett reá. Megdöbbsent a hangtól, a tekintettől, melylyel ez egyetlen, de sokat mondó szót a grófné kiejtő. Egy pillanatig nem tudott felelni.

— Kérdésére különös felelet ez tőlem, az anyától, nemde ? De én nem tudok hazudni, sem tettetni, s kimondom, hogy ha ma visszahozhatnám azt az időt, midőn jövöm, sorsom, egész életem fölött határoztam . . . másként tennék.

— Hisz az még nem késő, — kiáltott föl Lonzanó, de arczkifejezése ellentétben állt szavaival. Kinos feszültség látszott rajta.

Leóna tagadólag rázta meg szép fejét.

— Ma lehetetlenebb volna, mint valaha, — mondá szomoruan. — Desirée akkor gyermek volt, s nevelésre volt szüksége. Ma felnőtt leány s fokozott mértékben kell örködnöm fölötte, mert fájdalom, ő atyjának hajlamait öröklé.

-- Atyja hajlamait ? — kérde mindinkább meglepetve Lonzanó. — De hisz ez lehetetlen. Leány ! Ha fiu volna, akkor . . .

— És mégis úgy van. Ön bizonynyal ismeri Herney leírásából Ábrai grófot. Desirée atyjának a képmása.

— Nem értem grófné. Nem tudom mit gondoljak.

— Megmondom önnek, mit gondoljon. Képzeljen egy igen szép virágot, melyet a tavasz üdeségének minden bájával felruházott, de kelyhében van egy fekete pont, egy mérges csepp, mely

rombolással fenyegeti nemcsak szépségét, üdeségét, de életét is.

— Nem értem, nem értem, — kiáltott fel majdnem idegesen a kapitány.

— És én nem mondhatok többet. Megismerve őt, hamar érthetőbökké lesznek szavaim.

— Hasonlit kegyedhez legalább külsőleg?

— Nem. Ő egészen atyja leánya, kívül és belül.

— Így lehetetlen, hogy szép legyen! — kiáltott fel Lonzanó, önkéntelen elragadtatással nyugtatva szemeit a grófnén, ki elmosolyodott.

— Azt majd meglátja, — válaszolt a grófné s elhagyva helyét csengetett.

— Küldje ide Desirée grófnét, — szólt a belépő inasnak, ki egyik mellékajton sietve távozott.

— Bocsáson meg, grófné, de én még örömesebb folytattam volna e tárgyat négyszem között.

— Én pedig óhajtom, hogy ismerje körülményeimet egészen azok után, miket rólam Herney gróftól hallott.

A kapitány nem válaszolt e szavakra, de arcza mutatá, hogy Desirée grófnő megjelenése legkevésbé sem érdekli és őszintén sajnálja, hogy a grófné társaságát egy harmadikkal meg kell osztania.

Pár pillanat múlva fiatal leány lépett be fehér ruhában; dus szőke haját kék szalag tartá össze; keblén nyíló rózsák illatoztak, arcza feltűnő szép, szabályos, de legkevésbé sem rokonszenves és szemmelláthatólag nélkülözte azt a bájt, mely Leóna grófnő vonásait jellemezte.

Kíváncsi pillantást vetett a kapitányra, kit még sohasem látott s ki ritka szép férfi volt.

— Lonzanó kapitány, — mutatta be Ábray grófné a vendégét.

Desirée kissé büszkén hajtá meg magát és szó nélkül foglalt helyet.

— A kapitány fregatteja Villa-Francánál időz, ő maga üdvözlét hozott mindketőnknek Herney gróftól.

— Köszönöm, — szólt egykedvű, hideg hangon a leány, mialatt tetőtől talpig mérte a kapitányt.

— Látott már belőlről egy fregatte-ot, kis-asszony? — kérde Lonzanó, hogy valamit mondjon.

— Gyakran, sőt tánczoltam is a mult évben egy ily fregatte báljában. De nem jól mulattam. Az ily szórakozás engem kevésbé érdekel.

És hogy megerősitse állítását, azonnal egy nagyot ásított a táncz és bál gondolatára.

Leóna grófné észrevehetően elpirult, Lonzanó elmosolyodott.

— Ez csodálatos nyilatkozat oly fiatal leánytól, minő kegyed. Szabad tudnom, mi érdekli és mulattatja önt?

— Mindaz, a mi bizonyos küzdelemmel és fáradsággal jár. Evezni, lovagolni, kártyázni szeretek. Lawn-tennis, croquette: ezek az én elemeim. A szoba illatos levegője leverőleg hat reám, öltözék, bál, társaság nem érdekel. A széptevéstől és udvarlástól határozottan borzadok.

Leóna grófné visszafojtott lélekzettel hallgatá

őt, mintha félne attól, a mi még következik. Lonzanó érdekellemmel szemlélte, s mulattatni látszottak őt e szavak.

— Így tág tért talál kegyed e helyen szenvedélyeinek kielégítésére, — szólt enyelgő hangon. — Nizza éppen ily kedvtelésekre van teremtvé.

— Minden irányban, — válaszolt futó gúnynyal Desirée, mialatt rózsás körmeit szemlélé, jeléül annak, hogy a kapitánynyal keveset törődik.

— És hol talál kegyed kártya-társaságot? — kérde Lonzanó.

— Itthon és másutt, a hogy jön.

— A grófné is szeret kártyázni? — kérde nem minden irónia nélkül a kapitány Leónához fordulva.

— Oh, mama azt teszi, a mit én akarok, — sietett közbe szólni Desirée, meleg pillantást vetve anyjára.

A tengerész nem felelt. Egy szánakozó pillantás a grófnéra kifejezé gondolatait, ki e pillantást megérté és önkéntelen viszonzta.

Desirée az erkély rácsozatára támaszkodott és körültekintett a gyönyörű tájon. Szoborszerűen szép termete kifogástalan volt, profilja kissé hajlott orrával, fölvetett teljes ajkaival s szép szemével a legszebb harmóniát képezték és Lonzanónak mégis mind ez ellenszenves volt, míg Leóna iránt meleg vonzódást érzett.

Pár pillanatig csend állt be a kis társaságban. Desirée utolsó megjegyzését enyhíté ugyan a szeretetteljes pillantás, melyet anyjára lövelt, de mind

a mellett visszatetsző volt az; anyja kiméletből, a kapitány udvariasságból hallgatott. Egyszere hosszú, hangos madár-sivításhoz hasonló kiáltás veré föl a csendet s hasítá át a levegőt, mire Desirée észrevehetően összerezzen s messze kihajlott a rácsozaton.

— Ez Maurico, — szólt kipirult arczczal, élénk mozdulattal. — Sajkájával jön értem, s én futok.

— Ki van vele? — kérdé élénken a grófné.

— Senki. Minek is? Ő evez, én kormányozok. Minek húznánk fölösleges terhet?

E szavak után az ajtó felé futott, mintha nem akarná hallani anyja további szavait.

— Egyedül nem mehetsz vele! — kiáltott utána Leóna grófné. — Menjen veletek Susanne.

— Nincs szükségünk reá, — mondá pajkos nevetéssel Desirée s elhagyta a termet.

Lonzanó nem értvén mindebből semmit, kérdőleg függeszté szemeit a grófnéra, ki nagyon izgatottnak látszott.

— Most körülbelül ismeri leányomat, — mondá majdnem siró hangon, elfojtott könnyekkel. — És most érteni fogja, midőn kérdésére, hogy érdemes volt-e érte azt a nagy áldozatot hoznom, egyszerűen azt feleltem: nem!

— Szabad egy tanácsot adnom kegyednek, grófné, bár nagyon is új ismerőse vagyok arra hogy azt tehessem?

— Tanácsot?

— Adja mielőbb férjhez leányát és hozza helyre a mit elmulasztott.

— Én, negyven évvel?

— Kegyed szép, ifju és bájos. Az ily nőknél, mint ön, nem kérdezzük: hány éves, hanem egyszerűen azt: képes volna-e engem szeretni?

Leóna meglepetve, megdöbbenve tekintett az érdekes, napbarnította arczu tengerészre, kinek arcza egy árnyalattal sötétebb lett e szavak alatt.

Lonzanó hirtelen fővegét vette és elhagyta a termet, melynek meleg illata s levegője, csak kint érezte, mily kábitólag hatott reá.

II.

Alig, hogy a kapitány távozott, Leóna izgatottan sietett leánya után, hogy visszatartóztassa e kirándulástól.

Ez azonban nem sikerült. Lonzano lehaladva a hegyoldalban épült villa lépcsőjén és menedékes udvarán, ki a tengerpartra, nemsokára megpillantá a kis sajkát, vigan iramodva a promenade des Anglais felé, s benne a kormányon ülve Desiréet. Megállt, fejét önkéntelen rosszalólag csóválta s hosszan kíséré szemeivel a könnyü lélekvesztőféle, pirosra festett járművet.

De a sajka nem sokára eltűnt tekintette elől s ő kellemetlen érzések és gondolatok közt haladt a tengerparton nyuló sétatér felé melyen ilyenkor hullámozott a járó-kelők serege.

— Ez a szegény asszony, — gondolá menetközben, — ki egész életét egy gyermeknek áldozá, mily keserűen csalódhatott anyjai reményeiben s önérzetében.

Azután rá sem figyelve a hullámnzó sokaságra, a festett és festetlen elegáns hölgyekre, kikben Nizza és Monte-Carlo oly gazdag, végig gondolá Leóna élettörténetét, melyet Hernay gróftól oly gyakran hallott elbeszélni, s melynek most, midőn Leónát látta, megismerte, minden részlete közvetlen elevenséggel merült föl emlékében.

Herney már leánykorában szerette Leonát. Komoly, előkelő gazdag magyar főúr volt, szabadon rendelkezett vagyonával. Erős szerelmet érzett a gyönyörű Leóna iránt, udvarolt neki, s komoly házassuló szándékkal közeledett hozzá. Vannak azonban emberek, kik többet éreznek, mint a mennyit mutatni tudnak s Herney ezek közzé tartozott. Hü kísérője volt imádottjának. Mindenki észrevette szerelmét; de óvatosság vagy elfogultságból nem nyilatkozott, míg egyszerre azt a hirt hallotta, hogy Leóna Ábray gróf menyasszonya. Ez irtóztató csapás volt reá nézve. Nagy szerelmében és elfogultságában észre se vette, hogy Ábray komoly vetélytársa lehetne, hisz Leóna mindig udvarlók és bámulóktól volt környezve, s Ábray azok közé tartozott, kik minden szép nőnek udvaroltak, ha leány vagy asszony volt is az. Oly ledérnek ismerték, hogy Herneynek soha sem jutott volna eszébe tőle, mint vetélytárstól félni. A hir hallatára őrült, kétségbeesett rémület vett rajta erőt. Fölkereste Leónát megtudta tőle, hogy a hir igaz, s ekkor vallotta meg szerelmét és — másnap elhagyta Budapestet, kinos bánata és csalódásával éveig szándékozván távol maradni.

Türelmetlen, ideges természete azonban nem-sokára visszavitte oda, hol tudta, hogy ezentúl kín lesz neki az élet: Leóna, ekkor már Ábray grófné közelében. És ekkor megtudta, hogy a házasság szerencsétlen, hogy Ábray nőtlen korához hiven folytatja kicsapongását, ledér, könnyelmű életét, nejét elhanyagolja; hogy annak boldogtalansága és szenvedése közbeszéd és szájalom tárgya volt. Mindezek következtében Herney újra közeledett hozzá, mit talán nem tett volna, ha Leóna boldog házasságban él.

Azt hitte, kötelessége őt vigasztalni.

Leóna, ki eleinte nagyon szívére vette csalódását, lassankint megnyugodni látszott abban. Nem lévén más módja a feledésre, teljes erővel a szórakozásnak adta át magát. Mulatott és nevetett, bár belsejében, a fényes öltözék és vidám mosoly alatt, keserű kín dült. Mindenütt egyedül jelent meg vagy nagy gyakran Herney társaságában, kit megszoktak oldalán látni. Senki sem vette ezt tőle rossz néven, mert férjét nemcsak hogy könnyelműnek, de tisztességtelennek is tartották.

Hogy Herney gróf miféle reménységeket táplált a jövőt illetőleg Leónára nézve, azt, mint Lonzanónak mondta: ő maga sem tudta. A szerelem soha nincs remény nélkül. Neki is voltak hát bizonytalan reményei. Talán az, hogy Ábray könnyelmű életmódja mellett nem élhet soká . . .

Évek multak így, míg egyszerre Ábray grófnénak leánya született: Desirée.

Ez ugyancsak különös változást idézett elő a

nőben, kinek eddig nem volt életcélja, s napjait azzal töltötte, hogy mindent felhasználjon, a mi boldogtalanságát felejteti vele.

Gyermekében most életcélzt talált, a miért érdemes volt élnie, s ki kárpótolni fogja neki egykor mindazt, a mit házasságában vesztett. Az imádással határos szeretettel ragaszkodott leányához és megváltoztatva életmódját, legtöbb idejét a gyermekszobában tölté. Ennélfogva Herney is ritkábban látta őt, s ez a grófnak nagy szomorúságot okozott. Irigy és féltékeny volt e gyermekre, a ki miatt neki nélkülöznie kellett élte egyedüli boldogságát: Leóna társaságát. És ezt nem is tudta titkolni Leóna előtt. Ez a körülmény bizonyos feszültséget idézett elő, eddig harmonikus barátságukban Leóna érezve, hogy Herney gyermekét gyűlöli, lassankint hidegebb lett iránta, s a hol lehetett, visszahuzódott tőle . . .

— A gyermek születése ezt az egyedüli változást idézte elő az Ábray háznál. A férj nem változott. Keveset törődött neje és gyermekével s azok viszont keveset ő vele. Napokig nem látták egymást s midőn a grófné oly csálhatatlan jelét tudta meg férje hűtlenségének, mely teljesen utálatossá tette őt előtte, végleg megszakitott férjével minden összeköttetést s csak névszerint volt ezentul neje, de semmi egyéb összeköttetés nem állott fenn többé közöttük.

Egy napon Ábray betegen érkezett meg a faluról, veszélyes betegségbe esett és meghalt. Mindenki örült a sors e véletlen helyes megoldásának, mert

mindenki haszontalan embernek tartotta őt és szánta a szép, nemes érzésű, rokonszenves grófnét, ki martaléka volt egy oly ember méltatlan bánásmódjának. Kezdték suttozni Herney hosszú idő óta tartó szerelméről, s arról, hogy az özvegy nem-sokára méltóbb házasságot fog kötni és ezt a szép reményt maga Herney is erősen táplálta.

A kis Desirée ekkor hat éves volt. Szép, kedves, bámulatraméltó gyermek, anyjának szemefénye, mindenki kényeztette, csodálta, csak Herney viselkedett iránta régi gyűlölséggel, s ezt a kis leány érezni látszott, mert hasonló hideg tartózkodást, sőt félelmet és ellenszenvet mutatott iránta. És ez volt az ok, mely nem engedte, hogy Leóna és Herney gróf között az egykori őszinte, meleg barátság visszatérjen.

A gyászév letelte után Herney ismét egyik leggyakoribb vendége lett az Ábray-háznak. Leóna meg volt győződve, hogy nincs még egy második oly igaz, őszinte barátja és imádója, mint Herney gróf, de közöttük állt a gyermek, s ez végre teljesen el is választá őket.

Herney gróf nem bírván tovább kiállni a bizonytalanságot, megvallá szerelmét az özvegynek. Elmondá reményeit a jövőre nézve s megkérte kezét.

Leóna grófné habozott. Tudta, érezte, hogy éltének egy válságos percze előtt áll. Teljes lelkéből vonzódott Herneyhez, kit hosszú évek során, mint kifogástalan embert és hű, odaadó imádót volt alkalma ismerni. Sőt meg volt győződve, hogy

sorsát jobb kezekbe nem tehetné . . . De midőn „igen“ és „nem“ kimondásán tündődött, Desirée lépett a szobába, kinek látására Herney szemébe sötét, gyűlöletteltjes láng lobbant fel, míg a gyermek ijedten riadt vissza, megpillantva őt. Leóna ölébe vette, magához ölelé gyermekét s kiejtő a „nem“ szót. S ez Herneyt örökre boldogtalanná tette.

— E gyermeknek áldoz fel engem! — kiáltá keserűen, — engem ki egész életemet tettem az ön lábaihoz, Leóna, s kinek csak egy czélja van e földön: az ön boldogítása!

— De gyűlöli gyermekemet, — válaszolt a nő, — és ez közöttünk a gát, hogy boldogok lehessünk.

Herney gróf keserű kétségbeeséssel állt előtte. Őszinte, igaz természete nem engedé, hogy hazudjék. Ő Desiréet gyűlölte, ezt nem tagadhatta, sőt titkolni sem birta. Némán, sötét tekintettel nézett Desiréere ki mintha tudná miről van szó, anyjához huzódva félve tekintett a grófra . . .

— Adja Isten, hogy soha se bánja meg azt a mit ma velem tett, — mondá Herney, — és hogy ne csalódjék e gyermekben, ki végre is atyja leánya!

Vad izgatottság és keserű haragban távozott Leónától, ki tönkre tette életét, másodszor fosztá meg reményétől, boldogságától, egy gyermekért, ki végre is olyan lesz, amilyen atyja volt, ki arcban is egészen hozzá hasonlít. E találkozás óta többé nem látták egymást. Sok, sok év telt el azóta. Herney többször körülutazta a világot Lon-

zanó kapitány társaságában, ki meghitt barátja lett. Leónának pedig azóta gyakran eszébe jutottak Herney utolsó szavai: *atyja leánya!* Fájdalom, az özvegy ezt évről-évre jobban igazolva látta.

E gondolatok most mind keresztül repültek Lonzanó kapitány agyán. Majd itt, majd ott állt meg a tengerpart egyik-másik szebb pontján, s tünődve szemlélte a hullámokat. Fölmerült előtte Leóna gyönyörű alakja, a komoly, fájdalmas vonás arczán. Ujra és újra átérzé ama meglepetést, mely egész belsejét felfogta, midőn először megpillantá. Egy idős tiszteletre gerjesztő matrónát vélt találni s egy gyönyörű asszony előtt állt, kinek szellemi tehetsége, szépsége győzedelmeskedett korán, s ha Herney ma látná őt, ma is lábaihoz borulna . . .

Álmodozásából ismerős hang riasztá föl.

— Mily elmerülve — szólítá meg Barbieri marquis. Nizza egyik legismertebb gavallérja s a játékasztalok pazar hőse. — Csak nem szerelmes kedves kapitány?

— Valóban szerelmes történeteken gondolkodtam, marquis, csak hogy nem az enyémen.

— Ez még hálátlanabb dolog, mint amaz, a más szerelme bennünk csak irigységet ébreszthet, és ez kellemetlen, sőt egészségtelen érzés.

— Irigységet, miért?

— Mert még az is irigyli mástól azt a kellemes érzést, a ki soha sem tudna szerelmes lenni. Például mint én.

Megindultak a pillanatnyi megálás után, s együtt folytatták a sétát.

— Ön sohasem volt szerelmes ?

— Soha ! Ezt a luxust nem engedtem meg magamnak. Sokba kerül. Legnemesebb részünket érinti, s legszebb illúzióinktól foszt meg.

— Ebben lehet valami. Éppen egy barátomról gondolkoztam, kinek egész életét tönkretette a szerelem.

— Na lássa, mily fölösleges érzés ez. Azért én sohasem engedtem a szerelemnek hatalmat magam fölött, a mi annál könnyebb volt, mert életemet egy hatalmasabb szenvedély tölté be.

— Mi az, ha szabad kérdenem ?

— A játék.

— Na ez aztán igazán sokba kerül.

— Nem többbe mint a szerelem, s abban csak pénzünket veszíthetjük el.

— Különös. Ma már másodszor találkozom oly emberrel, kinek a játék a szenvedélye.

Barbieri jóízűt nevetett :

— Mily naiv ember ön, kapitány. Látszik, hogy életének legnagyobb részét vizen tölté. Hisz itt csakis játékosokkal találkozhatnak . . . A játék hozza ide a legtöbb embert.

— De az a másik nő volt !

— Azok még szenvedélyesebbek, mint mi férfiak.

— Egy fiatal leány.

— A kis Ábray Desirée ?

— Ön kitalálta. Ismeri ?

— Hogyne ! Mindenki ismeri őt itt és Monte-Carlóban. Ez egy mulatságos gyermek. Éppen most láttam őt legujabb szerelmével tovarepülni a tengeren.

— Csakugyan? Éppen anyjánál voltam, midőn csolnakázni ment.

— Leóna grófnő! Ez már aztán egészen más. Én nem sokat tartok a nőkről, de e nő előtt leveszem a kalapomat és őrizkedem a társaságától.

— Őrizkedik. Miért?

— Nagyon unalmas, nagyon tisztességes nekem. Én másforma hölgyekhez vagyok szokva. Már jelenléte is feszélyez.

— Desirée-ét tehát jobban kedveli?

— Természetesen. Már csak azért is, mert a legkönnyelműbb lumpnak a leánya, kit valaha ismertem, s gyöngéden legyen mondva: ő apja vére,

— Tudja-e, hogy ez borzasztó ítélet! Ismerte Ábray grófot?

— Ki ne ismerte volna őt! Játék, bor, szerelem: ez volt az ő eleme, míg aztán nyakát szegte s belehalt. Nem volt kár érte, de még élhetett volna, csakhogy nagyon sietett, s így hamar el is végezte.

— Ő magyar ember volt.

— Még pedig a javából. Szive, tárczája nyitva állt mindenki számára. Ez a mai világban ritkaság.

— Sőt ellenkezőleg, soha sem volt annyi könnyelmű ember, mint a tizenkilencedik század utolsó negyedében.

— Csakhogy ritkán lehet találni a kettőt együtt. Tárt szív és bőven tömött tárcza a csodák közé tartozik.

— Meg szokott ön fordulni Ábray grófnénál?

— Nem. Ezzel nem dicsekedhetem, de nem

is kívánczozom vendégei közé számíttatni. Olykor Monte-Carlóban a kaszinó termeiben találkozunk. A grófné hideg és tartózkodó irántam, de annál kedvesebb Desirée.

— Mit tart ön erről a leányról?

— Ismeri őt, kapitány?

— Ma találkoztam vele először.

— Nem tartozik a grófné benső barátai közé?

— Egyetlen egyszer voltam a házánál.

— Tehát őszinte lehetek. Ellenkező esetben tartózkodtam volna, mert senkinek sem szeretek kellemetlent mondani . . . Ez a Desirée igen szép leány, megjelenésében van valami pikáns, feltűnő és talán rokonszenves is . . . Megtanították mindenre a mire csak lehetett, a legjobb, leggondosabb nevelésben részesült és tökéletes lady volna, ha birna egy, a nőknél szükséges valamivel . . .

— És az? — kérdé feszülten Lonzanó.

— A *tisztesség* fogalma.

A kapitány meglepetve tekintett reá.

— Hogy érti ezt, marquis? — kérdé feltűnő hidegséggel.

— A legegyszerűbben. Hogy szavaimat megmagyarázzam, csak annyit mondok, hogy ez a leány beleszeretett egy fiatal emberbe, a ki sem több sem kevesebb egy könnyelmű kalandornál, s ezzel csolnakázik, lovagol, sétál, játszik. És oly ember társaságában tölti a nap legtöbb idejét, kivel egy zajos multu nő is aligha mutatná magát.

— És az anyja? Mit mond ehhez a grófné, kit ön annyira dicsért?

— A grófnénak nincs hatalma leányán. Elkényeztette őt. Atyja vére. Féktelen és rakoncátlan. Meg nem zabolázható!

Lonzanó lesütött fővel haladt társa mellett. Vonásain kedvtelenség, csalódás ült. Hagyta tovább csacsogni a marquist, s gondolatokba mélyedve folytatta útját. A mit Barbieri beszélt neki, az több volt, mint a mennyit hallani kívánt volna. A Herney gróf leírása után egészen másnak képzelte Leóna grófnő körülményeit, életmódját és elveit.

A Promenade des Anglaisra érve, más dolgok vették igénybe a két férfi figyelmét. A kép, mely szemeik elé tárult, tarka és változatos volt. Az óra hármát mutatott, a legkeresettebb sétaidőt, s mindazok, kik a négy órai vonattal Monte-Carlóba készültek, a legelegánsabb öltözékekben először itt mutatták meg magukat.

A szebbnél-szebb fogatok egymást érték. Deli amazonok, kifogástalan lovasok, gyönyörű hölgyek gyermek-kocsik angyalarczu bébékkal megrakva, szamár- és öszvércsoportok kiránduló-társaságokkal, mind megannyi érdekes látványt tártak a néző elé s Lonzanó és Barbieri a látványnyal elfoglalva nem beszéltek többé Ábray grófnéről és leányáról.

Nizzában gyorsan mulik az idő. A kapitány alig vette észre, hogy hat óra van. Lassankint besötétedett, s a nap alászállott a tengerbe. Megüresedett a tengerpart, mindenki ebédelni sietett.

Barbieri marquis már rég megvált társától. Ő is Monte-Carlóba ment a négy órai vonattal, s a kapitány gondolatokba mélyedve haladt a „Lon-

don House“-felé, midőn a sötétes félhomályban feltünően csinos hölgyalak suhant el mellette s figyelmét magára vonta.

Ő nem tartozott ama férfiak közé, kik a hölgyek után futkosnak. Nizzában az ily gyorsan elsuhanó hölgy nem tartozik a ritkaságok közé, s ő nem sokat törődött volna vele, ha nem tetszik ismerősnek a hölgy termete, mozgása, fejtartása. Ez volt, mi felkelté érdeklődését, — s maga sem tudta miért, Desirée-re gondolt, kit pedig semmi módon nem képzelhetett az egyedüli tovasuhanó hölgyben . .

III.

Meggyorsítva lépteit a hölgy után iramodott, ki oly sietve haladt, hogy olykor csak selyemruhájának suhogását hallá, míg magát az alakot elrejté előle az esti homály.

A tengerparttól több mellékutcza vezet a város régiebb részébe, s ezek egyikébe suhant be a hölgy. Sietése majdnem futáshoz hasonlított, de Lonzanó mindenütt követte.

A magas épületek hosszú sora előtt haladtak el, míg végre a hölgy céljához látszott érkezní, s a „St. Honorine“ zárda előtt megállt.

Itt körülnézett, talán a járdán utána kopogó léptek tették figyelmessé, melyek a Promenade des Anglaistól fogva követték, vagy más valamit akart látni, de észrevehető volt feje mozdulatán, hogy hátra tekintett, aztán hirtelen megrántá a zárda csengetyűjét.

Lonzanó egyik ház kapuja alá huzódva nézte

mindezeket, s midőn a hölgyet belépni látta, habozott, hogy várjon-e reá, vagy tovább menjen-e, mert nem kétkedett, hogy a hölgy vissza fog térni. Minden áron meg akart győződni a hölgy kilétéről. Azt is sejté, hogy az esteli kirándulás *egyedül*, Nizza utcáin, nem történhetett Leóna grófné tudtával és ha a hölgy, kit látott, csakugyan Desirée volt s nem térne haza, — úgy határozá magában — fölkeresi az Ábray villát s hirt visz a grófnénak leánya hollétéről.

Várt tehát. Megnézte óráját: fél volt hétre. Ebéd idejét már elmulasztá, a fregatte tisztjei, kikkel együtt szokott étkezni, ismerve pontosságát bizonyynyal csudálkoznak elmaradásán. Egy ideig vára-koznak reá, azután ebédhez ülnek, s valószínűleg valamely kalandról sutognak egymás között, mi oly könnyen akad Nizzában . . .

Ilyféle és hasonló gondolatokkal tölté a vára-kozás idejét. A csillagok egymásután gyultak fel az égen; Lonzanó habozott, vajjon ne menjen-e Leóna grófnéhez meggyőződni, hogy otthon van-e Desirée. Mert ez az egész dolog mindinkább érthetetlen volt neki. Oly rejtély, melyet szeretett volna megoldva látni. Már csak azért is, mert nemcsak Desirée érdekelte őt, hanem még inkább Leóna, kit Herney leírásából egészen másnak vélt, mint a minőnek most megismernie kellett.

Lassu léptekkel, kedvtelenül indult a város felé, midőn kulcsnyikorgást és nehéz ajtó zárjának recsegését hallja . . . Megállt, visszatekintett, s a zárda kapuját látta kinyitni és a várt alakot kilépni

rajta. Azonnal visszafordult s elébe sietett. A hölgy le volt fátyolozva, de felismerte. Csakugyan Desirée volt, ki legkevésbé sem akarta titkolni kilétét, sőt megpillantva őt, örömmel kiáltott fel:

— Ha nem csalódom, a kapitány, ki ma nálunk volt?

— Igen, grófnő, Lonzanó kapitány. De hol járt egyedül, a város e távol fekvő részében?

— Ah, ez nagyon különös; nemde? Mama szerint ilyent nem kellene tennem.

— Nemcsak a grófné, de senki sem helyeselhetné ezt.

— Avval én keveset törődöm. Akar hazakísérni?

— A legnagyobb készséggel. Akarja elfogadni karomat?

— Szívesen. De most én kérdezem, mi hozza önt ily későn e városrészbe?

— Tehát kegyed tudja, hogy késő van, hogy e városrész ilyenkor elhagyott, hogy aki erre jár az szokatlan dolgot művel, és mégis . . .

Itt vagyok, — vágott szavába Desirée s hangosan felkaczagott. — Erre felelnem se kell, hisz látta, hogy a zárdából léptem ki.

— Azt láttam, de nem tudom mi vitte önt ily különös módon oda.

— Mit ért különös mód alatt?

— Kell-e ezt magyaráznom? Ábray Desirée grófnő, ki alig tizenhét éves, este és egyedül!

— Hah, mily sok kifogása van. Először, hogy ki vagyok, másodszor, hogy este van, azután egye-

düllétem. Ön valósággal inkvizitornak született. Nos, hát most nem vagyok egyedül, hanem igen is hatalmas védőm akadt önben.

— De ez csak véletlen! És mit fognak gondolni azok, kik így karöltve látnak bennünket végigsétálni a tengerparton, a vendéglők előtt, melyek most mind tömve vannak?

— Kegyed törődik ezzel?

— Minden esetre, ön miatt.

— Legyen nyugodt. Miattam mindenki gondolhat, a mit akar.

Lonzanó nem tudta e nyilatkozat után, miként folytassa a kényes tárgyat.

— Tudja Leóna grófnő, hogy kegyed a zárdába ment.

— Fogalma sincs arról, válaszolt nevetve Desirée.

— Mit gondol tehát távollétéről?

— Mama hangversenyen van s nyolcz óra előtt nem tér haza.

— És ha már otthon volna s nem találná kegyedet a villában?

— Akkor megmondom neki, hol voltam!

— Szabad megkérdezni, miért volt a zárdában?

Desirée egy gyors pillantással futott végig Lonzanón, aztán felvonta vállait, jeléül, hogy különösnek találja ezt a kérdést, de nem késett a felelettel.

— Én ma először látom önt. Mamának talán barátja, de én keveset vagy éppen egyáltalán nem ismerem, s így e kérdést egyszerűen felelet nélkül hagyhatnám. Azonban nem teszem, mert nagyon

őszinte természetű vagyok. A zárdában tanácsot voltam kérni a fejedelemasszonytól.

— Tanácsot? Mi tekintetben?

— Nem tudok mamával egy dologban meg-
egyezni, s azt akartam megtudni, kinek van igaza,
neki vagy nekem?

— Ezt én előre is megmondhatnám, a nél-
kül, hogy a kérdést ismerném.

— Hogy hogy?

— Ilyen körülmények között mindig az anyá-
nak van igaza, csak ő adhat leányának tanácsot,
különösen az olyan anya, a milyen az öné.

— Ez kérdés, mert a mama nagyon egyoldalú.

Most Lonzanó nevette el magát. A lámpák
fényesen sütöttek s ő a fátyolon át oly komoly és
határozott kifejezést látott a leány arcán, mely
nagy fiatalságához képest igen nevetséges volt.

— Ön kinevet? Jó, nem törődöm vele, nem
neheztelek érte, annál is kevésbé, mert e perczben
szükségem van az ön kíséretére, bár nem messze
vagyunk hazulról, — mondá Desirée s figyelmesen
körültekintett, mintha keresne valakit.

És csakugyan, mintha a tekintet hívására je-
lent volna meg, egy magas, karcsu férfi-alak lépett
ki a platán-fák árnyékából s levéve kalapját, tisz-
teletteljesen köszönté Desiréet.

— Sokáig várt reám? — kérdé elfogulatlanul
a leány.

— Igen . . . nem . . . — válaszolt a férfi za-
vartan, mialatt fürkészve vizsgálta Lonzanót.

— Elkéstem, — folytatá Desirée. — És meg

kell vallanom, hogy nagyon jól mulattam a kapitánynyal.

A férfi feszesen szó nélkül hajtá meg magát.

— Most azonban már meg kell köszönnöm kíséretét, — folytatá Desirée, kihuzva kezét Lonzanó karjából. — Livió hazáig kísér, s valami mondani valóm is van neki.

— Bocsásson meg grófnő, de én nem hagyom magamat ily röviden elutasítani, s kegyedet csak a villa kapuja előtt hagyom el.

Desirée mosolyogva vonta fel vállát.

— Biztosítom, hogy nincs többé kíséretére szükségem, annál is inkább, mert a „Capriciosa” már csak néhány lépésnyire van innét.

— Én pedig félutnál nem szoktam visszatérni.

— De uram... — szólt közbe Livió s még többet akart mondani, de Desirée közbevágott:

— Hallgasson, — szólt csillapítólag. — A kapitány a mama barátja s nem szabad őt megbántanunk.

Szó nélkül indultak tovább. A két férfi kétfelől, Desirée közöttük. Egyetlen szót sem váltottak. Némán haladtak fölfelé a meredek kavicsos uton, mely a magasan fekvő villához vezetett. Hideg, fagyos hangulat látszott mindhármukon. Midőn a kapu elé értek Lonzanó feszesen hajtá meg magát s látva, hogy Desirée a kertbe lép, visszafordult és ebédelni ment, azon tünődve, kit kárhoztasson jobban a mai események és Desirée viselete miatt: az anyát, vagy a leányt? . . .

Leóna grófnő még nem tért haza a hangversenyből, midőn Desirée a házba lépett.

Megtudva, hogy a grófné még távol van, szobájába sietett, átöltözött, s midőn anyja a társalgó terembe lépett, ő már az erkélyen várakozott reá, a tengert szemlélve, mely a hold fényénél festői látványt nyújtott.

Ez azonban kevésbé vette figyelmét igénybe. Ő nem volt lelkesülő jellem. Csak ritkán hatott reá a szép, s most is azzal volt elfoglalva, hogyan mondja el azt, a mit anyjával tudatni akart.

Leóna grófné a legjobb kedvben érkezett haza. Ő leánya elentéte volt, minden érdekelte, mulattatta, a mi a szépművészethez tartozott. Zene, irodalom, festészet egyformán szórakoztatá. De többnyire egyedül kereste föl azokat a helyeket, hol ily élvezetekben részesült, mert Desirée azokat unalmasaknak találta. A leányt a sport érdekelte.

Elég vidáman költötték el az ebédet s az erkélyre ültek. Ritkán történt, hogy az estét egyedül vagy otthon töltötték, de véletlenül e napon egyetlen látogató sem érkezett.

— Mit csináltál ma este? — kérde Leóna grófné leányától, ki szokása ellenére szótalanul ült oldalánál. Rendesen igen beszédes volt. Ma feltűnt anyjának hallgatása.

— A Honorine zárdában voltam.

— A zárdában? — kérde meglepetve Ábrayné.

— Mit sem szóltál nekem e tervedről. Én is veled mentem volna, még nem láttam a fejedelemnőt.

— Egyedül akartam menni... tanácsot kérni Ágnes nénitől.

— Tanácsot? Miféle tanácsot?

— Meg akartam tudni: helyesen vagy helytelenül cselekszem-e, hogy Livióhoz akarok feleségül menni?

— És ezt tőle kérdezed? — tört ki fájdalmasan Ábrayné. — Nekem nem hiszel... Bennem nem bízol... Oh, Desirée, ha tudnád mily nagy fájdalmat okozol nekem!

Desirée megdöbbenve tekintett reá.

— Fájdalmat? — kérde elfogultan. — Ezt nem akartam tenni. Azt hittem jobb, ha más véleményét is hallom, mert mi ketten nem tudunk ebben az ügyben megegyezni.

— Ebben nem. És nagyon csodálom, hogy ezt a tárgyat még előhozod.

— Nem állhatom meg, hogy ne beszéljek erről, mert nem tudok Livióról lemondani.

— Nincs fogalmad a tisztességről, a társadalmi állásról, a műveltség követelményeiről?

— Mi kifogás lehet Livió ellen?

— Minden. Ő nem is jöhet szóba e falak között, nevét sem szabad itt kiejteni.

— Ő szép ember, mulatságos, eszes, egészen nekem való férj.

— Ha komornánkat akarná nőül venni, és különben tisztességes volna, nem mondanék ellent, de te...

— Ne beszélj így róla! — vágott közbe a leány és helyéről izgatottan ugrott föl. — Ő férjem lesz, ő vagy soha senki.

— Az én akaratommal és beleegyezésemmel soha!

— Tudod mit mondott a fejedelemnő?

Óhajtom hallani.

— Hogy Isten előtt nincsenek különbségek s a büszkeség vétek.

— Itt nincs szó büszkeségről, — mondá harraggal Leóna — itt egy olyan emberről beszélünk, ki rovott életű. Azonkívül pazarló könnyelmű szerencselovag, pénzedre vágyik, melyből téged elhanyagolva, folytathassa könnyelmű életmódját.

— Nem hiszem.

— Én pedig nem győzhetlek meg másként mint szavakkal. Mert nem méltó hozzám, hogy Livió dolgaival és tetteivel foglalkozzam.

— Így jobb, ha nem is beszélünk róla.

— Kivel voltál a zárdában?

— Egyedül.

Leóna rémülten csapta össze kezeit.

— Kiséret nélkül, Nizza utczáin! — kiáltá izgatottan. — Ez már igazán megfoghatatlan könnyelműség.

— Miért? Hány fiatal leány jár egyedül és semmi bajuk sem történik.

Leóna kétségbeesetten nézett leányára.

— De hát lehetetlen téged a tisztességre megtanítani, Desirée! — kiáltá helyéből felugorva. Egész életemet neked, a te nevelésednek szenteltem, s ime ez az eredmény! Kétségbe kell esnem miattad!

Desirée arcán élénk csodálkozás látszott. Ritkán látta anyját ily nagy izgatottságban: bűnbánóan tekintett reá.

— Ha rosszat tettem, mama, nem készakarattal tettem, ne nehezteljen. Nem mertem meg-

mondani, hogy a zárdába megyek tanácsot kérni mert nem eresztett volna. Kisérőt pedig azért nem vittem magammal, mert ismerem a járást, nem volt arra szükségem.

Oly igaz, őszinte meggyőződéssel monda mindezt, szép szemeit kérően függesztve anyjára, hogy az önkéntelen megállt előtte és lecsendesült.

— Kivel találkoztál utközben? — kérde a grófné.

— Lonzanó kapitánynyal, a ki haza is kísért.

— A kapitánynyal! Mily szégyen! Mit gondolhat rólad és rólam!

— Semmi rosszat. A zárda előtt állt, midőn onnét kiléptem, karját ajánlá s egész uton vigan csevegve haladtunk.

— Nem kérdezte, mi vitt oda, és miért járkálsz este egyedül?

— Sőt el is mondtam neki. Tanácsot voltam kérni a fejedelemasszonytól, mert én és mama egy bizonyos dologban nem értünk egyet. Az ő véleményét akartam tudni.

— És a kapitány mit mondott erre?

— Azt, hogy bizonyynyal a mamának van igaza. Ez természetes, hisz Lonzanó az ön barátja.

— Mindenki ezt mondta volna. Holnap beszélnem kell vele, s kimentenem tettedet, mely mindkettőnkre homályt vet.

— Nem hiszem, hogy ő nagy dolgot csinálna ebből. Udvarias és nyájas volt mindaddig, míg Liviót meg nem látta.

— Liviót! — kérde elfogult hangon Leóna.

— Hát ő veled volt.

— Nem. Itt a hegyoldalban várakozott reám. Ekkor megköszöntem a kapitány kíséretét, de ő nem hagyott el. Mellesleg mondva, kissé tolakodó volt. A kapitány jött s csak akkor maradt el, midőn engem belépni látott.

— Ez szép volt tőle. És Livió?

— Vele még néhány szót váltottam a kapunál, azután ő is távozott.

— Láta ezt Lonzanó?

— Látnia kellett, mert többször visszatekintett.

— Menj szobádba, — sóhajtott Leóna grófné. — Mit ma tettél, tulmegy minden határon, s fájdalommal kell látnom, hogy nem vagyok képes megismertetni téged a tisztesség fogalmával. Ezen-tul nem bocsátlak el oldalam mellől, s ha híre-det meg akarom menteni, óvnom és őriznem kell minden tettetted. Jó éjszakát.

Hidegen, keserőséggel fordult el tőle és szobájába sietett, egyedül hagyva Desirée-t az erkélyen.

IV.

Ki volt ez a Livió?

Ezt kérdezték nem egyszer már Nizzában. Általános vélemény az volt róla a mit Barbière marquis Lonzanó kapitánynak beszélt.

Mathienne Livió feltűnő szép ifju volt, alig huszonhat éves már hosszú, zajos és több tekintetben titokszerű mult volt háta mögött. Maga a származása is ismeretlen volt. Feltűnt a Rivierán, mint a tenger fölött lebegő sirály, mely ismét eltűnik. Senkisé tudja, honnét jött és hová távozott.

Különös kalandokat beszéltek róla, melyekben a fő szerepet a szerelem és pénz játszotta. Vezetéknévét rendesen elhagyva, egyszerűen Liviónak nevezték őt a klubok, a játéktermek, a hölgyvilág, sőt még az étterem pinczérei is Livió urnak hívták.

Ezzel az elnevezéssel ő tökéletesen meg volt elégedve, legalább sohasem tiltakozott ellene. Olykor szórta a pénzt, máskor néhány frankot kért kölcsön, csodálatos dolgokat suttogtak róla, nem tartozott az ugynevezett „jó” társaságokhoz és még sem volt meglepő őt itt-ott a legelőkelőbb házaknál látni.

Egy pikniken ismerkedett meg Desiréével. Mintegy 100 tagból álló társaság rendezett kirándulást a mentonei „Rôche rouge”-hoz s Ábrayék is részt vettek e kirándulásban. Livió is ott volt s már az első találkozásnál feltűnően udvarolt Desiréének.

Leóna grófné a legkellemetlenebb érzéssel látta ezt az udvarlást s figyelmeztette leányát, hogy tartsa távol magát ettől az embertől. Desirée keveset hallgatott anyjára, s a legközelebbi találkozásakor e figyelmeztetés ellenére ismét hasonló kitüntetésben részesítette Liviót, s az éppen oly hévvel udvarolt neki.

A grófné ismerve leányát, hosszú ideig nem ment vele a társaságokba, csak hogy a Livióval való találkozást elkerülje. Egy napon azonban borzasztó csalódásra ébredt: levelet talált Desirée szobájában, mely Liviótól származott, s melyből kivette, hogy az a válasz egy Desirée által irt legtüzesebb szerelmi vallomást tartalmazó levélre.

Ekkor megpróbált szigorú lenni az eddig el-

kényeztetett gyermekekkel. Elmondá neki, hogy hová vezethet ez a szerelem és könnyelműség. Mindent lefestett előtte, a mit csak oly fiatal tapasztalatlan leánynak, mint ő volt, mondani és elbeszélni lehet. Hasztalan! Desirée agya egyáltalán nem birt fogékonysággal annak megértésére, a mit mondott. Folytatta az összeköttetést Livióval titokban és nyiltan, a hogy az alkalom kínálkozott. Végre a grófné azt gondolta, hogy mégis kevésbé lesz szigorú iránta. Láta, hogy a tilalom Desirée-t csak daczra gerjeszti és álutakra, titkolódzásra készíti. Ez pedig a legveszélyesebb következtetéseket vonhatta maga után.

Ujra megjelent tehát a társaságokban. Láta mint udvarol neki a gyűlölt kalandor. Észrevette ismerőseinél a rosszaló suttogást, melylyel ezek az udvarlást kísérték. Pirult leánya viselete miatt. De tehetetlen volt. Átkozta a vért, mely Desirée ereiben folyt, természetét, könnyelműségét és oktalanságát atyjától való örökségének tartá, mely vérében van, s melynek kártékonyságát ellensúlyozni, tudta, hogy nem lehet.

Tehetetlennek érezte magát már azért is, mert nagyon szerette gyermekét, s mert gyenge volt iránta, mióta az csak megszületett. Szerencsétlen házasságában e gyermek volt egyedüli vigasztalása, reménye, élte sötétségének tündöklő csillaga. Özvegységében alkalma volt, hogy kárpótolja magát megrabolt ifjúságáért és azért az időért, a min rideg, szomoru házas életében átkinlódott, de gyermekéért nem tette. Miatta hagyta távozni Herneyt,

ki igaz barátja volt és szerető férje lehetett volna. Mindent e gyermek boldogságáért áldozott s most atyja vére újra boldogtalanná tette őt leánya által, még pedig érezte, hogy most már menthetetlenül, mert nem volt többé reménye semmiben!

E szomoru estén szobájába érve, sokáig nem feküdt le, mélyen gondolkozva, mit tegyen Desirée-vel, kit minden áron meg kellett mentenie. Eszméi teljesen össze voltak zavarodva, s egyetlen mentő gondolatot sem talált. Eltávozzék vele Nizzából? Tudta, hogy Livió utánuk megy bárhová. Itt maradjon? Mi lesz mindennek a vége... Erre gondolni sem mert, mert tudta, hogy leánya gazdag eladó leány hírében áll, s hogy Livió nem fogja elszalasztani a jó házasságot és a reménylett vagyont, felhasználva Desirée könnyelmű hajlamait.

Senkije sem volt, a kihez tanácsért fordulhattott volna, míg végre Lonzanó jutott eszébe, kit a véletlen avatott a titokba, melyet, leánya jellemére vonatkozván, ő soha sem birt volna elmondani.

Elhatározta, hogy ír a kapitánynak és másnapra látogatását kéri. Mindjárt el is készíté a levelet, s elhatározta azt is, hogy őszintén beszél vele, közli aggodalmait és tanácsát kéri Desirée-t illetőleg. Nem tudván kihez fordulni, ez látszott neki a legjobbnak a mit tehet, ez a gondolat volt, a mely némileg lecsendesíté őt. De mind a mellett aggódva várta a következő napot, melynek első aranyos sugarai még mindig ébren s tűnődve találták őt. Egész éjjel nem hunyta le szemeit...

Az olasz nap fölkelte nem hasonlít semmi más

napfölkeltéhez. Az a kék ég, azok a rózsaszínű felhők, az átlátszó levegő, a tenger üde szelével összevegyülve, sehol sem látható, sehol sem érezhető, csak az olasz éghajlat alatt.

Az éjszaka észrevétlenül lesz nappallá. A sötétség átolvad a hajnalba. A pirkadás hasonlít az ébredéshez, s csillag, mely a hajnalt jelenti, be-sugározza a láthatárt . . .

De mind e természeti szépség látása, a fölkelő nap, az aranyos sugarak nem bírták földeríteni Leóna szomorú kedélyét. Halovány arczczal ment le szobájából s ült a veranda felvirágozott reggeliző asztalához, hol egyedül szokta elkölteni teáját. Desirée sokkal később szokta elhagyni ágyát.

A kapitánynak irt levelet már elküldé. Tizenegy órára kérte látogatását és az idő addig csak lomha lassúsággal haladt előre. Alig várta, hogy beszéljen vele. Hozzá kötötte minden reményét.

A mondott időben jelentették nála a várt vendéget. Pontosan megjelent, a mint minden rendhez és pontossághoz szokott ember; de Leóna észrevette, hogy bizonyos elfogultsággal lépett be hozzá, sőt oly komoly arczczal és erőltetett nyájassággal, mely nagyban különbözött az előtte való napi viseletétől.

Leóna nagyon éles megfigyelő tehetséggel bírt. A kapitány arczára pillantva, azonnal sejté, hogy tegnap és a ma között különös változáson mehetett át vendégének iránta tanusított rokonszenve. Hogy mi lehet annak oka, azt nem volt nehéz kitalálnia.

Szó nélkül foglaltak helyet; egy másodperczig

néma csend uralkodott a teremben, mit csak a tenger fölhangzó moraja zavart.

— Látogatásából látom, kapitány ur, hogy megkapta levelemet, — kezdé bizonytalan, elfogult hangon Leóna.

— Siettem parancsát teljesíteni, grófné.

— Kérelem volt! Meg akarok önnek magyarázni egy dolgot, mely igen különös színben tünteti fel leányomat, de még inkább engem.

Lonzanó néma meghajlása mutatá, hogy nem tud tettetni, s hogy a grófné föltevése nem volt alaptalan.

— Kegyed szives volt tegnap este hazakisérni leányomat . . .

— Még pedig igen messziről, a St.-Honorine zárdából.

— A mit igen köszönök önnek. Épp azért kértem, hogy magyarázatot adjak e különös viselet felől.

— Nagyon megtisztelve érzem magamat, grófné, ha magyarázatra méltat, de nem hallgathatom el, hogy ez felesleges.

— Felesleges? Nem értem mit akar mondani, — válaszolt Leóna, finom ivezetű szemöldökeket összevonva. A kapitány hangja sértette őt.

— Csak azt akartam jelezni, hogy a történetekkel tisztába vagyok, és sejtve, hogy mily kellemtelen önnek ez a magyarázat, meg akartam attól kimélni.

— Tartozom ezzel magamnak és önnek is.

— Ha okvetlen kívánja . . . de biztosítom, hogy felesleges.

— Nem akar meghallgatni?

— Ellenkezőleg, örömmel teszem, ha úgy kívánja . . .

Leóna megdöbbenve vizsgálá a kapitány arcának hideg, kétértelmű kifejezését, szemeinek gunyos tekintetét. Nem ismert az előtte való nap látott rokonszenves arcra.

— Mindenekelőtt arra kérem kapitány, mondja meg nekem őszintén, mit gondol a tegnap este történetekről s mivel vádol? Mert hangja, irántam való viselete arra vall!

— Vádolni én, önt, grófné! Mily föltevés, mi jogom volna erre?

— Jog! Az nem jön számba az embereknek egymásról való ítéleténél. Kiki hivatva érzi magát az ítéletre, s ha ön ezt tette, csak az általános szokást követi, és meg kell vallanom, hogy ez alkalommal volt is arra oka!

— Ah!

— Kérem, hagyjon fel e gunynyal. Elveszi bátorságomat a szavakhoz, pedig higgye, hogy szükségem van arra, — mondá Leóna s heves könnyek törtek elő szeméből. Hirtelen betakará kezeivel arcját és egész teste lázas izgatottságban reszketett.

Lonzanó pillanat alatt megváltozott. Ez a kitörés, ez a nagy, mély s valódi fájdalom hatott reá. Láta, hogy ez nem lehet tetetés, s meleg szive őszinte szánalomra gerjedt.

— Az Istenért grófné, csendesüljön kérem — kiáltott fel egészen más hangon, mint eddig beszélt.

— Mondja el fájdalmát és én készséggel megosztom, s ha hatalmamban áll, segíték is azon.

De a régen visszatartott, eltitkolt fájdalom végre kitört s nem volt könnyen lecsillapítható; Leóna csipkezebekendőjébe temetve szép arczát, zokogott és nem birt erőt venni magán.

Az olyan emberek, kik egész életüket férfias munkával töltötték s ritkán forognak nők körül, sokkal fogékonyabbak a női gyengeség iránt. Lonzanó még sohasem látott hölgyet könnyezni s a zokogás egész idegrendszerét izgatottságba hozta. Életét adta volna, hogy mai viseletét Leonával elefelejtse; kétségbeesve ült helyén, ügyetlennek s képtelennek érezve magát e nagy fájdalom lecsillapítására és átkozva ridegségét, mely által ezt föl idézte.

— Ha remélhetném, hogy megbocsát, grófné, — dadogá elfogultan, — följajánlanám életemet s annak minden perczét . . .

Leóna letörlé könnyeit. E szavak, ez a meleg bensőségteljes hang jól esett neki.

— Köszönöm, — susogá halkan s békülése jeléül kezét kinyújtá a kapitány felé, melyet az megragadott és ajkaihoz vont.

— Mondja, mit tehetek önért és én meg fogom tenni, — szólt lelkesülten. — Boldog vagyok, ha szolgálatára lehetek.

— Tanácsot akartam kérni öntől s fölvilágosítani a történetek felől. Előre láttam, hogy a tegnap történetekért elítél, pedig ha tudná, mily igazságtalanul.

— Én őszinte ember vagyok, grófné, nem tudok tettetni. A szalónok tettetése, a parkettek simasága előttem ismeretlen. Nézzen hajamra, melyben már ősz szálak tündökölnék, de sohasem mondtam még olyat, a mit nem hittem, nem éreztem volna. Ez az oka, hogy nem tudtam eltitkolni véleményemet leánya tegnapi kirándulása fölött.

— És igaza van, ha tettét elítéli. Csak abba téved, hogy azért engem is felelőssé tesz, bár a gyermek hibái többnyire a szülőket terhelik, s nem tagadhatom, hogy a látszat ellenem is van.

Lonzanó nem felelt, de szemeiben igaz, meleg részvét látszott.

— A tegnap látottakból kegyed körülbelől eltalálhatta a valót. Én gyenge anya voltam s talán ma is az vagyok. Éltemet gyermekemnek szentelném, mindent megtettem, a mi jó, szép, nemes irányban vezethette fejlődésében: és még is azt kell mondanom, hogy nem értem el eredményt. Desirée *vérét* nem tudtam megváltoztatni. Nem voltam képes a helyesnek a helytelentől való különbségét vele megértetni. Szenvedélyes, féktelen, talán romlott vér foly ereiben. A rossz benne mindig erősebb, mint a jó; s ő minden ízében atyja leánya, az én véremből nem örökölt semmit.

— Szigorúnak kell iránta lenni, grófné. Kérhetetlen következetességgel vezetni őt.

— Ne higgye, hogy ez lehetséges! — kiáltott föl keserűen Leóna. — Megkísérlettem immár ez irányban is mindent. Vannak dolgok, miket nem lehet vele megértetni, s mire a legegyszerűbb nő

is már természeténél fogva fogékony, ösztönszerűleg érzi, mi a helyes ; mi a helytelen : nála hiányzik ez az érzék, s most még e bajhoz egy szenvedély is járul : a szerelem. Ez helyzetemet még kétségbeejtőbbé teszi.

— Szerelmes Livióba ?

— Ismeri ön ezt az embert ?

— Tegnap találkoztam vele, éppen leánya által ismerkedtem meg vele.

— Semmit sem hallott róla ?

— El kell hallgatnom azt, a mit ez irányban mondhatnék.

— A legkönnyelműbb ember hírében áll. Kalandor ! Senkisé sem tudja, honnét jött, kicsoda, mi a foglalkozása. Ehhez az emberhez akar Desirée nőül menni s én nem tudom mi módon akadályozzam ezt meg . . .

— Erre nézve kívánta tanácsomat hallani ?

— E miatt kértem ide, s azért, hogy elmondjam, mi módon történt, hogy tegnap este egyedül járt kíséret nélkül.

— Ne beszéljünk arról, grófné. Elég kint okoz nekem a tudat, hogy megróvásomban ön iránt igazságtalan voltam. Leírásából megismerve Desirée jellemét, eltalálom, hogy ő egyszerűen megszökött e világból, míg ön távol volt. Erre nem számíthatott kegyed, mert ezt tisztességes leány az ő állásában nem teszi.

— Nagyon kemény, a mit mond, kapitány de meg kell vallanom, hogy igaz, s hozzá teszem, hogy Desirée jövő tetteitől rettegek. Kiszámíthatatlan az, a mit még ő el fog követni.

— Mit akar a grófné ez ellen tenni?

— Azt hiszem, egyetlen tény van, mely meggyőzhetné őt Livió jellemtelenségéről; ha be lehetne bizonyítani előtte, hogy minden nőnek udvarol, hogy élte könnyelmű hölgyek társaságában folyik, s hogy őt csak vagyonáért akarja magához csatolni.

— Ez nem nehéz.

— Gondolja? — kérde Leóna grófné.

— Meg vagyok győződve. Tegnap egy régi ismerőssémmel találkoztam itt, Barbieri marquisval, ki Livió urat nagyon jól látszik ismerni, tudja élete módját, szokásait, ismeri társalgását, melyben forog. Ha kívánja, nála tudakozódok e szeladon felől.

— Mennyire lekötelez! Mily hálás vagyok ez ajánlataért, kapitány. Nem képzei, mily tehetetlen a nő ily dolgokban. Különösen az oly nő, ki mint én, az életnek mindig csak nemesebb, szebb részével foglalkozott, s még fogalma is alig van a salakról.

— Igaza van, grófné. Értem helyzetét. De legyen teljes bizalommal hozzám és egy kevés türelemmel. Szavamat be fogom váltani és leányát Isten segedelmével megmentjük. Erre minden erőmet és tehetségemet felhasználom.

— Egész életem hálája fogja ez elhatározását követni. Adja Isten, hogy az sikeres legyen! — E szavakkal váltak el egymástól s Leóna grófné meg nyugtatva és a legbiztatóbb reménynyel tekintett a közel jövő elé, tudván, hogy nagy küzdelmeiben és harczában most már nem áll egyedül.

V.

A nizzai színházban rendes staggiona van szerződötve, még pedig mindig egyike a legjobbaknak s a keddi előadás rendszeren az arisztokrácia találkozója. Erre a napra bérelt páholya van mindenkinek; a hét másik két napján a polgári osztály hölgyei szoktak megjelenni a színházban. A férfi közönség mindig ugyanaz, bár jövő-menő idegenek miatt gyakran változó képet nyújt a színház földszintje. Ábray grófné és leánya minden kedden az operában voltak. Egyikük sem volt különösen zeneértő, de részint a társaság miatt, részint már a bevett szokás miatt sem mulasztották el a színház látogatását. A leirt események után való kedden szintén páholyukban ültek.

A Hugonottákat adták. A primadonna, Valentine rendkívüli volt. Az első tenór szintén frenetikus tapsokban részesült. Az előadás egyike volt azon rendkívüli előadásoknak, a minőket csak oly óriási pénzüsszegen lehet megszerezni, mint a mennyit Nizza városa mindenre áldoz, a mi az ott időző fényes és műértő közönséget kielégitheti.

Az első felvonás után egymást érték a látogatók Ábrayéknál, bár Desireé nem volt az a lány, kivel az anyák leányaikat örömet barátkoztatták volna; de a férfiak annál inkább rajongtak érte. Szépsége felvillanyozó volt, különczségeit pikánsnak találták, szerettek mulatni vele, bár gyakran vették észre, hogy bárki legyen is oldala mellett, élénk szeme a földszinten szerte kalandoz. Mindenki tudta, hogy ott lent Liviót keresi.

A páholyba lépők között Lonzanó kapitány is látható volt. Leóna mellett foglalt helyet s hal-
kan ezt mondá neki :

— Ne várják meg az opera végét. Menjenek a második felvonás után haza, én fogom levezetni a grófnét, a többit a foyerban fogja megtudni . . .

Azután másról beszélt. Desiréevel kevés szót váltott, egész modorán látszott, hogy ez a leány ellenszenves neki. Annál inkább kezdett feltűnni Leóna iránt való bámulata, kinek minden nyilvános helyen hű lovagja és kísérője lett ugyannyira, hogy suttogni kezdtek erről, bár Ábrayné kifogástalan egyénisége a bensőbb viszony gyanuját teljesen kizárta, mely Nizzában oly könnyen támadt a közönség képzeletében. Itt általánosságban ítélnék s a sokról ítélik meg valamennyit. Nizza és Monte-carló a kalandok színhelye.

Desirée ez este különösen jó, szikrázó kedvben volt. A közönség Ábray grófné páholyát rendesen nagy figyelmére méltatta. Ritkán lehetett látni együtt oly két szép hölgyet, mint a grófné és leánya volt. Az egyik szőke, a másik barna, gyönyörű ellentétet képeztek, mintegy kiegészíték egymást, s nemcsak nem ártottak ragyogó szépségükkel egymásnak, hanem élvezettel pihent mindkettőjükön a szem. Az anya tündöklő szőke haja mintegy megaranyozta Desirée sötét fürtjeit, s a leány nyugtalan, tüzes tekintete után is jól esett Leóna grófné mélyen fekvő, ábrándos, gondolkozó szemébe pillantani.

Desirée keveset törődött az előadással, elméncz-kedett és nevetett a felváltva náluk időző látogatók-

kal s azért majdnem kellemetlenül érintette, midőn Ábrayné elhagyta helyét a második felvonás után, mondván, hogy nem jól érzi magát s haza megy.

Mindketten felvették hosszú fehér selyem köpenyeiket, a grófné Lonzanó kapitány karján lépett ki a páholyból. Desiréet egy fiatal katonatiszt vezette. A foyerbe érve egész csapat ismerősre akadtak, mi a kapitánynak nagyon kellemes lehetett, mert mosolyogva pödörte fekete finom hajlású bajuszát; tekintete ide s tova tévedezett, mintha várt volna valakit.

Egyszerre oly dolog történt, a mi Desirée arcán halálos sápadtságot idézett elő. Az előcsarnok oldalt levő czukrosboltjából Livió lépett ki, egy hölgyet vezetve karján, a ki tündöklött a gyémántoktól, suhogott a selyemtől s pirult az arcán lévő festéktől.

Az Ábray grófnők előtt kellett a feltünő párnak elhaladni, mi Liviót láthatólag megzavarta, de a kalandormégis a kalapjához nyultsköszönté Ábrayékat.

Senki sem viszonzta a köszöntést. Leóna büszkén elfordult, Desirée lesütött szemmel állt, a férfiak gúnyosan elmosolyodtak, mialatt Livió és társnője elhaladtak előttük.

Néma csend állt be e jelenet alatt a kis idő előtt még vidáman társalgók között. Körülbelül mindenki eltalálta ez esemény horderejét. Ez okból annál nagyobb meglepetést okozott, midőn Desirée mohó kíváncsisággal azt kérdé társa, a fiatal katonatiszttől:

— Ki az a hölgy, kit Livió vezetett?

— Nem ismerem, — felelt a tiszt komoly

arczot erőltetve. A többiek vállat vontak, egyik jobbra másik balra nézett, senki sem akarta ismerni a hölgyet, kiről Desirée kérdezősködött.

— Miért nem viszonozták Livió köszöntését? — kérde továbbá izgatottan Desirée, ki nem értette e némaság jelentőségét.

— Mert helytelen volt köszöntése, — mondá végre Barbieri marquis élesen, ki nyiltabb és merészebb volt a többieknél. — Vannak hölgyek, kiknek társaságában lévő férfi nincs jogosítva arra, hogy más hölgyeket köszöntsön!

Desirée bosszusan rázta meg szép fejét.

— Nem értem, marquis! — szóló kihívó hangon.

— Nem is szükséges, grófnő. Csak kérdésére feleltem, többet nem mondhatok.

— A kocsi előállt — jelenté Ábrayné inasa — s a grófnők sietve mentek a külső csarnokba és kocsijukba ülve a „Capriciosa“ felé robogtak.

Haza érve, egyikük sem érinté a kényes tárgyat. Desirée idegesnek, bosszúsnak látszott, a rendesnél korábban mondott jó éjszakát anyjának, ki azzal a boldog reménynyel kereste fel szobáját, hogy a történetek hatottak Desirée-re, s ezért hálás szívvvel gondolt Lonzanó kapitányra. Mert nem kételkedett, hogy ő volt az, ki előidézte e jelenetet.

A következő nap Desirée még mindig rossz kedvű volt. Az erkélyen ült, midőn Lonzanó kapitány belépett. A leány élénken ment elébe.

— Mama a kertben van. — mondá Desirée. — Kérem kapitány, üljünk ide az erkély pamlagára

s feleljen őszintén pár kérdésemre. Megigéri, hogy őszinte lesz?

— A kérdéstől függ grófnő.

— Nem kitérő feleletet kértem, sőt ezt el sem fogadom. Vagy megteszi kívánságomat, vagy más-hoz fordulok kéréssel.

— Mit kíván?

Az erkélyre léptek. Desirée egyik hintaszékbe veté magát, Lonzanó vele szemben foglalt helyet.

— Ki volt az a hölgy, kivel tegnap este Liviót láttuk.

— Olyan hölgy az, a kiről nem szokás beszélni.

— Miért?

— Mert oly férfival sétál karöltve, mint Mathieus Livió.

— Kapitány úr! — kiáltá helyéből felugorva Desirée, míg sötét villogó szeme villámokat szórt.

— Állításomat nem vonhatom vissza.

— Tudja-e, hogy Livió nekem vőlegényem?

— Ezt nem tudtam.

— Most tudja. Visszavonja állítását?

— Nem, grófnő, nem vonom vissza, mert a mit mondtam, meggyőződése. Ezt mondaná róla önnek mindenki.

— Mivel vádolják őt? — kérde haragtól piros arczczal Desirée.

— Mindennel, a mivel valakit vádolni lehet, az emberölés kivételével.

— Ez szemtelenség.

— Meglehet, de így van.

— Ha ő ezt tudná . . .

— Legyen meggyőződve, hogy tudja.

— Mi ad önnek jogot, hogy így beszéljen róla?

— Mindezt szemébe is megmondanám.

— Ő megölné önt.

— Alig hiszem, hogy lehetne erre alkalma, ha csak orozva nem. Mert párbajt vele nem lehet vivni, ő kívül áll ezen a megtiszteltetésen.

Desirée arcát halálos sápadtság borítá. Ajkába harapott, melyből kicsordult tehetetlen dühében a vér. Dühösen, izgatottan tördelte kezeit. Lonzanó a legnagyobb nyugalommal tekintett reá.

— E nyilatkozat után én önnel nem beszélhetek, — mondá könnyektől elfojtott hangon. Ön halálosan megsértette vőlegényemet s általa engem és ezt nem bocsáthatom meg soha — folytatá a leány s elhagyva az erkélyt, az ajtó felé sietett, mely fölnyilt előtte és Leóna grófné lépett be rajta.

Anya és leány szemben álltak egymással, tekintetök találkozott.

— Hová sietsz? — kérdé Ábrayné.

— Távozom ebből a légkörből, hol olyan emberrel kellene együtt lennem, ki halálosan megsértett.

Lonzanó az erkélyen állva nézte e jelenetet.

— A kapitány? — kérdé Leóna.

— Ő! És ha nem ad nekem anyám elégtételt kiutasítása által, elhagyom e házat.

Leóna megragadta leánya karját.

— Lázban beszélsz, vagy őrzöngsz? — kérdé megdöbbenve. — Mit tett a kapitány?

— Megsértette Liviót, kit szeretek, ki férjem

lesz s ki megöli őt a sértés miatt, melyet elkövetett rajta.

— Livión sértést? — kiáltott fel keserűen Ábrayné. — Ezen ő rég túl van, gyermekem. Mathieus Livió nem tartozik azok közé, kiket meg lehet sérteni.

Desirée a dühtől megrémülve tekintet anyjára.

— Maga is így beszél róla! — kiáltá magán kívül. — Jó. Nem távozom e teremből addig, míg meg nem mondják mit tett ő, hogy ily módon mernek róla nyilatkozni.

Visszafutott az erkély ajtajához s kihívóan tekintett majd anyjára, majd a kapitányra.

Lonzanó vállat vont és szánakozva tekintett rá.

— Ha nem volna ön az, a ki, hanem volna tizenhét éves, elbeszelném Livió tetteit, életmódját multja eseményeit. Így hallgatnom kell, nem ő érte, hanem önért, ki nem hallhatja azt, a mit el kellene mondanom.

Desirée kérdőleg pillantott anyjára, ki némán állt előtte, de arcza kifejezése mutatá, hogy a kapitány szavait helyesli.

— Beszelnem kell vele, — mondá megrendülve Desirée. — Elmondok neki mindent. Védje magát, vagy ölje meg azt, ki így meri vádolni, a nélkül, hogy tényeket tudna felhozni.

Ismét az ajtó felé futott, de anyja utját állta.

— Megtiltom, hogy találkozzál vele, — mondá a grófné megragadva kezét.

— Én pedig nem engedelmeskedem. Livió becsülete az enyém is, tisztában akarok azzal lenni.

E szavak után kirántva kezét anyjáéból, elrohant.

Leóna leverten tekintett utána.

— Most láthatja, hogy mily igazságtalanul vádolt engem, — mondá zokogástól elfojtott hangon s egy közel álló székbe omlott.

— Mit fog most tenni? — kérde Lonzanó

— Be kellene őt zárni, mert a legőrültebbeket képes elkövetni.

Leóna fejét rázta.

— Le fog csillapulni, legalább így szokott történni eddig. Ily bösz és féktelen volt atyja is. Ezen nem lehet segíteni. El fogok utazni.

— Ez nem segít, grófné. Mint már mondtam Livió utánuk fog utazni. Ennél gyökeresebb orvosságot kell keresnünk. De most talán utána kellene mennünk.

— Szükségtelen. Le fog csillapulni. Nem szokatlan nála ez a kitörés és végre is e perczben Livióval nem találkozhatnak.

— Én azt hiszem, képes befutni a várost, hogy őt fölkeresse.

— Üljön ide és mondja el az előzményeket, mik jövetelem előtt önök között történtek.

Lonzanó leült s elbeszélé a közöttük lefolyt párbeszédet.

— És most mondja el, hogy történt, hogy ön előre tudta, a mi a foyerban történni fog.

— Láttam Liviót ama hölgygyel egyik földszinti páholyba lépni, még egy más férfitől követve, kihez, midőn elváltak tőle, a hölgy ezeket mondá : „Féltizenegykor a Meditéranéeban leszünk Livióval

küldje értünk ide kocsiját.“ Kiszámítám, hogy mikor van vége a második felvonásnak. Tudtam, hogy a Meditéranée-fogadó éttermében vidám vacsorára készülnek. Alkalmasnak láttam, hogy Desirée Liviót ama hölgy társaságában lássa. A többit tudja, grófné.

— Ön jót akart, kapitány, — viszonzá hálás tekintettel Leóna. — De félek, hogy minden hasztalan. A kit nem lehet megtanítani a tisztesség fogalmára, az mindenre képes. Rettentő jövővel állok szembe és tehetetlen vagyok.

— És én a maga egész valójában látva leányát, e perczen tanácsolni sem tudok. Szivemből sajnálom kegyedet, grófné, s azt hiszem, más orvossághoz kell nyulnom.

— És az! — kérdé élénken Leóna.

— Liviót kell eltávolítanunk. Meg kell fizetni távozását. Sokba fog kerülni, de végre így csekélyebb az áldozat, mint ha leánya romlása volna az ár.

— Mindent, mindent, csak Desirée-t mentjük meg!

— Fölhatalmaz arra, hogy Livióval beszéljek?

— Sőt kérem arra.

— Ugy megyek. Fölkeresem őt s megkísértem, bár halvány reménység rejlik ebben, mert ő e házassággal nem csak vagyont akar szerezni, de önmagának rehabilitását is. Csak az biztat e tervnél, hogy az oly emberek, mint ő, kiknek mindig van pénzre szükségük, a gyors segílyt többre becsülik a kétes és még távol eső nagyobb vagyonnál.

— Keresse föl, beszéljen vele. Igérjen neki mindent és távolítsa el innét.

— A mi tőlem telik és hatalmamban van, grófné, tudja, hogy azt mind felhasználom. Az ön nyugalma és öröme az enyém is, — mondá Lonzanó szokatlan izgatott és meleg hangon, azután köszönt és elsietett. Leóna meglepetve s gondolkozva nézett utána, arczán a nyugtalan, fájdalmas kifejezést lassanként enyhe meleg napsugár váltá föl. Azok kiket a sors oldala mellé helyezett, kik hozzá tartoztak, férje és gyermeke, oly ellentétesek voltak vele s annyi szomorúságot és szenvedést okoztak neki, hogy jól esett egy nemesebb természetet találni, ki megérté őt, megosztá bánatát és ki ügyét fölkarolta . . .

VI.

Lonzanó kapitány lesütött fővel, gondolkozva haladt le a hegyoldalon; maga sem tudta miért, Herney gróf jutott az eszébe, ez boldogtalan szerelmes, ki egész életét egy kártyára tette s ezen a kártyán vesztett és távol vidékeken vándorolt, hogy feledjen, hogy sebzett szívére, ha nem is irt, de legalább hegedést, csillapulást találjon.

Mily különös az élet, — gondolá. — Gyakran csodálkozott Herney bánatán. Nem érté, hogy lehessen férfi, kinek egész életét egyetlen érzés, egyetlen szerelem tölthesse be. Ő, ki folyton ég és víz között lebegve, megszokta az elemekkel dacolni, legyőzni a veszélyt, szemébe nézni a cikázó villámnak, a vihar tombolásának, nem is gondolt a lehetőségre, hogy gyöngédebb érzelmek támadhatnak a szívében.

És most nem találta többé oly különösnek Herney bánatát. Sőt úgy érzé, hogy nehezebbre fog esni innét fregattejával elvitorlázni. Miért? Ezt maga sem tudta. Nem is akart e kérdésre felelni.

Lassu léptekben haladt végig az Avenuegarde-on, le akart csillapulni, mert nagyfoku izgatottságot érzett belsejében. Azt sem tudta, hol keresse föl Liviót, kivel — az igazat megvallva — undorodott találkozni.

Mily boldogtalan asszony ez a Leóna, — gondolá. A „vér“ van ellene. Egész élete küszködés volt a férje oldalánál, most ugyanaz a vér harczol ellene és ő tehetetlen a természet erejével szemben! Ha ő szive szerint merne tanácsolni neki, egyszerűen azt mondaná: Ne harczoljon a lehetetlen ellen. Hagyja a maga útján haladni Desiréet, ki így vagy úgy, mindenesetre elbukik. Ő választott magának férjet s ez a választás leirta egész jellemét. „Barátaidról ismerlek meg“ mondja a közmondás. Még inkább meg lehet ismerni lelkületét annak, ki milyen férjhez, feleséghez köti sorsát.

De ezt nem mondhatta Leónának és maga is érezte, hogy ha tenné, nem volna az önzés nélkül. Ó ezt az asszonyt szerette volna egyedül állónak látni. Szerette volna neki fölaajánlani társaságát, támogatását, védelmét. De Leóna gazdag, független, szellemdus és szép volt, és ha a Livióval való ügye rendezve lesz, többé még tanácsát sem fogja kérni. Önkéntelen sóhajtás repült ki ajkai közül és soha nem érzett komolyság, elszomorodás vett rajta erőt. Megállt, körületekintett és úgy tetszet neki,

mintha e gyönyörű vidéket még sohasem látta volna ily szépnek, ily melancholiára indítónak.

A tenger erősen zugott, s daczára a napfényes időnek, magas hullámokat vetett, mint közeledő vihar előtt szokta tenni . . .

Az Avenue de la garde-tól keskeny kavicsos ut vezetett a tengerhez, kétfelől ifju zölden fejlődő levélkéktől borított platánfáktól szegve. A parton vizi liliomok dugdosták ki lila fejeiket s a tündöklő porondon átsikló gyíkok tarkázták a földet.

Mindezt alig vette észre. Lesütött fővel, mély tünődéssel közeledett a tenger felé, midőn a teljesen elhagyatott uton egy férfi alak állt előtte: Barbieri marquis.

— Min tünődik, kapitány? — kérdé szokott sátáni nevetésével a marquis. — Pénzét vagy szívét veszté el ezen a veszedelmes helyen? Mert csak azok járnak itt, kiknek legalább is az egyik vagy mindkettő hiányzik.

— Így önmagára is ítéletet mondott, bár szívét azt hiszem, nem vesztheti el . . .

— Rossz élczek nem fogadtatnak el! Én kivétel vagyok, — viszonzá nevetve Barbieri.

— Én is, mint tengerész.

— Fregattejára megy, kapitány? Ugy elki sérem.

— Nem csak egy sétát tettem erre, de önnel visszafordulok, miután utamnak semmi célja sem volt.

Egy más utra térve, pálmafák árnyékában haladtak. A narancsfák csoportja itt-ott megsza-

kitá a pálmák egyhanguságát s kedves illatot terjesztettek nyiló virágaikkal.

— Szép kis botrány volt tegnap este az operában, — kezdé Barbeire.

— Botránynak nem mondható. Inkább különös és kellemetlen volt.

— Siralmas szerepet játszott abban a kis Desirée. Mintha csak incenirozva lett volna az egész.

— Talán hasznára vált.

— Ellenkezőleg. Az ilyen kis koboldot ez csak ingerli. Féltékenységét idézi fel, s a féltékeny nő mindenre képes.

— De egy oly hölgygyel látva azt, a kit szeret, lehetetlen, hogy le ne hüljön, — mondá a kapitány tetetett nyugalommal, mert nagyon is jól tudta az ellenkezőt.

— Mit tudja ő, hogy miféle nő az. Mangold Sárát csak mi férfiak ismerjük egész kilétében.

— A fiatal leányoknak is van gyanujuk.

— Azonnal megczáfolhatom szavait. Mielőtt ez utra tértem, a „Capriciosa“ előtt jöttem el s a kert hátulján éppen akkor szállt Livió csolnakjára Desirée.

— Lehetetlen, ön téved, Barbieri!

— Róka-szemem van. Sohasem csalódom.

— Együtt csolnakáztak?

— Mi csodálatos van abban, hisz napról-napra láthatni őket. És az igazat megvalva, legjobb lenne mielőbb a lakodalmat megtartani.

— Ellenkezőleg el kell választani őket.

A marquis kétértelmű kifejezéssel viszonzá a kapitány tekintetét.

— Szerintem ez a legrosszabb volna, a mit Ábray grófné tehetne.

— Gondolja, hogy Livió ur férjnek való ember?

— Nem az itt a kérdés kapitány ur, hanem hogy mi lesz kevésbé ártalmára a comtessenek.

— Okvetetlen, ha ily emberhez megy nőül.

— Hire nagyon szenvedne, ha ez a házasság meg nem köttetnék.

— Mi tekintetben?

Barbieri válat vont.

— Valljuk meg az igazat, kapitány, Ábray grófné nagyon sok szabadságot engen leányának. Ez a gyakori együttlét Livióval csakis házasságra következethet.

— De a grófné ebbe soha sem egyeznék bele.

— Ugy nem tudom megmagyarázni magamnak ezt a viszonyt.

— Tanácsolná ön leányának, ha volna, hogy Liviót válaszsza férjül?

— De e csolnakázásokat sem engedném neki.

— Ma történt az utólszor, erre esküszöm.

A marquis meglepetve tekintett reá.

— Mi köze önnek ehhez, kedves kapitány?

-- Tulajdonképpen semmi. De Ábraynét egy régi jó és benső barátom bizta reám, kért, hogy öröködjem fölötte, ennyi az egész.

— És ön szívesen vállalja el ezt a megbízást, — mondá nevetve és bizonyos célzással a marquis.

— Nem volnék jó barát, ha meg nem teném és őszintén szólva, örömmel teszem.

— Mindjárt gondoltam. Csak arra figyelmeztetem, hogy ez a Livió veszélyes ficzkó, a kit nehéz lesz lerázni.

— Nem félek tőle.

A hosszú, keskeny uton végig haladva, újra az Avenuehez értek. Lonzanó kezét nyújtott társának.

— Isten önnel, látom, hogy nem akar tovább jönni velem, — mondá Barbieri s elváltak. Ő a Promenade des Anglaisra ment, a míg a kapitány a Capriciosa-villa felé sietett.

Valóságos felháborodást érzett a felett a mit Barbieritől hallott. És ha arra gondolt, mit fog mondani Desiréennek, de különösen Liviónak, ha együtt találja őket, maga is megrendült saját szavai fölött.

Gyorsan haladt s gyorsan elérte a keresett helyet. A villa hátulsó részére kerülve belépett a kertbe és lefutott a tenger partjára, hol a csolnakok kikötni szoktak. Csakugyan ott ringatták a habok Livó ismert, pirosra festett csolnakját; éppen a vitorlát ereszté le, a mi mutatá, hogy most érkezhett vissza; de egyedül volt. Desirée nem látszott sehol.

Lonzanó egész a part szélére ment s lekiáltott a csolnakba ülőhöz:

— Ha nem csalódom, Livió urhoz van szerencsém.

— Matheus Livió vagyok, — kiáltott az vissza s azonnal abba hagyva a vitorla összecsavarását, a partra szökött és bizonyos kihívó tartással állt meg a kapitány előtt.

— Beszédem van önnel, uram -- mondá Lonzanó.

Livió némán, de futó mosolylyal hajtá meg magát, mi társának minden vérét arczába kergeté.

— Mint Ábray grófné megbizottja jöttem ön-
höz, ki arra kéri, ha tervei vannak leányára nézve,
hagyjon fel azokkal, kimélje e villa tájékát és a
comtesset, mert a cél, melyet kegyed ez ismeret-
séghez kötött, elérhetetlen.

— Miért nem mondja ezt meg nekem maga
a grófné?

— Mert nem kíván önnel érintkezni.

— Csak azért? — kérdé gunyosan Livió. —
Én pedig azt válaszolom önnek, hogy e kívánságot
sem kérelem, sem parancs formába el nem fogad-
dom, nem teljesitem.

— Ez utolsó szava?

— A legutolsó! Én és Desirée szeretjük egy-
mást. Nekem ő menyasszonyom. Anyja megegyezé-
sével, vagy a nélkül nőm lesz, s minden, a mit a
grófné e házasság ellen tenni akar, hasztalan.

— A leány nem mehet férjhez anyja bele-
egyezése nélkül.

— Azt majd meglátjuk, — mondá kétértel-
műen Livió. — Különben is, uram, mindehhez
önnek semmi köze és csodálkozom, hogy teljesen
idegen léteére egy család dolgai- és viszonyaiba
betolakodik.

Alig mondá ki e szavakat, egy hatalmas
csattanás szegte át a tengerpart csendjét és Livió
egy hatalmas ütéstől megtántorodott. A kapitány

hátat fordított neki és lassu léptekkel, de lüktető halántékkal haladt a villa felé.

— Ezért boszut állok! — kiáltá utána düh-től szikrázó szemekkel Livió, de nem követte. Visszaugrott csolnakjába s eloldozva azt, gyorsan evezett a város felé, melytől a hegy oldalban fekvő villa mintegy husz percznyi távolságra van.

Lonzanó arra számított, hogy megbélyegzett társa utána iramodva hátról megtámadja, de csudálkozva tekintett vissza, semmi neszt sem hallva maga körül, a várt léptek föl nem hangzottak utána és csodálkozva látta, hogy a csolnak már messze jár a parttól.

Más módon fogja magát megboszulni — gondolá kissé lecsillapulva és a villa tágas előcsarnokába lépett. Fölvezetteté magát Leóna grófnéhez, ki Desiréevel a nagy teremben volt.

Midőn Desirée a belépőt megpillantá, hátat fordított és távozni akart.

— Maradj! — mondá neki a grófné szokatlan ingerült hangon. — Ismételd a kapitánynak azt, a mit nekem mondtál. Legyen tanum reá, hogy mit kell miattad szenvednem.

Desirée visszajött és daczosan állt meg a terem közepén.

— Kész vagyok bárkielőtt elmondani, hogy Livió neje akarok lenni, s hogy e szándékomat, bármi történjék is, kiviszem.

— Én pedig az ön vőlegényét néhány percz előtt arculütöttem, — mondá a kapitány.

Leóna megrázkódott. Desirée, mintha kigyó

csipte volna meg, fölsikoltott s a kapitány mellett termett, mintha rá akarna rohanni.

— Arczul ütöttem, — mondá Lonzanó, — mert szemtelen volt. Verekedni nem lehet vele s így nem maradt más hátra, mint megbélyegezni.

— És ő? — kérdé haragtól reszkető hangon Desirée.

A kapitány gunyosan vont vállat.

— Ó csolnakjába ült és eltávozott . . .

— Segédeit fogja önhöz küldeni és megöli! — kiáltá fenyegető hangon Desirée.

— Alig hiszem. Ez a dolog már többször is megeshetett rajta.

Desirée kirohant a szobából. Nem tudott többet szólni. A meglepetés, talán a szégyenérzet hatalmasabb volt, mint hangja: futott a kapitány közeléből, maga sem tudta bova.

— Ez hatni fog, — mondá utána tekintve Lonzanó.

— Nem hiszem, — viszonzá könyezve Leóna, — Félek. hogy ez az eset végletekre ragadja. Utána megyek s megtiltom, hogy kimenjen a házból.

Utána sietett. Sokáig nem tért vissza. Lonzenó egy ideig várakozott Leónra, azután elhagyta a villát s lakására ment, várva, hogy mi fog történni tovább Livió részéről.

Ha talán több ideje lett volna gondolkozni, mielőtt Livióra emelte kezét nem tette volna. De ő forró vérű, férfias erőben viruló férfi, tengerész volt s annyira egyenes jellemű, tiszta, szigorú felfogású a becsületről, hogy minden olyféle egyént, mint

Livió volt, gyűlölt és megvetett. Azonkívül keveset forgott emberek között. Meg szokta parancsolni fregatteján. Igazságszeretete, pontossága, kötelesség-érzete, szigorúsága közmondásos volt. Nem tűrt maga körül szennyet, s mindaz, a mit e kalandor-ról hallott, forrongásba hozta vérét, szemtelensége pedig teljesen fölláztatotta . . . Most, hogy lecsende-sült, sajnálkozott a történetek fölött s elhatározta, hogy ha Livió elégtételt kér, megverekedik vele.

Haza ment. Várta, hogy Livió életjelt ad ma-gáról. Egész nap semmi sem történt. Senki sem mutatta magát nála. És így tudta, hogy az, magá-hoz méltó bosszút forral. Hogy mi lesz az, miben fog állni, honnét, mily oldalról támadja meg, arra ő maga legkiváncsibb volt, de este az ebédnél tiszt-jei nem vettek rajta észre semmit. Szokott derült kedvben volt, sőt a nap izgalmas eseményei foly-tán a rendesnél is élénkebben társalgott velük. Éjfél után mindnyájan haza kísérték őt lakására s vidá-man vett tőlük bucsut.

VII.

Leóna grófné órái nem folytak ez idő alatt ily derűlten.

Leánya után sietve, azt szobája ajtajánál ta-lálta; úgy látszott, a kertbe akart menni, mert fején kalap volt, napernyő és keztyű kezében.

— Hová mégy? — szölitá meg Leóna grófné.
— Maradj. Ezentul nálam nélkül nem hagyod el e házat. Ma este Monte-Carlóba megyünk a nyolcz-órai vonattal, Salome grófné estélyére.

— Nem megyek, — válaszolt daczosan Desirée.

— Akkor itthon maradunk. De egyedül nem mégy sehova.

Desirée könnyekbe tört ki.

— Fogoly vagyok én? — kiáltá zokogva.

— Minden szabadságod meg volt eddig, — válaszolt keserűen a grófné. — Visszaéltél vele. Ezentul jobban fogok vigyázni reád.

Desirée egy közel álló székbe rogyott s betakarta arczát.

— Csendesülj, — szólt hozzá most Leóna grófné enyhébb hangon. — Minden leánynak vannak csalódásai, s a te szenvedélyes természeted erősebben lázad föl minden ellen, a mi nem történik tetszésed szerint. El fogunk innét utazni. Bár soha ne jöttünk volna e helyre, sok bánat és szenvedéstől lettünk volna megkimélve.

Desirée pár gerczig néma maradt. Levett arczáról kezeit s anyjára fügesztve tekintetét, erősen küzdött azzal a mit mondani akart.

— Szólj, — biztatá Leóna, szeretettel simogatva meg Desirée fejét. — Arczodról látom, hogy mondani akarsz valamit. Légy egészen őszinte hozzám; tudod, hogy nincs senki e földön, a ki nálamnál jobban szeretne. Minden kívánságodat teljesítem, egynek kivételével. Mert ez az egy lehetetlen.

Desirée mély lélegzetet vett, azután fölugrott helyéről.

— Én pedig csupán ezt az egyet kívánom, s inkább meghalok, minthogy erről lemondjak, — szólt határozottan és teljes nyugalommal.

— Azok után, a mik ma történtek? — kérde fájdalmasan Leóna. — Egy megbélyegzett ember neje akarsz lenni, te, Ábray Desirée, ki válogathatsz a kérők között!?

— Livió előbb a kapitányt megöli, azután férjem lesz. A mi ma rajta történt, az egyszerűen szerencsétlenség és nem becstelenség. Ez mindenkin megtörténhetik, ha a sors oly durva emberrel hozza össze, mint a minő Lonzanó.

— Pirulni kellene miatta. Soha se tudod, hol és mikor gyaláztatik meg az a név, melyet viselsz.

— Ezzel nem törődöm.

— Ha nem állsz el e kívánságodtól, és tegyük fel, hogy én belefáradva a küzdelembe, hagylak menni utadon, ezennel kijelentem és esküszöm, hogy többé ez életben nem találkozunk. Meghaltál reám nézve. Neked nincs anyád, nekem nincs gyermekem. Válassz köztem és közöttte. Egyikünkéről le kell mondanod.

Desirée megrendülve állt anyja előtt. Habozott. Ily hangon és ily erős fájdalommal még sohasem hallotta anyját beszélni. Fejét lesüté, arcán újra könnyek omlottak alá: sirva borult a grófné keblére, ki remélni kezdett, bár nem bizhatott a vérben. Ez az elérékenyülés és ez a habozás nem egy jelenetre emlékezteté őt a házasság életéből. Nem egyszer remélt és bizott, hogy megtérő áll előtte férjében és mindannyiszor csalódott. A következés megmutatta, hogy félelme, bizalmatlansága alapos volt.

Desirée nem folytatta az este a vitát. Nem ellenkezett, hogy Salome grófné estélyében részt ve-

gyenek. A szokott gonddal fölöltözködött s a nyolcz-órai vonattal Monte-Carlóba mentek, hol valószínűleg Liviót is remélte találni.

De az nem volt ott s Leóna grófné észrevette a csalódást leánya arcán. Egész este figyelt reá, de az kikerülte figyelmét, hogy Desirée a társaság tagjainak egyikével hosszasan társalgott. Livió barátja volt ez, üzenetet hozott tőle.

— Livió nem jöhetett el, mert nem kapott meghívást, — mondá neki az ifju, — engem bizott meg, hogy adjam át üdvözlétét és kérelmét, hogy holnap reggel menjen le a grófnő a tengerpartra ott ő várni fogja, mert okvetlen beszélnie kell önnel.

— Köszönöm, — szólt Desirée, ki nem egyszer vett át már ily üzenetet az ifju francziától, Liviónak meghitt barátjától, ki rendesen Párisban élt, Liviót gyermekkorától ismeri s valószínűleg Livióval hasonló utakon haladt.

— Elmegy? — kérdé a franczia sürgetőleg.

— Ott leszek, — felelt Desirée halkan, habozva, mintha érezte volna, hogy ez ígérettel egész életét semmivé teszi. De egy kérdést intézek önhöz. melyet nem tudom miért, Liviónak még sohasem mertem föltenni.

— És az?

— Kik voltak Livió szülei? Hová való, s ha nincs e vidéken, hol szokott tartózkodni?

— Mindenfelé, — válaszolt mosolyogva a franczia. — Livió szerencsétlen ember, ki érdemes a szájalomra. Atyja sohasem törődött vele, anyja meghalt s ő zsenge korában árva maradt. A sors

és az élet hányták-vetették a fiut ide s tova! a balsors és a körülmények gyakran kétes és veszedelmes helyzetbe sodorták.

— Ó sohasem beszélt nekem multjáról.

— Mert büszkébb, mint hogy panaszkodjék. Daczol az élettel és annak viharával, s egy reménye van csak, az ön szerelme, ezért az egyért örömmel adná életét.

Desirée kipirult és elfordult. Valami kellemetlen érzés szállta meg e szavakra. A fiatal francia hangjában és modorában volt valami, a mi nem tetszet neki. Bár nem volt fogalma a helyesről, mind a mellett ösztönszerűleg érzé, hogy ez a társalgás reá nézve lealázó és méltatlan.

Szó nélkül, könnyü főhajtással távozott az ifjutól. Egy leányból álló csapathoz lépett, ezek azonban meglehetősen hidegen fogadták. Mindnyájuknak meg volt tiltva anyjuk részéről, hogy hosszabbban foglalkozzanak vele, s csak annyira bocsátkoztak társalgásba vele, mennyit a jó nevelés okvetlen megkövetelt.

De ő ezt nem vette észre. Nagyon el volt foglalva önmagával s a ránézve zajos nap eseményeivel. Futólag társalgott még néhány férfival. kik őt ma mindnyájan föltünő csendesnek, komoly-nak találtak, holott máskor egyike volt a legélénkebb s legmulatságosabb ifju hölgyeknek. Éjfél után az egész nizzai társaság egyszerre ment az utolsó vonattal haza.

A villába érkezve, Desirée szokott szeretettel mondott anyjának jó éjszakát és fáradtan feküdt

le ágyába. De nem tudott aludni. A holnap reggeli találkozás Livióval nyugtalanította s az a kérdés, hogy sikerül-e a házat észrevétlenül elhagynia.

Alig lehet valami szebb, mint egy reggel a Rivierán!

A köröskürül emelkedő Alpések hóval fedett csucsai kék és rózsaszinben ragyognak a felkelő nap tündöklő sugaraiban és visszatükröződve a tenger ilyenkor sima felületén, ezer változatban ragyogják vissza a sugarakat. Lángba borultnak látszik az egész vidék.

A növények illata ilyenkor a legerősebb, a tenger kigőzölgése legzamatosabb. E helyen örök tavasz, örök ifjuság van a természetben, s hogy van ridegebb évszak is, csak a hegycsucsokról alászálló szél mutatja, mely friss lehelletével olykor eljön, hogy beszéljen a térről, a kikeletnek.

Desirée korán kelt fel ágyából. Fesztelen leste a kék égboltozat első sugarait. Gyorsan felöltözve halkan kilopódzott szobájából, hogy a mellette alvó komornáját föl ne költse. Lesuhanva a lépcsőn, szerencsésen kijutott a harmatos füre, könnyű léptekkel osont a Livió által kijelölt találkozó helyre.

Az ifju még nem volt ott. Alig volt még hat óra. Teljes csönd uralkodott a tengerparton. Desirée leült egy fatörzsre, mely borostyánnal volt befutva s puha ülőhelyül kínálkozott. Tekintetét a tenger sima tükrére függeszté, várva Livió csolnakjának közeledtét.

Végre kis fekete pont tűnt föl a tenger tük-rén. Livió csolnakja volt. Desirée sietve futott le a kikötőhöz, a közeledő elébe.

— Bucsuzni jöttem Desirée, — szólt az ifju Desirée kezét megragadva. — A hogy itt bánnak velem, azt nincs erőm eltűrni, ön nélkül pedig nem élhetek, megölöm magam. Legyen boldog. Felejtse el szerencsétlen barátját, ki szerelmével, az ön nevével és emlékével hal meg.

Ha Desirée idősebb, vagy tapasztaltabb lett volna, egész más hatást tettek volna rá e szavak. Így nem tévesztették el azt a hatást, melyre Livió előre számított. Zokogva veté magát Livió keblére és könyörgött, hogy ne ölje meg magát, vagy haljanak meg együtt, mert ő nála nélkül nem élhet.

Livió biztató, vigasztaló szavakat suttogott fülébe. Egyetlen szerelmének, életének nevezte. A leány elszédült e szerelmi vallomástól s ez édes nevektől.

— Ne menjen Livió, ne hagyjon itt, — kiáltá könyörögve és karjaiba kapaszkodva a legnagyobb kétségbeeséssel. Vagy itt marad, vagy együtt megyünk — mondá végre Desirée s hagyta magát a csolnakba vezetni és örömmel látta felvonni a vitorlát. Semmi rosszat sem sejtve látta, mint taszítja el Livió a parttól a csolnakot. Kifeszültek a vitorlák és a csónak tova siklott az üde szélben kísérve a virágok illatától. Desirée megittasultan a szerelemtől, nem gondolt semmire, csak azt érzé, hogy annak közelében van, a kit szeret. A többi közönyös volt reá nézve. Azt hitte, a menyország

nyílt meg számára. S a csolnak csak röpiült, röpiült vele a boldogtalanság felé.

Leóna grófné kilencz óra felé hagyta el ágyát. A balkonra ment reggelizni s az ott levő inastól kérdé, hogy fölkelte-e már Desirée grófnő. Az inas nem tudott biztos választ adni, ment tehát, hogy a komornától kérdezze meg. De ettől nyugtalanító választ hozott.

— A komorna nem tudja mikor kelt föl és mikor távozott el szobájából a comtesse. Napfölkelte előtt lehetett, mert ő korán kelt s ekkor már nem találta ágyában.

Ábrayné szó nélkül foglalta el helyét a reggeliző asztalnál. Nem akart nyugtalaniséget mutatni az inas előtt, bár Desiréet mindenre képesnek tartá.

Gondolkozva ült az asztalnál, érintetlen reggelije mellett. Minden kívül felhangzó neszre figyelt, perczről perczre várva leánya visszajöttét.

Egyszerre hangos beszéd verte föl, az előszoba csöndjét. Leóna közeledő léptekeket hallott. Fejét az ajtó felé fordítva figyelt, midőn az ajtó megnyílt s fiatal, magas, sugár férfi lépett be, kinek láttára kellemes hatás látszott a grófné arcán.

— Béla! — kiáltott fel kezét a belépő felé nyújtván, ki azt örvendve vonta ajkaihoz, azután keresve tekintett körül.

— Mikor érkezted Nizzába? Miért nem tudósítottál, hogy jönni szándékozol?

Ez utolsó szavakat már elfogultan ejtette ki Leóna, mert Desirée távolléte jutott eszébe, kit ő titkon rokonuknak, Pélyi Béla grófnak szánt, az ő nővére fiának.

— Váratlanul határoztam magam e kirándulásra. Meg akartam lepni nénémet. De hol van Desirée?

— Azonnal kell neki jönni. Ő gyakran lefut korán reggel a tengerpartra s még nem tért vissza.

— Fölkeresem őt, ha megengedi.

— Reggeliztél már?

— Köszönöm, elvégeztem. Mondja meg az irányt, melyben Desiréet keresnem kell, — szólt az ifju, kalapját kezébe véve.

Ah, ha azt Leóna tudta volna!

— A kertben kell lennie. Menjünk együtt.

Örömmel, néném. Mily viruló színben van. A nizzai levegő kitünően hat egészségére.

— Elég jól érzem magamat, — válaszolt Leóna elfogultan. Megindultak és Béla élénk csevegéssel mulattatta nagynénjét, bár feltűnt neki Leóna szórakozottsága.

Összejártuk a kertet, Desirée nem volt sehol.

— Talán lejjebb ment a tengerpartra, — mondá Béla — Keressük ott . . . Mily nagyszerű a tenger és az egész láthatár!

De hirtelen elhallgatott, meglepetve tekintett a grófnéra, ki nem bírva többé erőt venni magán zokogásban tört ki s arczát kezeibe temeté.

— Az Istenért, néném, mi baja? — kérde megrémülve az ifju.

— Oh, Béla, — zokogott Leóna grófné. — Irtózatos félelemben vagyok Desirée miatt, s alig merem szavakba önteni . . .

— Beszéljen kérem, mondja el, mi történhetett vele?

Ábrayné egy repkénynyel befutott törzsre rogyott és akadozva, pirulva, lesujtva a kintől és szégyentől, mondta el a mult napok történetét, leánya tetteit, szerelmét és végre kifejezést adott abbeli félelmének, hogy Desirée kora hajnalban Livióval megszökött.

— De hát mit tegyünk, — kiáltotta Béla gróf felháborodva a hallottak fölött. — Hol keressük, hova menjünk utána, hogy megöljem azt az embert s visszahozzam Desiréet?

— Ha azt meg tudnám mondani? Semmi nyoma, egyetlen sor írást vagy búcsuszt sem hagyott számomra. Oh, Béla, mennyire meg kellene választanunk a férfit, kihez nőül megyünk s kinek folytatása lesz gyermekeinkben! Desirée tökéletesen atyja leánya!

És újra sirni kezdett. Béla részvétteljes arccal állt előtte. Az, a mit hallott, érthetetlen és kétségbeejtő volt reá nézve.

— Kell valamit, tennünk, — tört ki végre. — Mondja meg, kérem, gyorsan merre mehettek, hisz még nem lehetnek messze.

— Legvalószínűbb, hogy csolnokon távoztak s talán a legközelebbi vonattal hagyják el Nizzát, ha ugyan végkép távozni akarnak, a mit még mindig kizártnak tartok, bár Desirée könnyelműségét ismerve, mindenre készen kell lennem.

— Csak tudnám az irányt! kiáltott fel az ifju kezeit tehetetlenségében kétségbeesetten tördelve.

— Menj az olasz fregattera, melynek „Margaretha” a neve. Keresd fel Lonzanó kapitányt és

mondd el neki a történeteket, ő segítségedre lesz. Hallgasd meg véleményét, s ha valaki, csak ő képes föltalálni az irányt, melyben távozhattak.

Béla a következő perczben már rohant le a lejtős uton, s egy léptető üres bérkocsiba vetve magát, a Margaretha-fregatta felé hajtatott . . . Leóna grófné majdnem magánkívüli állapotban maradt helyén. Tudta, érezte, egy baljóslatú előérzet mondá neki, hogy leányát örökre elvesztette. Mert a ki ilyet tehetett, mit Desirée cselekedett, attól soha az életben nem lehetett többé jót várni.

Ezentul egészen egyedül áll a világon.

VIII.

Egy év telt el a fentebb leirt események óta. Vasárnap volt. A helység népe özönlött a csinos kápolnába, melyet az utazásaiból visszatért földesszony, Ábray Leóna grófné építtetett Keletvölgyön, nagy öröme a falu lakosságának, mely eddig a szomszéd helységbe járt misére. Most otthon hallgathatták azt a grófné kegyeiből.

A kastély udvarából könnyű fogat hajtott ki, benne Ábray grófné ült, ki szintén a misére ment.

Fél év előtt tért vissza magyarországi birtokára, egyedül. Hogy a kis comtessel mi történt, mint őt azelőtt Keletvölgyön hívták, senki sem tudta. A család számára épült székben egyedül foglalt helyet és hallgatta végig az isteni tiszteletet, mint a templom fölszentelése óta minden vasárnap és ünnepnapon. A templom közönsége úgy tekintett reá, mint egy felsőbb lényre, kit a Gondviselés

adott vissza nekik hosszú távollét után, s ki daczára annak, hogy csendes elvonultságban élt, nem szűnt meg gondjaikkal és bajaikkal foglalkozni.

Unokaöcscse a fiatal Pélyi gróf is többnyire a kastélyban időzött, de ő ritkán ment a templomba. Idejét lovaglással, vadászattal tölté, s olykor pár korabeli ifju ember látogatását fogadta. Egyéb-ként nagyon csendes és egyhangu volt az élet a keletvölgyi kastélyban, s hogy a grófnénak nagy szomorúsága van, azt mutatta fekete ruhája és halvány komoly arcza, melyen alig látták olykor ritkán felvillanni az egykor megszokott verőfényes mosolyt.

— A mise végéhez közelgett. A Miatyánk után a pap meghajtotta magát az oltár előtt és az epistola-oldalra ment, keresztet vetett magára s karjait áldólag terjeszté ki a gyülekezett fölé.

Lassan oszladozni kezdtek. A kijáratnál két fehérre meszelt oszlop tartá a mennyezetet, melynek tetejéről hófehér alapon nagy fekete betűkkel e szavak vonták magukra a figyelmet: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti*. Senki sem vette észre, hogy az egyik oszlophoz egy magas, barna férfi támaszkodott s feszült várakozással tekintett a templom belseje s az oltár felé, hol a minisztráns fiu a gyertyákat oltogatta.

Már majdnem egészen kiürült a templom, midőn Leóna grófné elhagyta helyét s lesütött fővel lassu léptekkel közeledett a kijárat felé.

Tiszteletteljesen vált szét előtte a tömeg s ő a keskeny uton észre sem vette, hogy itt-ott ruhá-

ját megcsókolták. Megállt a szenteltvíz-tartó előtt, belemártotta ujjait és megnedvesíté homlokát.

Midőn a küszöbhez ért, hol kocsija várt reá, az oszlop mellett álló férfi mellette termett s köszönté.

— Lonzanó kapitány! — szól meglepette a grófné. — Hogy jön ide?

A kapitány karját nyujtva neki, fogatához vezeté.

— Megengedi, hogy a mellette lévő helyet elfoglaljam? — kérdé a grófnétól, ki némán intett. Annyira meg volt lepetve a kapitány látásán, hogy az első pillanatban sem öröm, sem visszatetszés nem látszott rajta. Lonzanó fölült s a fogat robogva ügetett át a helység egyetlen utczáján a kastély felé.

Leóna csak ekkor pillantott végig társán.

— És a tengerész egyenruhája? — kérdé a polgári ruha láttára, a melybe Lonzanó öltözve volt.

— Örökre levetettem. Elhagytam a szolgálót, szabad ember vagyok.

— Nem hittem, hogy erre képes volna, — szól Leóna mosolyogva.

— Választanom kellett a tengerészet és ön között, s én választottam!

— Nem értem, — dadogá a grófné, mindjobban meglepette.

— Pedig érthetően beszélek. Majdnem egy éve, hogy elváltunk s nekem öröklét volt ez az idő. Látni kívántam. Ott hagytam mindent, a mi távol tartott s itt vagyok.

— De hisz ez . . .

— Csodálatos, nemde ezt akarta mondani, —

vágott szavába Lonzanó. — Legalább remélem, hogy nem akart megszidni. Kérem, ne tegye, mert igazságtalanságot követne el.

— Jövője, karrierje... hisz ez megbocsáthatatlan vétek önmaga iránt.

— Önmagunk ellen szabad vétket elkövetnünk, s én nem vagyok felelős senkinek.

A kastély parkjához értek, honnét a magas, tágas épületet már lehetett látni. Minden ablak nyitva volt az emeleten s a nap nyájasan sütött be a szobákba. A lépcsőház virágokkal volt diszítve s kellemes hatást tett a belépőre. Lonzanó kedvtelve tekintett körül; olasz volt, zene, virág, napfény honfitársai voltak s a tengeren töltött hosszú évek alatt nehezen nélkülözte mindezt. Együtt mentek föl a lépcsőn s a terembe érve, miután az inas eltávozott, Leóna ellágyulva nyujtott kezet vendégének.

— Isten hozta önt nálam, — mondá érzékenyen és szemei könnybe borultak, hangja reszkett. Annyi szomorú emléke volt a kapitány viszontlátásához kötve.

E szavak után pár pillanatig néma csend állt be; mialatt Lonzanó a feléje nyujtott kezet ajkaihoz vonta. Azután leültek.

— Honnét jön most kapitány? — kérde Leóna, hogy végre megkezdje valamivel a társalgást.

— A Rivieráról.

— Ott tölté a telet?

— Oh, nem! A télen még szolgálatban voltam. Csak egy hónapja, hogy szabadságon vagyok.

— Azt hittem, újra oda volt rendelve fregatteja.

— Nem. A télen a csendes tengeren uszkáltam. Most azért mentem Nizzába, hogy hirt hozzak önnek valakiről?

— Kiről? — Kérdé elfogultan Leóna.

— Leányáról, Mathieus asszonyról.

— Ott van?

— Szünet és megszakítás nélkül ott időznek.

— Férjével?

— Livióval.

— Beszélt leánnyal?

— Beszéltam. Eleinte hidegen fogadta közeledésemet, de mondtam, hogy ide jövök, s ő ezer üdvözlést küld általam.

— Köszönöm, — szólt komor, hideg hangon Leóna. Elfordult, habozás látszott rajta: kérdezősködjék-e tovább.

— Meg van elégedve Desirée? Boldog? kérdé azután halkán, habozva.

— Erről majd később, grófné. És most mondja meg, hogy tölti idejét e csendes helyen?

— Azt majd meg fogja látni, ha pár napig itt lesz. Megnyugodtam a sorsban, s ez helyzetemben elég.

— Arczán szenvedés jelei látszanak.

— Az öregség.

— Ön nem tartozik ama nők közé, kik meg öregszenek. Én nem látok abból a kegyed arczán semmi nyomot.

— Ezt a bókot Nizzából hozta magával, — mondá elmosolyodva a grófné.

— Lehet, hogy igaza van, csakhogy alkalomszerű, a mit mondok.

— Ujra csend állt be.

A hol szivből eredő őszinteséget látunk, ott még tréfából is nehéz azt kétségbe vonnunk. Ábraynét lefegyverezte Lonzanó meleg tekintete és meghatotta igaz hangja.

— Mit tud Herneyről, már régen nem kaptam tőle levelet ?

— Utban van hazafelé. Utolsó tudósítását Bécsben vettem, Marseilleből irt.

Leóna meglepetve nézett a kapitányra. Őt magát is megdöbbenté e hír, de még inkább a hang jelentősége, melyen a kapitány szavait kiejt.

— Az igazat megvallva, — folytatá hévvel Lonzanó, — ez a hír gyorsítá idejöveteletem. Tisztában akartam lenni a helyzettel, s — ha nem veszi szerénytelenségnek — főként azzal, mit fog válaszolni Herneynek ?

— Ebből a kérdést kellene tudnom.

— Azt eltalálhatja grófné. Különben hallgassa meg a hosszú levélnek egyik erre vonatkozó részét.

— Nem akar előbb reggelizni ?

— Köszönöm. Mindenekelőtt tisztában akarok lenni. Az igazat megvallva, nem volna étvágyam, sőt meg kell vallanom, hogy napok óta kerül az álmom is és alig eszem valamit.

— Ugy olvassa föl kérem, a gróf levelét, — mondá Leóna, s önkéntelen sóhajtás röpült ki ajkán, mialatt egyik közel álló székbe ereszkedett, közel az ablakhoz, melyen át szomorú tekintettel

szemlélé a ragyogó napot. A kapitány levelet vett ki tárczájából, de szemeit nem vette le Leónáról. Ismerni akarta a hatást, mit reá Herney nevének fölemlítése tett, eltalálni óhajtotta, mit jelent a halvány arcz szomoru kifejezése és mi okozza ezt?...

Azután átfutva az első lapot, főnhangon kezdett olvasni:

„Nem irhatom le önnek, kapitány, mit érzek a gondolatra, hogy nem sokára viszont látom azt, kinek emléke fél életemet betölté. Azokat, a miket öntől megtudtam, számtalanszor ismételve és átgon-dolva, arra a meggyőződésre jutottam, hogy ez az a percz, melyben megjelenhetek Leóna grófné előtt és felajánlhatom neki életemet, melyet egykor már lábaihoz tettem, melyet azonban ő akkor nem ta-lált érdemesnek fölemelni.“

— Tovább nem olvasom, — mondá a papi-rost összehajtva s eltéve Lonzanó. Ebből megtudta a grófné, hogy miféle szándék és remény vezérelti Herney vissza rég elhagyott hazájába és önhöz. És gondolkozhatik rajta, mit fog neki felelni.

— Majd gondolkozom, — válaszolt Leóna tar-tózkodó, hideg hangon. — Egyedül állok e földön, ez mindenesetre szomorító és elbátortalanító tudat.

— Lonzanó arczának rendes sötétpirosságát észrevehető halványság borítá e szavakra. Elhagyta helyét és egészen közel lépett Leónához.

— Grófné, — kezdé elfogultságtól reszkető hangon, mi oly megható és különös volt az erőtel-jes, férfias embernél, — mielőtt határozná jövője fölött, mielőtt a grófot, régi barátját viszontlátná,

hallgasson meg engem, ki habár nem hivatkozhattott multamra, de mindazonáltal nem kevésbé vagyok igaz, őszinte barátja s lelkem és szivemből hű imádója.

Leóna kérdőleg tekintett reá.

— Én odahagytam pályámat egy érzelem miatt, mely megfékezhetetlen erővel ragadott hatalmába. Tudtam, hogy ez a pálya utjában áll reményeimnek, gondolkodás nélkül vettem el magamtól, pedig legkisebb biztosítékom sincs arra nézve, hogy reményem és életem célját siker koronázza-e. Most itt állok ön előtt, bizonytalanságban. Határozom fölöttem, de gondolja meg, hogy ha válasza reám nézve kedvezőtlen, életemet teszi semmivé s Herneyhez hasonlóan egy második ember is kóborolni fog a világban, kinek jövőjét, élete üdvét, összes reményeit ön tette semmivé.

Leóna némán nyujtott neki kezét.

— E szavakra ma nem felelhetek. Érteni fogja ezt a kapitány, — szólott halk elfogult hangon, mialatt szeméből könny fakadott. — Nagyon nagy csapás ért az utolsó időben, sőt egész életem a csapások és csalódások lánczolata volt. Elvesztém hitemet mindenben, teljesen ismernem kellene azt, kibe még bízni mernék, sőt ismernem kellene magamat is, hogy vajjon nem tenném-e tönkre kifáradt lelkemmel annak az életét is, kihez megtört hitemet csatolnám.

Lonzanó ajkához vonta Leóna kezét.

— Nem fogom ostromolni, — mondá komolyan. — Várok, a míg eljön az idő, hol azt mond-

hatja: „Ismerem önt, bizom önben, kárpótlást remélek életem összes csalódásaiért az ön odaadásában, hűségében. Önre bizom magamat. És nekem legnagyobb örömöm, büszkeségem lesz e bizalomnak méltón megfelelni.

Ábray grófné némán, melegen szorítá meg a kapitány kezét. Hallgatólag, de még is erős szövetséget kötöttek a jövőre; e pillanatban egyik sem tudva még, hogy e szövetség baráti viszony lesz-e, vagy a szerelem édes szövetségében olvad-e át egykor.

E perczben Béla üde, vidám hangja hallatszott be a külső szobából.

— Itt van a kapitány! — kiáltá belépve s mindkét kezét élénk örömmel nyujtva sietett Lonzanó felé. — Ez aztán meglepetés! De mit látok, polgári ruhában? Hát hova tett szép egyenruháját a pompás vállrojtokkal?

— Szegre akasztám, — válaszolt nevetve Lonzanó, mialatt az ifjút megölelé. — Terhemre volt és levetettem örökre.

Béla meglepetve pillantott rá, majd Leónára, mintha e változás vonatkozással birhatna nagynénjére. Talán ösztönszerűleg érzé ezt, azután gyorsan visszafordult a kapitányhoz.

— Remélem, hosszabb időre jött hozzánk. Most kezdődnek a vadászatok. Érdemes, hogy megismerje a magyar vadallományt s az itteni szokásokat, mik önre, mint idegenre kétszeres érdekekkel birhatnak.

— A meddig a grófnénak tetszeni fog ittlé-

tem, — válaszolt Lonzanó. — Nemsokára egy közös barátunk is megérkezik, Herney gróf.

— Béla egy gyors kérdő tekintetet vetett Leonára.

— A kapitány hozta ezt a hirt, — szólt Leóna. — De én azt hiszem, — tevé hozzá gyorsan fölcserélve a beszéd tárgyát s Lonzanóhoz fordult, — hogy mi önt nem jól czimezzük, mert bizonyynyal előléptetéssel hagyta el a szolgálatot.

— Megtartám rangomat grófné, de a legmagasabb kitüntetést kaptam, mi tengerészt érhet.

— Fogadja szerencsekivánatomat, — szólt melegen Leóna. Az ifju Pélyi is kifejezte jókívánatait.

Szokatlan vidám hangulatban folyt tovább a társalgás. Azután reggelizni mentek, s mintha Lonzanó megjelenésével napfény jött volna a házba, a legeerültebben töltötték ezt a napot, milyenre Béla ittléte óta nem emlékezett.

IX.

A következő reggel Béla és Lonzanó kilovagoltak. Az ifju gróf megtudván előtte való este, hogy a kapitány a Rivieráról jött, s hogy pár napig Nizzában tartózkodott, alig várta, hogy Desiréerről tudakozódjék. Tudta, hogy az férjével ott időz, bár Leóna grófnénak ezt nem említé. Egy Monte-Carlóban tartózkodó ismerőse írta meg neki.

Egyideig némán haladtak egymás mellett, csendes lépésben tartván paripáikat. Lonzanó érdekeltek tekintett szét az előtte ismeretlen vidékeken, mely a harmatos reggelen kétszerte szebbnek látszott.

Keletvölgye a Mátra tövében feküdt, kies völgyben, hegyektől környezve; mindamellett jó buzatermő földjei voltak.

— Az ott a „Kékes“, — magyarázá Béla gróf vendégének a Mátra legmagasabb csúcsára mutatva, melynek alsóbb része kékes ködben úszott szemeik előtt, míg hóval borított kopár teteje a fölkelő nap sugaraiban tündöklött.

— Remek vidék! — kiáltott fel gyönyörködve a kapitány.

— Más fajta, mint az illatos, enyhe Riviera, de nem kevésbé bájos; levegője erős, üde és edzi a testet, lelket.

Tovább haladtak.

Beljebb jutva az erdőbe, mindenütt hegyi patakok csörgedezését hallák, a magasból pásztorsip és birkanyájak kolompolása verte föl a természet néma csöndjét. A láthatár kiterjedését itt korlátolták a sötét tölgyek, de Lonzanó nem győzte dicsérni a vidéket s úgy érzé, hogy csak ilyen helyen érezheti az ember hatalmasnak és gazdagnak magát, hol övé a csönd, a természet szépsége, a szunnyadó erő, nagyság és hatalom, mely ez érintetlen alkotásban rejlik.

— Kegyed több napot töltött Nizzában, kapitány úr? — kérdé Béla, nem állhatván ellent tovább kíváncsiságának. — Láttá unokanővéremet, Desiréet?

— Találkoztam vele Monte-Carlóban, sőt üdvözlét küldött a grófnénak tőlem.

— Szóba állott önnel azok után, a mik történtek? — kérdé meglepetve Béla.

— Oh, kedves gróf, ha tudná milyen élete van annak a szegény asszonynak, nem csodálkoznék, hogy megszólításomat készséggel fogadta, bár eleinte tartózkodó volt.

— Szerencsétlen?

— A mint előre látható volt. És az igazat megvallva, én még akkor jobbnak tartottam volna őt erőszakkal visszahozni, midőn Bordigherában reájuk találtunk, mint annak az embernek a martalékául hagyni, ki egyike a legaljasabb és legromlottabb embereknek a világon.

— Nem, kapitány. Ezt már men lehetett tenni. Fiatal leány két egész nap egy olyan férfi társágában mint Livió... ezen nem lehetett másként segíteni, mint házassággal. És különben is Desirée nem vált volna el akkor tőle. Ő maga kereste a szerencsétlenségét.

— Igaz, de el volt ámitva, saját nyilatkozata szerint, csupán találkozóra ment a tengerpartra, szökésről nem is álmodott.

— Anyja megtiltotta, hogy találkozzék Livióval s ő megszegte e tilalmat.

— Szerette! Ebben rejlik mestersége. Emlékezzünk meg Jézus szavairól... Én nem tudok haragudni reá és ön sem tudna, ha látta volna őt.

— Nagyon szerencsétlen?

— Kimondhatatlanul!

— Hamar utólérte a szenvedés és büntetés?

— Nappalai nélkülözésben, éjjelei a játékasztalnál folynak férje oldalán, ki durva, türelmet-

len, kiméletlen iránta. Szünetlenül veszt s gyakran nincs ebédre valójuk.

— De hisz Leóna kiadta Desiréének atyai örökségét.

— Az atyai örökség! Részben fölment adóságra, a többit pedig Livió eljátszotta.

— Az a szerencsétlen Desirée! Tudja-e kapitány, hogy ez a leány nekem volt szánva és én szerettem őt gyermekkor óta. A legboldogabb reményekkel láttam őt fejlődni, s Nizzába azzal az elhatározott szándékkal mentem volt, hogy megkérem a kezét.

— Bár előbb tettem volna.

— Most már azt hiszem, szerencse, hogy nem tettem. Úgy látszik, a könnyelműség vérében van Desiréének. Nem lett volna jó asszony, kalandos természete atyjára vall, s ne legyen igazam, de sok olyat fogunk még róla hallani, a mit az első bal-lépés szokott vonni maga után.

— Ennek nem mernék ellentmondani. Gyakran maga a helyzet az, mely magával sodorja az embert s így van Desirée grófnő is. Ismerősei a történetek után elfordultak tőle. A leg-aljasabb férfiak körében láttam. Női társaságáról beszélni sem lehet, az őt környező nők mind férje régi barátnői, s minden tisztességes ember undorral fordul el tőlük.

— Mi lesz ennek a vége?

— Azt nem nehéz eltalálni. Végre kimerülve, megtörve anyjához fog fordulni s bocsánatért es-dekelni.

— Nem hiszem, hogy eredménnyel tenné ezt Leóna nagyon el van keseredve lépése fölött, s nem tudna megbocsátani neki.

— Még is csak leánya!

— Méltatlan hozzá. A nagy és nemes sziveknek az is egyik erős tulajdonságuk, hogy a megvetésben éppen oly változhatatlanok, mint a szeretetben. A bűnnek még gondolata is megborzongatja őket, s a csalódás keserve összeolvag lényükkel és eltávolíthatatlan tőlük.

— Ön szigorúbban ítél arról a gyermekről, mint talán megérdemelné.

— Nem! Ha egy mentsége lehet, az származása. De e mentség sem enyhítő körülmény nevelése miatt. Ily anya mellett nőtt fel, mint Leóna, ki életét szentelé gyermekének. Ifjan, szépen üdén, meleg szívvvel maradt özvegyen, egy borzalmas házasság után s nem kárpótolta magát egy új, talán boldog házassággal, csak azért, mert minden idejét leányának akarta szentelni. Desiréennek nem hiányzott semmije, hogy jó és kitűnő helyes irányban fejlődjék, s mind e mellett könnyelműen játszott a életét és boldogtalanná tette anyját...

Egy ideig némán haladtak. Mindketten mély tünődésben léptettek egymás mellett, mindketten tudták, hogy Desirée sorsában változásnak kell beállni, mert azt az életet lehetetlen hosszú ideig kibírni. De hogy miben áll az a változás, miként fog alakulni, mi fog történni vele, azt most lehetetlen lett volna megmondani.

— Én nem hagyom el nagynénémet, — mondá

egy idő múlva Béla. — Árva vagyok s boldognak érzem magamat, ha körében lehetek. Neki pedig úgy érzem, szüksége van reám. Hisz most teljesen egyedül áll e földön.

— A grófné még férjhez mehet, — jegyzé meg kissé halkán s elfogultan Lonzanó.

— Nem hiszem, sőt nem is óhajtom. És éppen azért megvallom, kellemetlenül érintett az a hír, hogy Herney gróf visszatér hazájába és vidéküinkre jön ...

— Azt hiszi, gróf úr, hogy ő régi kérelmével áll elő?

— Tartok tőle. Bár Leóna akkor sem szerette őt, de most nem volna semmi oka, hogy elutasítsa. Ki tudja mire határozza magát.

— Én a leghelyesebbnek tartanám, ha Leóna grófné biztosítaná jövőjét s megmenekednék attól, hogy egyedül töltse életét.

— Én nem, viszonzá ingerült hangon Béla gróf s ezzel ketté vágta a beszédet és más tárgyat vetett fel.

— Lonzanó haza érve, szobájába vonult s azon tűnődött mi okból ellenzi Béla nagynénje férjhezmenetelét. Végre arra a rút föltevésre jutott, hogy talán örököse akar lenni, mert azt gyanítá, hogy Ábray grófné gazdag, bár ő jobban szerette volna, hogy semmije se legyen. A kapitánynak szép vagyona volt. Toskánában gyönyörű birtoka, azonkívül jelentékeny összegű értékpapirjai. Öreg atyja élt még költői fekvésű birtokán, de mindkettőjüknek igen kevés kiadása és igénye volt. A mivel

Lonzanó birt, gondolatban mind Leóna lábaihoz rakta. Semmi sem volt elég szép, elég jó neki, a mivel Leónát feldiszíteni és elhalmozni szerette volna. Olasz születésénél fogva élénk képzelete volt s tengerészi pályáján pedig megszokta az álmodozást, órákon át azzal foglalkozott, mi mindennel környezné Leónát ha az neje lenne. De fájdalom, e vágyának teljesülése elé még, tudta, hogy igen sok akadály tornyosul, mit nagy türelemmel és erős akarattal kell lerombolnia.

Elhatározta, hogy társalgás közben megtudja Ábraynétól Béla vagyoni körülményeit. A mily jó hatást tett reá a fiatal ember első találkozásukkor, lassanként oly ellenszenvet kezdet iránta érezni, mert haszonleséssel kezdte vádolni. Kevesebb időt töltött vele, mint az első napokban s minden óráját, ha csak lehetett, a grófnénak szentelé, ki nem titkolhatta, hogy örömet van vele, s hogy társalgásában élvezetet talál.

Csendes nyugalomban és kellemes egyetértésben folytak napjaik. Hetek multak s Lonzenó nem gondolt a távozásra. Olykor illedelemből megpendítette az elmenetelt, de a grófné oly lekötő nyájassággal marasztalá, hogy komolyan úgy sem szándékozván elmenni, könnyen és örömmel teljesíté a ház urnőjének óhajítását. Maradt és Bélán sem vette észre, hogy maradása annak kellemetlen volna.

Egy napon azonban történt valami, a mi felrázta ezt a boldog, békés nyugalmat. Levél érkezett Nizzából Desiréetől, anyjához, melyben kétségbeesetten írta le helyzetét és arra kérte, vagy en-

gedje meg, hogy haza jöjjön, vagy küldjön neki pénzt, mert valósággal éhen kell meghalnia.

Leóna grófné pár ezer forintot tett egy levélborítékba, ráírta a címet s egy sor, egy szó válasz nélkül elküldte leányának. Látszólag nyugott volt. Lonzanónak elmondá a levél tartalmát. Azt is, hogy pénzt küldött, s hogy látni nem akarja leányát. De a kapitány észrevette, hogy Leóna sokkal gondolkozóbb, mint azelőtt volt, s hogy hangjában és modorábban levertség látszott.

Egy napon újra tudósítás érkezett Nizzából. Sürgöny, mely Mathieus Liviótól jött, s melyben tudatta, hogy Desirée súlyos betegen fekszik egyik fogadóban s anyját szeretné látni. Baja súlyos, talán halálos kimenetelű lehet.

A grófné halásápadtan olvasta ezt a hirt, de az nap semmire sem határozta magát. Az egész este komor, gondolkozó volt. Alig beszélt. Lonzenó látta rajta, hogy erősen haboz s midőn jó éjszakát mondott neki, azt sugá fülébe: én elkisérem Nizzába ha talán holnap reggel indulni akar.

Leóna nem felelt. Fejével intett jeléül annak, hogy hallotta ajánlatát. A kapitány tudta, hogy Leóna az éjet álmatlanul tölté, és hogy a sértett anya a szerető anyával erős harczot fog vivni.

A grófné szobájába érve, kimerülten omlott az ágya mellett álló nagy karos székbe, melyben oly gyakran ringatá álomba a kis Desiréet. Az égi kegyelem bőséges harmata borítá el szemét, mely száraz forrósággal égett a sürgöny vétele óta. Küzdött és ingadozott. Minden apró emlék föltámadt

lelkében a multból s keserves fájdalommal dulták szivét.

— Oh, Istenem ! — kiáltá szenvedélyes ki-
töréssel — mutasd meg nekem a helyes utat, me-
lyen haladjak. Szivem kész megbocsátani ennek a
gyermeknek, ki megcsalt, elárult, kigunyolta neve-
lésemet, szeretetemet s tanácsaimat. Hűtlenül el-
hagyott és bemocskolta magát és engem. De anyai
büszkeségem fellázad a bocsánat és gyöngeség ellen.

Felöltözve s szobájában föl és alá járkálva
tölté az éjet. Ablakán mély fekete sötétség leskelő-
dött be és a halvány lámpafénynél csodálatos képek
lebegtek szemei előtt. Izgatott képzeletének szüle-
ményei. A golgotha hegyét, Jézus hátán a keresz-
tet czipelve és vérző kezével homloka verejtékét
törölve. Karjain nyitott sebek, mikből patagzott a
vér, mindent elvettek tőle, megverték, megköpdös-
ték, felfeszítették és ő . . . Ő megbocsátott. Mindig
nagyobb hevületbe jött. Már nem látta Desiréet oly
bűnösnek s önmagát kezdte kegyetlennek tartani.
Megvallotta, hogy a mit önmaga előtt is titkolt,
még mindig szereti gyermekét, bár utálta azt a
vért, melyből származott, s melynek posványa meg-
mérgezésé annak lényét és megfosztá mindazon jó-
tól, nemestől, tisztaságtól, mit ő saját lényéből adott
neki. De még is szerette ! A szeretet túltesz az
akarat erején. A szivet nem lehet korlátok közé
szorítani s e természet szavát elaltatni . . . És ő
erősen érezte ezt most, erősebben, mint valaha.
Látta maga előtt Desiréet, mint kis gyermeket, lengő
fekete hajával, a kert fasorain végig nyargalni.

Látta, mint serdülő leány szép arczával, melynek vonásait oly gyakran vizsgálá, vajjon nem fedez-e föl azokon az öröklött rossznak nyomait. Most képzelete megtörtén, hervadtan, kimerülve és haldokolva tünteté elébe leányát s ő nem állhatva ellent a kísértésnek éj derekán csengetett komornájának, ki álmos arczczal sietett be hozzá. Podgyászozni parancsolt neki, mert mint mondá: reggel elutaznak . . . .

Lonzanó kapitány, a kastély másik szárnyában, szintén nem aludt és lelki szemeivel látta mi történik a függönyök mögül átcillámló lámpafénynél. Figyelemmel kísérve a föl és alá suhanó árnyát, átérezte Leóna küzdelmeit, lassan berakta ruháit kis kézi táskájába s készen állt az útra, midőn Leóna úti ruhában az ebédlőben megjelent.

— Elfogadom kíséretét, kapitány, — szólt kezét nyujtván neki. Elfogadom, sőt köszönöm. Ne tartson gyengének, de nem állhattam ellent, megyek Nizzába beteg gyermekemhez. Talán befogni szemeit. Nagyon szomorú a mit mondok, de talán ez volna reá nézve a legnagyobb szerencse.

Elfordult és megtörlé szemeit, Lonzanó némán hallgatá. Pár percnyi csend állt be s Leóna csodálkozva látta, hogy vendége nem mozdul, egyszerűen csak ennyit mondván: Málhám készen áll, indulhatunk s Leóna eltalálta, hogy Lonzenó imeri őt és tudta mire határozta magát.

Néhány sort hagyott hátra Bélának, ki Budapesten időzött, tudatva vele elutazását. Azután az állomásra hajtottak s pár óra múlva már röptültek

Bécs felé, honnét megszakítás nélkül folytatták utjukat Velencze felé, Pisa és Genuán át Nizzába, hol a szerencsétlen anya haldokló leányát akarta még egyszer viszont látni...

X.

Előzzük meg Leóna grófnőt néhány nappal.

Az a vidék, hová a halál sötét árnyához siettek, a természet egy drága kincse volt. A kit ott a természet szépsége el nem bájol, azt megrészegeti a művészet mesterséges hatása. Leirhatatlan gyönyör, mit ezek a helyek nyujtanak, hol másként süt a nap, más módon illatozik a virág, soha nem hallott morajjal zug a tenger, az az üde szelű, sima tükrű ár és apály nélküli mare mediterraneum, hol a láthatár egy nagy csoda, hol a csillagok oly megigézően ragyognak az eltűnő nap után, hol a hold pompája látszik befejezni az alkotás művét, hogy elragadtatással ébreszsen fel újra a fényes reggel.

És a kora hajnalban Monte-Carlóból visszabogó vonatok mégis álmos, fáradt, halálsápadt arczu lényeket hoznak Nizzába vissza, kik lelkök jobb részét, szivök reményeit hagyják a pompától, aranytól csillogó bünbarlangban, a játéktermekben s mámoros fővel, üres zsebbel, kétségbeesett kedélyállapotban hagyják el a monte-carlói kaszinót. Nem látják ők a fölkelő nap aranysugarait, a tenger csillogó tükrét, nem érzik a jázmin, rózsa és narancsvirág illatait, a mivel az egész levegő el van telve... Sötét, pokoli kin vesz rajtuk erőt s

a legtöbben azon törődnek, hogyan vessenek végett nyomorult életüknek, melynek más célja ugy sincs, mint a játék és a pénz.

Az éjfélt után megérkező vonatok egyikéről fiatal sápadt arczu férfi és tántorgó nő szálltak le és lassan haladtak Nizza legelhagyatottabb része felé.

— Nem birnak lábaim, — mondá halk, panaszos hangon a nő. Vegyünk kocsit, mert itt kell összerogynom.

— Ha volna mivel fizetni, — válaszolt durván a férfi s előre sietett, magára hagyva nejét, az egykor oly szép, kényelemhez, bőséghez szokott Desiréet.

Most már nyoma sem volt a szépségnek szenvedő arczán. Halvány, kiaszott, beteg kifejezésű volt az, szemei beesve, fekete karikáktól szegve, fénytelenül tekintének szét az üres levegőben. Egy az utcán heverő kőre ült le s könnyes tekintettel nézett tovasiető férje után, ki ott hagyta őt egyedül, segítség nélkül, a sötét szomoru utczában.

Tépelődve ült egy ideig helyén, mialatt halvány szürkület kezdett derengeni az égen s a csillagok egymásután tűntek el a világosodni kezdő égboltozaton. Azon tünődött, megkisértse-e a meneltelt, vagy bevárja, mig a város fölébred s valami jólelkű ember haza vezeti? Haza! Mily szomoru és borzadalmas szó volt ez az ő helyzetében. Üres, hideg szoba. Szűk sötétes udvarra tekintő ablakkal, honnét nem lehetett látni az eget, hova soha sem jutott napfény, hogy fölmelegitse a levegőt és bátorságot öntsön a szivbe! Nem volt bátorsága

felállni. Nem bizott lábaiban. Keserőséggel gondolt Livióra, de már rég tul volt azon, hogy valamit rossz néven vegyen tőle. És végre is, hisz mindezt előre láthatta. Megmondták neki anyja, Lonzanó kapitány nem egyszer, sőt még idegenek is. Csak ő nem látta Livió megbízhatatlan jellemét, könnyelműségét, csak ő volt vak mindazon tulajdonságok s hibák iránt, mik mindenki előtt oly szembeötlők voltak.

De hát a kövön ülve nem maradhatott. Kissé erősebbnek érezte magát. A keserv, elhagyatottság tudata s a kétségbeesés ösztönözte a menetre. Elhagyta helyét és lassan, tántorogva ment lakásuk felé.

Kiérve a szűk utczából, mely az indóháztól a Rue de Gastonba vezet, hol már diszes villák kezdődnek, melyeknek viruló kertjét vasrács-kerítés övedzi, ezekbe kapaszkodva folytatta útját Desirée. Hűvös szél fujt, mint napfölkeletkor rendesen szokott s kopott selyemruháját olykor a levegőbe emelte. Kis fekete bársony-köpeny volt rajta, még egy megmentett emléke a mult időknek. Tollas kalapja fátyolát arczára ereszté, hogy a festék, mely ijesztően tünt el homloka és álla rémületes halványságától, arczán kevésbé lássék. Végig haladva az utcán, itt-ott benyujtá kezét s pár szál virágot szakított. Azelőtt egymást érték számára a szebbnél szebb virágok a „Capriciosa“-villában, mos lopva tulajdonított el pár szálát, melynek illatával elkábitotta magát. Minden hazug és tettetés volt rajta, miért nem diszithetné néhány szál lopott

virág keblét? Üres, sivár volt abban minden, mint a mily üres tekintete, erőltetett a mosolya, hazugok arcának rózsái . . . Minden minden . . . Csak egy volt igaz, valódi mély: a bánat, a csalódás, a kín . . . Ez hű kísérője maradt neki. Tudta, hogy az el nem hagyja őt soha.

Végre haza ért. Szobája ajtaját tárva találta. Livió ruhástól, úgy a hogy hazaérkezett, az ágyon elterülve feküdt és hortyogott. A festetlen asztalon tövig leégett gyertya állt, mellette üveg korsó, két törött pohárral. Két ágy, néhány szék és egy nyitott bőrönd, melyből fehérnemű s össze-visszahányt ruhadarabok látszottak ki.

Ebből állt az egész butorzat és berendezés. Desirée fáradtan ült le az egyik székre, de szeme élénken villant fel, midőn öreg asszony lépett a szobába s theát s néhány szelet vajas kenyeret hozott.

— Ezt önnek szántam, asszonyom, — mondá elébe téve az asztalra. — Tudom, hogy éhes, mikor ilyentájt hazatér. Saját reggelim, de nincs étvágyam. Költse el, mielőtt férje fölébredne mert még elveszi öntől.

— Köszönöm, jó asszony, — rebegette Desirée, kalapját ledobva. — Valóban éhes vagyok, de még inkább fáradt, ma nem megyek ki a szobából, s valószínűleg ez lesz miden, a mit eszem.

— Miért nem hagyja itt ezt az embert?

— Mert félek tőle . . . azután meg — szeretem.

— Ezt! — kérdé az öreg olasz nő, megve-

téssel mutatva a hortyogó Livióra. — Hihetetlen. Igazán nem tudom, mi szeretni való lehet ezen?

— Én sem tudom, — sóhajtott Desirée — de még is szeretem. Bántalmaz, kinoz, kegyetlen irántam, de rajta kívül senkim sincs e földön, s ha tőle elválnék, nem maradna más számomra, mint a tenger mélysége.

E szavak alatt kiönté theája nagyobb részét. Hangja és arczkifejezése közönyös volt, mint a kire nézve már semmi sem új, mindegy, bármi történik vele. Egymásután nyelte el a kenyérszeleteket.

— Egy uri nő és férfi keresték ma kegyedet, — mondá az öreg nő, kitől albérletben birta Livió e nyomoruságos szobát, melynek bérét alig birták fizetni.

— Egy nő? — kérdi meglepetve Desirée s majdnem kiejtette a csészét kezéből.

— Egy szép uri asszony. Magas, elegáns fekete ruhában, világos szőke hajjal. A férfi egyenes, katonás tartású ur, de alig hiszem, hogy férj és feleség lettek volna.

Desirée letette csészéjét és Livióhoz futott. Teljes erővel megrázta az alvó férfit.

— Ébredj fel! — kiáltá fülébe. — Mama megérkezett. Tegnap itt volt. Ébredj fel. Bizony-nyal el fog jönni, ne találjon ily állapotban.

Livió mámoros szemeit reá mereszté, aztán eltaszítá őt, megfordult és tovább aludt. Az öreg nő nevetett.

— Abba ugyan nem fog lelket verni, — mondá

gunyosan. — Ma estig alszik, azután megy a játékházba.

Desirée kezeit tördelé.

— Ha így látják őt és engem, — kiáltá kétségbeesett hangon. — Ebben a szobában . . . Meghalok szégyenemben. Fusson ki asszonyosság és mondja, hogy nem lakunk itt, hogy nem vagyunk itthon, vagy bármit csak ne eressze be őket, ha újra eltalálnak jönni.

— A szobát már látták. Azt hitték, hogy halálos betegen fekszik kegyed, s meglepetve halották tőlem, hogy Monte-Carlóban időznek.

Desirée az üresen álló ágyra esett. Kezeibe rejté arczát, mely még a festék daczára is sötét-piros lett.

Az asszony összeszedé a csészét és a megmaradt morzsákat és szó nélkül távozott, ősz fejét többször megcsóválva.

— Hát csakugyan ne bocsássam be, ha jönnek? kérdé visszafordulva.

— Tegyen a mit akar, — kiáltá Desirée sirva. De azt hiszem, nem fognak eljönni többé.

A nő távozott, ő pedig az ágy vánkosára borult és keservesen zokogott. Talán a hirtelen beállt csend, vagy a zokogás hangjai ébreszték fel Liviót, de kinyitva szemeit, felült ágyában és körülnézett.

— Mi bajod, miért e komédia? — kérdé haragos hangon, megpillantva a siró nőt.

— Mama itt van. Tegnap itt volt, keresett. Láta ezt a szobát, ezt a nyomoruságot. Oh, Livió, hogy ezt meg kellett érnem!

— Na bizony legalább láthatja, hogy pénzre van szükségünk. Mondhatom, hogy a legjobbkor érkezett.

— De miért jött ide?

— Mert sürgönyöztem neki, hogy halálodon vagy?

— De ez nem igaz? miért tetted azt?

— Valamivel ide kellett csálnom. Adjon pénzt. Neki sok van, mi pedig koplalunk.

— Ennek te vagy az oka. Elköltötted hozományomat.

— Szemrehányások? Még csak ez hiányzik. És mit költöttem el? Azt a pár százezer forintot. Monte-Carlóban tizszer annyi megy el egy este a játékasztalnál.

— Istenem, Istenem!

— Feküdj le, — mondá parancsolólag Livió.
— Tégy úgy, mintha halálos beteg volnál, s ha a grófné eljön, nem mehet el ismét anélkül, hogy egy csinos összeget ne adjon. Ma este jól mulattunk a kaszinóban.

— Soha! A mit eddig tettem is, nyomorult tett volt tőlem. A mit tőlem kívánsz, arra rá nem birhatsz.

— A mint tetszik. Ugy menj vele haza, de előbb kárpótlást fizessetek, legalább százezer frankot. Ennyit költöttem reád.

Desirée megrémült a borzadálytól.

— Pénzt akarsz értem, s engem menni hagysz?
— kérde tompa fájdalommal.

— Nem akarom, hogy tovább is sanyarogj. Az

után, az igazat megvallva, terhemre vagy. Mióta sorsomat hozzád kötém, elhagyott a szerencse. Meguntam küzdeni a nyomorral.

— Livió!

— Ne tetessük magunkat. Ez az élet nem lehet neked kívánatos, ki fölcserélheted azt jobbal s egyedül én is könnyebben élek.

— Ezt mondjam meg anyámnak?

— Ha kívánod, megmondom én magam.

Desirée utálattal fordult el férjétől. Ez volt hát az az ember, kiért ő mindent áldozott. Becsületet, jövőt, tisztaságot, anyja szeretetét... A szó elhalt ajkain s megdermedve ült helyén.

— Vagy az egyik, vagy a másik, — folytató Livió hidegen, — mialatt öltözkékét kefélni kezdte, hogy a kopottság nyomait eltüntesse róla. Haját rendbe hozta, arcát és kezeit megmosta. A Desirée által hozott virágokból egy szálát gomblyukába tűzött és készen volt a grófnét fogadni, ki minden perczen jöhetett.

De hiába várták. Az idegen hölgy, kivel előtte való nap az öreg olasz nő beszélt, nem jött. Végre rettegni kezdtek, hogy megtudván a csalást, melyel Livió idehívta őt, elutazott, s nem akar róluk semmit tudni.

Irtóztató helyzetben voltak. Egyetlen fillérjük sem volt, s a meghiusult remény borzasztóbb, mint a reménytelen jövő. Livió már olyan közel látta magát a segítséghez, mi által egy szép összeg pénzhez juthat. Desirée megtudta e vitában, hogy mit várhat férjétől. Bizonyos volt most már abban, mit

eddig mindig elodázott magától, arról, hogy férjénél nem számíthat semmire, s hogy az képes őt a leggyalázatosabb módon cserben hagyni.

Mindez most tisztán állt előtte. És nem volt tisztességes menekvés,

Tisztességes! Hiszen erről neki akkor sem volt fogalma, midőn jólétben volt, a legjobb oktatásban részesült s előtte volt e tekintetben a legeszményibb példakép — anyja, kitől nem hallott mást, mint jól, helyest, igazat és szépet... Ah, de tehetett ő erről. Hisz a helyest a helytelentől megkülönböztetni nem tudá, ez *véreben* volt.

De hát véreben lehettek anyja tulajdonságai is. Miért nem örökölte azokat, vagy legalább azoknak egy részét? Mert a dudva mindig gazdagabban burjánzik, mert a föld inkább el van lepve katángkoróval, durva lapuval és mérges dudvával, holott a rózsát, liliomot ápolni kell, hogy megélhessen, mert a nemes növény ritka, s nem fogamzik rossz talajban.

Ez a természet rendje, és ez a vér vegyülékének titka. A vegyülésnél hatalmasabb, erőteljesebb a méreg, megmételyezni a jót, felülkerekedni a nemesen, s ez volt Desirée szerencsétlensége is, ki atyja hajlamait örökölte. Rettegve gondolt arra, ha Livió az ő anyjával találkozik, s elmondja azokat, a miket az imént ő neki mondott.

Előre látta anyja lesujtó pillantását, melyben ez a kérdés ül: ez az az ember, ki miatt engem elhagytál? És úgy érezte, hogy szégyenében meg kell halnia.

Mit feleljen, mit mondjon neki e kérdő pillantásra! Hogy beismeri vétkét, megbánta bűnét s esdve kéri anyját, emelje fel őt magához? Engedje hogy még egyszer abba a tiszta légkörbe kerüljön, ama szent földél alá menekülhessen, mely alatt oly boldog, oly tiszta volt?... Nem, nem, ez borzasztó vallomás volna. Makacs szive, féktelen vére fellázadt e lealázó vallomás és önvád ellen. Úgy érezte, hogy ezt nem képes ajkain kihozni.

Pedig tudta, hogy e néhány szó megmentené őt mostani helyzetéből. Ismerte anyja nagy, nemes szivét, mely nem taszitaná őt el, s ha nem is bírná többé szeretni, de megtürné maga mellett és ki volna mentve abból a mocsárból, abból az örvényből, melybe vakon, örülten rohant.

Tünődve, gondolkozva ült. Livió szempillái alól titkon, feszülten pislogott reá, hogy vajjon mire határozza magát.

— Nos, Desirée, mire határoztad magad?

A fiatal nő összerezszent, mintha álmából ébredt volna föl.

— Megvárod-e itt anyádat, vagy elmegy hozzá?

— Már talán el is utazott.

— Meg kell tudnunk, hol lakik, — mondá Livió és kiment behívni az öreg nőt.

— Nem emlité az az uri hölgy, ki tegnap itt volt, hogy hol lakik? — kérdé tőle, midőn az ajtó előtt találta, valószínűleg hallgatódzva.

— Az ur, ki vele volt, azt mondá, hogy a Hôtel des Anglais-ban laknak.

— Ur... miféle ur? Hát nem egyedül volt?

— kiáltá megdöbbenve Livió. — Erről nem szóltak nekem.

— Valószínűleg Lonzanó kapitány lehet, — felelt Desirée, — mert idősebb volt, mint Demios asszony mondá s így Béla nem lehetett.

— Ide be ne merje tenni lábát! — kiáltá dühvel Livió. — Lonzanó kapitánynyal nekem még egy számadásom van, s ezt előbb-utóbb rendbe hozom vele.

— A számadás rendbehozatalának már rég elmúlt az ideje, — jegyzé meg önkéntelen guny-nyal Desirée, kit a keserűség már gunyossá tett.

— A megtorlás sohasem késő, majd meglátjuk; de ide ne jöjjön, — dűnnyögé a férfi s kalapját vette,

— Hová mégy?

— Reggelizni. Tudod, hogy ma még nem ettem semmit.

— És én?

— Te várod a grófnét. Ne mozdulj hazulról s ahhoz tarsd magad, a mit mondtam. Pénzre még pedig sok pénzre van szükségem.

— Mikor jössz vissza?

— Azt nem tudom. Ha anyád el nem jönne, fogadd el Barbieri marquis meghívását ebédre s menj vele Monte-Carlóba, a hol majd találkozunk.

— Livió! — kiáltá kétségbeesett dühvel és fájdalommal Desirée. — Ezt tanácsolod nekem?

— A marquis gazdag, én már sok pénzzel tartozom neki. Imádott, mint mondja, már leánykorodban szerelmes volt beléd. Miért ne zsákmá-

nyoljuk ki szerelmét és bőkezűségét? Minden jó szó, a mit adsz neki, egy-egy jó ebéd értékével bir. Erre pedig szükségünk van mindkettőnknek, — nevetett Livió. Aztán hátat fordított és becsapta maga után az ajtót.

A fiatal nő könnytelen, égő szemekkel nézett utána. A keserűség, harag és csalódás, a mit érzett, dulttá tette arcát s eltorzítá vonásait. Fölkelt helyéről, rendbe szedte haját és öltözékét s bár alig tudott labain állni, kalapot, kesztyűt véve, kopott felöltőjét magára vette és elindult, hogy anyját fölkeresse.

Lassu, vánszorgó léptekkel ment a tengerpartra a Promenades des Anglias felé, hol a Demios asszony által mondott fogadó állt s hol Ábray grófné lakott.

Lábaihoz akart borulni és bocsánatot kérni tőle. Könyörögni, hogy vigye magával haza. Sohasem kívánta férjét többé látni, kit, úgy érzé, meggyűlölt mindörökre. Nem leánya, cselédje, rabszolgája lesz anyjának, csak mentse meg őt iszonyu helyzetéből, férjétől és a teljes süllyedéstől, vagy éppen a haláltól, mely előtte áll. A fogadóhoz érve leereszté fátyolát, a portás szobájába lépett és Ábray Leónát kérdezé.

— Ma reggel utazott el, — válaszolt egykedvűen a portás és más kérdezősködőkhöz fordult, kik mindenfélét akartak tőle tudni.

Desirée megtántorodott. E hirtől félt s az borzasztó valóságként állt előtte. Érzé, hogy el van veszve. Egy székbe kapaszkodott, hogy el ne essék.

— Beteg ön aszonyom? — kérde tőle egy hosszú szakálu, magas férfi, ki már az Ábray névre figyelmessé lett reá.

— Igen, rosszul vagyok, — dadogá Dessirée, a földre szögezve szemeit.

— Ha megengedi, kivezetem a friss levegőre, az jót fog tenni, a tenger szele üdítőleg hat, jöjjön.

És kezét karjába ölté. Desirée hagyta magát vezetni, akarat, ellentállás nélkül. Majdnem önki-vületlen volt, azt sem tudta mi történik vele. Volt valami a férfi hangjában, a mi jól esett neki s meghatotta őt. Egy közel álló vaskanapéhoz vezette, mik elszórva állnak a sétatéren, a platánfák árnyékában s leült. A férfi állva maradt előtte.

— Kiejtéséből észrevettem, hogy kegyed magyar — kezdé magyar nyelven. — Én is az vagyok s Ábray grófnét ismerem.

Desirée most emelte rá először tekintetét. Hogy egy honfival találkozik, inkább kellemetlen, mint kellemes hatást tett reá,

— Ismeri anyámat? — kérde halkán.

— Anyját! — kiáltott föl a legnagyobb meglepetéssel a férfi. — Leóna grófné önnek anyja? Így nem lehet kegyed más, mint Ábray Desirée.

— Az vagyok.

Pár pillanatnyi szünet állt be. Desirée újra le-sütött fővel ült előtte; az idegen részvételtjes tekintete szánalmat, megdöbbentést fejezett ki.

— Talán emlékszik még nevemre, én Herney Péter vagyok.

Desirée önkéntelen felugrott, mintha futni akarna tőle.

— Maradjon, grófnő, — mondá gyorsan Herney, visszatartva és leültette őt, azután mellé ült. Látom, hogy nagyon meg van indulva, beteg, külseje megváltozott. Mondja el, hogy történhetett, hogy anyja tudta nélkül elutazott?

Desirée arczára szorítá kezeit és zokogott.

— Legyen őszinte irántam. A véletlen összehozott, talán a jó sors, ha szabad magamat így kifejezni. Őszinte barátja voltam mindig anyjának, s boldoggá tesz, ha kegyednek szolgálatára lehetek.

A fiatal nő figyelni kezdett. Ily hangon már régen nem beszéltek hozzá. Herneyt oly rég nem látta már, hogy már nem ismerte volna meg, de gyermekéveiből emlékezett reá, s most vonásról-vonásra ismerősebbnek tetszet neki.

Kezeit levette arczáról, s tünődve függeszté reá szemeit.

— Találkozott kegyed anyáimmal? — kérdé tőle.

— Későn érkeztem. Ő ma korán reggel elutazott, én fél órával utána érkeztem.

— Tudta, hogy itt van?

— Nem. Haza utazóban vagyok s pár napra megálltam itt; csak véletlenül tudtam meg e fogadó névjegytáblájáról, hogy Leóna grófné is itt lakott, éppen akkor, midőn a portás az elutazottak nevét letörölni akarta onnét.

— Én is későn jöttem! — sóhajtá Desirée.

— Nem láthattam őt.

— Nem is látta! De hát hogy történhetett ez?

— Anyám haragszik reám.

— Azt tudom. Házassága miatt. Lonzanó kapitány írta ezt nekem.

— Azt hiszem, ő volt itt anyámmal.

— Ő? — szólt elkomorodva Herney. — Egy idő óta Keletvölgyén időz a grófnénál s az ő nevét is olvastam a táblán.

— Hová megy ön innét, gróf?

— Haza. Még pedig mielőbb. Talán már ma este, vagy egy óra múlva.

Desirée felugrott helyéről. Nagy izgatottság látszott rajta s reszkető hangon mondá, miközben kezeit összetette.

— Vigyen magával! Most mindjárt... Azonnal indulhatunk. Oh, ne tagadja meg kérésemet s ne szégyelje magát miattam.

— Szégyenleni? Miért? Ha kívánja...

— Oh, ön nem tudja, milyen mult van hátam mögött. Rövid de eseményekben gazdag, még pedig borzasztó eseményekben! Nézzen reám. Egy krajczárom sincs, és nem tudom, hogy hol fogok ma enni, hol aludni, ha ön nem segít rajtam.

Herneyn megdöbbenés és kellemetlen hatás látszott e nem várt szavakra.

— És férje? — kérdé bizonytalanul.

— Ő nem törődik velem. Mehetek, a merre akarok.

Herney most valódi szánalmat érzett e szerencsétlen leány iránt, kinek fogai összeverődtek az izgatottságtól, didergett a kintől és szégyentől.

— Mikor kívánja, hogy induljunk? — kérde készséggel.

— Azonnal, — válaszolt örömmel Desirée. — Minél előbb, bár mehetnék e perczen el erről az átkozott helyről.

— Várjon itt reám. Beszólok a portáshoz a menetrend miatt. Megtudom, mikor indul a legközelebbi vonat Genua felé s azután indulunk...

A fiatal nő felkiáltott örömében, s mielőtt Herney megakadályozhatta volna, zokogva megragadta és ajkaikoz szorította kezét. Az öröm könnyei hulltak szeméből, a remény és elragadtatás boldogsága sugárzott hervadt arczán...

Egy negyed óra múlva kocsin ült Herney gróf oldala mellett. Szemeit lehunyta, hogy ne lássa többé boldogtalanságának helyét, s csak akkor sóhajott föl megkönnyebbülve, midőn Monaco, Monte-Carlo, Montane és Bordighera egymás után tűntek el szemei elől, s a vonat örült sebességgel rohant Genua felé...

XI.

Hűvös, esős nap volt. A levegő sűrű szürkének látszott s a hegyekről fehér felhők függtek alá, megkapaszkodva a tölgyek koronáin. A hegyek között korábban fordul rosszabra az idő, mint a sikságon, s a napok óta tartó eső legelőször itt jelzé az ősz közeledését. A keletvölgyi lakosok hosszú őszt jósoltak s bizonyosra állíták, hogy nagy melegek lesznek.

Leóna grófné visszaérkezte óta komoly volt,

de sokkal nyugodtabbnak látszott, mint azelőtt. Teljesen kijózanodott abból, hogy Desiréet valaha megtérve és megjavulva lássa. Tudta hogy elveszté őt öröke, a ki ilyenre képes, a mit ő anyjával elkövetett, az sem szánalmat, sem vonzalmat nem érdemel. Igyekezett többé nem gondolni reá, ugy tekinté, mintha meghalt volna. És mégis mennyivel boldogabb lett volna, ha halottként sirathatja, míg most a megvetés temetteté őt el vele.

A szürke láthatár éppen oly szomorú volt, mint szíve, midőn a park vizes útjain föl s alá járkálva, egy eszmén tündődött, mely haza érkezte óta nem hagyta nyugodni. Lonzanó kapitány megújítá kérelmét s ő erősen igadozni érezte magát. Az út alatt teljesen megismeré Lonzanónak egyéniségét. Gyöngéd, figyelmes és férfinál soha nem tapasztalt jóságot látott Lonzanónak minden tetteiben. Az eleinte érzett rokonszenv határozott vonzalommá fejlődött nála s érezte, hogy közel-létét már nem bírná nélkülözni.

Mit tegyen, hagyja-e őt is távozni, mint egykor Herneyvel tette? Akkor csak ugynevezett észbeli házasságot kötött volna, most szíve is megszólalt. Ez hatalmas szóval serkenté arra, hogy ne maradjon egyedül, s hogy keressen támaszt, védőt arra az időre, midőn ömagában már nem talál elég erőt ama küzdelmek ellen, melyek egész életében kísérői voltak.

Egyetlen ember volt, ki azt hitte, utjában állna ennek az óhajításának: Béla! Maga sem tudta, miért hitte ezt. De ismerve Bélának arisztokratikus

felfogását, tartott attól, hogy ellene lenne házasságának, bár semmi beleszólása sem volt az ő tetteiben. Sajnálta volna elidegeníteni egyetlen rokonát, ki fivérének gyermeke volt, s mostani egyedülvalóságában hű, gondos és figyelmes társa. Elhatározta, hogy beszél vele és mintha kívánságának ereje hozta volna közelébe, egyszerre váratlanul feltűnni látta őt a ködös láthatár szélén. Puskával vállán közeledett feléje. Az ifju örömmel sietett a grófné elébe.

— Egy szerencsétlen vadász áll ön előtt, né-
ném, kezdé az ifju, kezét csókolván neki. — Egész
nap lesben voltam s egyetlen vad sem jött lövésre.

— És a mint látom, teljesen átáztál.

-- Bőrig. Ruháim nedvesek, de ehhez szokva
vagyok ; hanem ily időben önnek nem volna sza-
bad kijönni.

— Nagyon szomorúak ott bent a szobák.

— Hol van a kapitány ?

— Levelet ír ; nem kívánhatom tőle, hogy
egész nap mulattason.

— Ő szívesen teszi.

Leóna fürkészve pillantott Bélára. A hangból
akarta a szavak jelentőségét kivenni.

— Ha nem szeretne itt lenni és nem mulatna
jól, nem maradna ily sokáik...

Leóna nem felelt. Egy ideig hallgatva mentek
egymás mellett. Egyszerre megszólalt a grófné:

— Te nem rokonszenvezel Lonzanóval ?

— Azt nem mondhatom, de...

— Folytasd kérlek.

— Hosszu ittléte némi aggodalmat kelt bennem.

— Mi tekintetben?

— Nem szeretném, néném, ha újra férjhez menne.

Leóna sóhajtvá fordította félre fejét. Arcza lángvörös lett. Ez volt, a mitől előre tartott.

— És ha tenném! — tört ki a grófné, — nem állok-e teljesen egyedül!? Nem nézeke-e szomorú öregség és elhagyatottság elé?

— Itt vagyok én, ki nem szándékozom nősülni. Desiree által oly csalódáson mentem keresztül, mely elvette a nőkben való hitemet.

— Ezt csak most mondod és nem kételkedem, hogy hiszed is. El fog jönni az idő, mikor szived felszólal és megdönti elhatározásodat.

— Én az ellenkezőt hiszem, — szólt a gróf szemeit a földre szegezve s habozás látszott rajta, mintha még valamit akarna mondani, aztán hirtelen hozzá téve: És ha sorsát megváltoztatni akarná s csakugyan elhatározná magát néném, hogy új frigyre lépjen, szerintem a kapitány nem az az ember, a ki méltó volna önhöz.

— Mi kifogás lehet ellene?

— Születése, neve...

— Szerintem minden ember annyi, a mennyit ér. Belső értéke teszi külső értékét is.

— Társadalmi fogalmak szerint, nem.

— Ebben igazad van. A világ felfogása szerint a születés a mérvadó. Azonban én, ki oly szomorú tapasztalatokon mentem keresztül, keveset adok e tekintetben a világ ítéletére s még ke-

vesebbet arra a képzelt fényre, mit a név vagy a születés véletlensége ad.

Béla önkéntelenül vállat vont. Ugy látszott, nem akart ellent mondani, de arcza kifejezte, hogy nénjével ellenkező nézetten van.

A kastélyhoz értek.

— Most gyorsan öltözködjél át, azután jöjj le hozzám theázni, — szólt nyájasan Leóna.

— Azonnal ott leszek.

Elváltak s a grófnő a földszinten fekvő kis terembe ment, melynek ajtaja és ablakai a parkra nyitak. A tarka, nagyvirágu függönyök s az egész butorzat régies, egyszerű, de nyájas hatást tettek. A falak mellett virággal megrakva állványok emelkedtek illatossá téve a levegőt; a kandallóban vidám tűz égett, bár az ős első fele volt még csak, de a hegyek között esős napon ilyenkor hűvös az idő.

Kis asztalon párolgó thea állt régi művű ezüst készletben, mely mellett Leóna helyet foglalt. E pillanatban belépett a kapitány.

— Elvégezte levélírását? — kérdé tőle látható örömmel s helyet mutatott neki. — Az ily szomorú nap legjobb idő levelek írására.

— Az ön közelében, grófné, nincs szomorú nap.

— És mégis megfutott, hogy papirosba, tén-tájába ölje uralmát.

— Ezt maga sem hiszi! Félek hosszasan terhére lenni s ez az oka, hogy olykor kerülöm a társaságát.

— Én sohasem mutattam, hogy terhemre volna.

— Soha ! — kiáltotta föl lelkesülten Lonzanó.
— És mégis fél attól, hogy életemet mindig körében töltssem.

— Megigérttem önnek, hogy ez a tárgy nincs befejezve közöttünk, — válaszolt szomoruan Leóna. De most ne beszéljünk erről. El fog jönni annak az ideje.

E perczben inas lépett be, Leóna öreg régi szolgája. Arczán nagy felindulás látszott.

Leóna theát töltött a sevrési porcellán csészékbe s nem figyelt a szolgára, ki hallgatva állt meg az asztal közelében.

— Asszonyom, grófné . . . — dadogá zavartan, midőn látta, hogy a grófné az ő jelenlétét nem vette észre. — Vendég érkezett, — éppen most . . .

— Ki jött ? — kérdé kedvetlenül Leóna. — Vezesse be . . .

— De előbb kell mondanom, hogy . . .

— Mi baja ? — kérdé a grófné, csodálkozva pillantván az inas zavart arczára.

— Egy régi ismerős, grófné, ki már igen régen nem volt itt és még más valaki.

Lonzanó elhagyta helyét, különös gyanut érzett a jövevények kilétét illetőleg.

— Meg nem foghatom, — szólt majdnem haraggal Leóna, az inas különös viselete miatt.

— Herney gróf van itt.

Leóna önkéntelen felugrott. Arcza halásápadt lett, a hatás, mit e név kiejtése tett reá, félreismerhetetlenül kellemetlen volt.

— Vezesse be, — szólt, erőt véve magán, de hangja halk, elfogult, majdnem reszkető volt.

— Egy hölgy is jött vele, — folytatá, nem mozdulva helyéről az inas.

— Egy hölgy?

— Azt kérdezteti, hogy a grófné elfogadja-e — Desiére contessett?

Leóna visszaesett helyére. Lonzanó élénk mozdulatot tett, mintha segítségére akarna sietni.

— Vezesse be, — intett a grófné, mialatt kezei görcsösen fűződtek össze.

Pár percz mulva előtte állt leánya megtörve, bűnbánóan lesütött szemekkel, néma ajakkal. A legkinosabb jelenet volt ez, mire egész életében emlékezhetett.

Herney egy székhez vezette Desiréet, azután a grófnéhoz sietett s ajkaihoz vonta reszkető kezét.

— Emlékezik-e még reám? — kérdé meghatva vizsgálván a grófné halvány szép arczát, mely oly kedves és szomorú emlékeket keltett benne.

— Alig ismertem volna meg, — válaszolt sóhajtván a kérdett s leányára tekintett, ki szégyenében, fájdalmában arczát kezeibe temetve ült helyén.

— Hol találkoztak össze Desiréével? — kérdé a grófné, e kínos helyzetet legalább pár szóval akarván enyhíteni.

— Kiséretemben utazott Nizzából, én hoztam őt haza, mit ő egyedül nem mert volna tenni.

— Oh, kedves mama, bocsásson meg! —

kiáltá Desiére, sovány, kiaszott karjait anyja elé tárva. — Engedje, hogy közelében haljak meg!

— Miért jöttél haza?

— Mert nem maradhattam tovább s megbántam, a mit tettem, bocsánatáért akartam könnyörögni.

És valóban oly szomorú, bűnbánó szemekkel nézett anyjára, arcza oly halavány, beteg, keskeny és kiaszott volt, mintha a sir szélén állna.

— Szobádba vezetek, — mondá neki Leóna grófné. — Feküdj le és pihenj, erőre van szükséged,

Komoly, egyenes tartással közeledett hozzá.

Arcza oly merev volt, mintha jégkéreg borítaná. Desirée karjába ölté kezét s úgy vezette el, mintha keresztényi kötelességet teljesítene bármely idegen iránt.

A két férfi, egyedül maradva, melegen kezét szorított egymással, bár mindakettő észrevette a másikon, hogy e közeledésből hiányzik a régi őszinteség. Egy megnevezhetetlen valami állt közöttük. Talán ők maguk sem akarták elhinni, hogy ennek a valaminek az igazi neve, ha megvizsgálták volna szívüket, a *gyanú*, mely Herney keblére rég befészkelte magát.

XII.

Desirée lefeküdt egykori szobájának ágyába, erős láza volt, félrebeszél, az összevont rózsá-

színü calico-függönyökön át betörő világosság ter-
hére látszott lenni.

Az idő a következő nap jobbra fordult. Meleg és enyhe idő lett, de e betegszobában mit sem lehetett észrevenni ebből. Siri csend uralkodott ott kivéve a heves, gyorsan szedett lélegzést, mely az ágy függőyei mögül kilebbent.

Leóna az ágy lábánál mély ó-divatu karszékben ült s merengve szemlélte a fehér párnákon hátra szegett fővel nyugvó, kimerült, de lázas pirban égő arcot.

Mi volna reá nézve jobb? Ha sohasem nyilvának fel többé e szép hosszú selyempilláktól árnyékolt szemek, vagy ideje engedtetnék még e földön való vezeklésre?

Leóna időnként felszárítá hulló könnyeit s megtörülte leánya verejtékes homlokát, ki ilyenkor tágra nyitott szemekkel nézett reája, nem ismerte meg, agya zavart volt, erős láz gyötörte; olykor nyugtalanságot mutatott a hely miatt, a hol volt, mely ismeretlennek látszott előtte.

Az orvos, kit hajnalban hozattak, azt mondá, hogy a fáradság és kimerültség okozza a lázt, s hogy semmi komolyabb bajtól nem kell tartani.

És valóban Desirée negyvennyolcz óra múlva jobban lett. A körülötte levőket megismerte, egykori dajkáját, az öreg Ágnest, anyját, kire félve tekintett s kinek pillantása előtt zavartan süté le szemeit. Már egészen jó volt, de ágyát nem akarta elhagyni.

— Oly békés csend, nyugalom és boldogság

van itt, távol minden zajtól, hogy félek elhagyni ezt a kis helyet, hová csak csupa jó, csak virág-illat, napsugár s a madarak zengő éneke jöhet hozzám, — mondá szomorú tekintettel pillantva körül, azután halkán hozzátette: Bár sohase mentem volna el innét!

Anyja sok időt töltött vele, de a közelmúlt eseményeiről nem beszéltek. Még mindig nem tudták, mit mondjanak egymásnak. Leóna grófné csak annyit hallott Herneytől, a mennyit Desirée annak első találkozásukkor mondott.

Desirée végre fölkelt s leánykori pongyolájában, mely hófehér volt, mint arcza, a chaise-longon feküdt. Behunyta szemeit, de arczán gondatlan kifejezés ült. A jólét, nyugalom lassankint visszaadta természetes lényét, az aggodalom, keserűség eltűnt homlokáról.

Egy reggel, a mint anyja az ő szobájába lépett, megragadta kezét.

— Megbocsátott-e? — kérdé esdeklő hangon.
— Megengedi-e, hogy örökre itt maradjak s elfelejtve a multat, mindig engedelmes, hű és bűnbánó leánya legyek?

— Te nem vagy szabad, Desirée — szólt fájdalmasan Ábrayné. — Férjed van, ki visszakövetelhet s akkor menned kell.

— Soha! Ő éheztetett, durva volt velem. Nem egyszer értésemre adta, hogy nem szeret s pénzt akart általam öntől kicsikarni.

— Magad választottad őt magadnak s a törvény köteléke csatol hozzá.

— Fájdalom, örült voltam. Nem ismertem őt . .

Ez volt minden vonatkozás a multra. Többé nem beszéltek róla.

Pár nap mulva Desirée megjelent az ebédnél a parkban, jó kedve visszatért, mindnyájan nyájasak voltak vele, kivéve Bélát, ki unokanuga hazajövetelének első percze óta hideg, tartózkodó volt.

De Desirée nem akarta ezt észrevenni. Előzékeny, figyelmes, majdnem gyöngéd volt iránta. Bájos lényének ruganyossága, ereje visszatért, arcán újra rózsák virultak, szebb volt mint valaha. Az egykor leányos virgonczságot, olykor féktelenséget most enyhébb tulajdonságok válták föl nála. Majdnem szelid, odaadó és türelmes lett s ez csábítóbbá tette.

Herney és a kapitány többnyire Leóna társágában időztek, Desirée Bélát hívta magával a park széles kavicsos utjaira sétálni, melyeknek területét sohasem hagyta el. Élénken csevegett vele a multról, gyermekéveiről de a házasságában töltött időt sohasem említé. Közös néma megegyezés volt ez közöttük. Egyik sem említé a távol töltött évet; Béla olykor alig tudott ellentállni a varázsnak, hogy közönyös, tartózkodó modorát megtartsa unokanővérevel szemben.

Leóna figyelemmel és nem minden nyugtalan-ság nélkül kísérte ezt a gyakori együttlétét, valamint leánya változását, mely levetette szomoruan fájdalmas jellegét, s minden következő nappal mintegy nőtt és fejlődött. Nagyon könnyelműnek találta ezt a gyors feledést, ezt a gyors változást.

Desirée nem tudott már a szobában maradni. Az üde levegő erős áramlatára volt szüksége. A lomb suttogását hallgatá. Panaszkodott a napra, az ég örökös kék színére, mely sohasem változik s unalmas. Bélát magával vonta a park lomha sá-tora alá, kezét karjába öltve sétált vele, beszélt neki a bekövetkező tavasz új virágzásáról, a kikelet szépségeiről. Szerette volna, ha már újra hajtottak, nőttek volna a fák, csurgó nedveket látott volna azoknak törzsein lefutni. Minden élt, virult benne, a természet visszaadta neki duzzadó erejét s ő a régi mohóssággal ragadta meg az életet, szóval pár hét alatt a régi Desirée lett.

Szemmel látható volt ez a változás és fejlődés, a kapitány és Herney aggódva beszéltek arról, a gróf leírta a kapitánynak a boldogult Ábray egyéniségét, melynek élő képmása volt leánya.

Leóna grófné napról-napra nyugtalanabb lett s elhatározta, hogy Bélával fog beszélni és figyelmezteti őt Desirée veszélyes voltára, a helyzetre, melyben az őt és önmagát hozhatja . . .

E közben gyors léptekkel közeledett az ősz, s a park útjait minden reggel sárga levelek hal-maz boritá. A kint levő virágok közül már csak a rezeda, őszi rózsa és harang-virág birta ki a hűvös levegőt.

Egy napfényes délutánon Desirée egyedül bolyongott a kertben. Bélát kereste, ki sétáinál rendszer társa volt, s pár nap óta feltűnően visszahúzódott tőle, a mi bosszantatta, ingerlé. Elhatározta, hogy emiatt kérdőre vonja őt. Gyorsan haladt a park-

ban lévő tó felé, melynek kékes tükre átcsillámlott a fák megritkult sárgás levelein ; túl violaszinben játszó hegyek emelkedtek, sötéten szegve be a bájoló képet. Könnyű ruháját meg-meglebbenté a hegyek ormáról leszálló üde szellő s a fejére bori-tott fekete csipke fátyolból lángoló szemei és vi-ruló arcza tűntek elő.

— Most kell jönnie a vadászatról, — gondolá utközben. — Ez az útja hazafelé, lehetetlen őt el-tévesztenem.

És úgy is történt, a hogy előre kiszámítá. Béla nemsokára föltűnt a láthatáron, Desirée elébe futott s nevetve nyujtott neki kezét.

— Megtaláltalak és megfogtalak, — mondá örvendő hangon. — Most velem kell jönnöd, a puskát átadhatod valakinek a munkások közül, kik itt a közelben dolgoznak.

— Fáradt vagyok, — válaszolt tartózkodva az ifjú, de hangján habozás látszott.

— Nem, nem, neked valami más bajod van, s tudni akarom mi áll közöttünk.

— Semmi. Biztosítlak, hogy . . .

— Nem hiszek szavaidnak. Mindig jó és nyá-jas voltál irántam s egyszerre megváltoztál . . . Ennek oka van.

Karjába ölti kezét s mélyen, kérdőleg, kihi-vólag nézett szemeibe.

— Jól van, — mondá az ifjú, — ha tudni akarod megmondom. Jobb is ha tisztában va-gyunk. Tudod, szerettelek leánykorodban ; ez az érzés könnyen megújulhat most, pedig nincs czélja

többé . . . Nem akarok oktan szenvedést okozni magamnak.

— Ah, ah! — kiáltott fel Desirée. — Ettől félsz? Látod én bátrabb vagyok nő létemre én is szerettelek s tagadom, hogy szerelmünknek ne volna célja, jövője.

— Desirée!

— Miért e rémület? Nem vagyok-e szabad? Franciaországban a válás lehetséges ma már s ott, hol megesküdtek, föl is bonthatják házasságomat . . . Tehát semmi akadály nincs közöttünk . . .

Béla nyugtalan mozdulattal fordítá félre fejét.

— Nem felelsz?

— Ha ez megtörténnék, még akkor sem volna annak célja, mert férjed nem egyeznék bele . . . mert én, mert, de jobb, ha elhalsz, a mit gondolok.

Desirée arcza feltűnő halvány lett, körülbelől eltalálta unokafivére gondolatát.

— Megvetsz? — kérdé keserűen.

— Nem. Desirée. Szeretlek mint rokonomat. de ki kell mondanom őszintén, hogy Mathieus Livióné nem lehetne nőm.

Desirée daczosan veté hátra fejét, a napsugár tejszin bőrére hullott, hosszúkás arcza, keskeny homloka, duzzadt, piros ajkai bájolók voltak. Hangjában minden élt, mozgott, lángolt rajta, s mielőtt még felelhetett, Béla megragadta kezét és elragadtatva kiáltá:

— Mily szép vagy Desirée, mily isteni szép!

A fiatal nő elnevette magát. Már meg volt a felelet arra, a mit még csak mondani akart s mi abból állott volna: Enyém leszel, birni foglak! Megvetsz és mégis lábaimnál leszel! Tüzesen lángolva adta vissza Béla pillantását, ki elbájolva haladt mellette s feledve voltak nagynénje szavai, tanácsai, kérelme, a saját büszkesége. Megrészgölve követte őt, nem ellenkezett többé vele.

— Látod, — mondá diadalmasan Desirée, — kár életünknek csak egy óráját is elveszíteni. Mit tesz az, hogy én a más neje voltam. Nem szeretél-e te soha mást az életben? Én nem kérdezem kik voltak azok s rád nézve én csupán Ábray Desirée vagyok.

Tovább folytatni ezt a tárgyat udvariatságsőt sértés lett volna. Béla nem is törődött már vele. Oldalán haladt egy szép asszony, a ki szerelmét kínálta s a ki oly bájos, meleg és lángoló volt, mint a nap... Mit törődött ő tovább? Nem lett volna huszonhat éves, ha ezt tette volna.

— És olyan csábító volt a környezet is. Az üvegházakhoz értek. A kehelyként kinyílt rozsák ott, mintegy drága kristályból kínálták illatukat. Tropikus levegő vette őket körül. A növényzet erős, üde, pompás volt. Részegítő szag áradozott mindenfelé, s a nagy üvegtáblákon át aranypor látszott hullani a levegőben, az aranysugarak himes esője.

— Menjünk innét, — mondá nyugtalanul Béla.
— Megrészegíti az embert ez a levegő.

— Menjünk — mondá készségesen Desirée.

— de előbb szakíts nekem egy rózsát a legpirosabbak közül.

— Olyat, mint ajkaid, — szólt Béla s mohó pillantást vetett az égő ajkaira.

— Sötét, harmatos szirmokkal.

— Mit kapok érte? kérdé az ifju egy rózsát leszakítva, s oly közel ment Desiréehez, hogy nem tudta, az édes lehellet, mely arczát érinti, a rózsától, vagy a piros ajkaktól származik-e...

Azután kisiettek a tárt ajtón és folytaták sétájokat a parkban. A nap lejobb-lejobb szállt. Friss erdei szél lengett fölöttük, s egymásba kapaszkodva siettek a kastély felé, hol az üveggel védett verendán a három tagból álló társaság s Leóna grófné megróvó tekintete fogadta őket,

Desirée egész este kicsapongó kedvben volt. Kevés részt vett a társalgásban s majdnem kizárólag Bélával foglalkozott, midőn a grófné látta, hogy hasztalan volt figyelmeztetése és kérelme, melyet Bélához intézett. Erősebb volt a varázs, melyet Desirée Bélára gyakorolt, s mely mindkettőjökre végzetes lehetett. A rendes társalgás és összhangzó együttlét, melyet hetek óta folytatott az a kis társaság, sehogysem akart ma a rendes, nyugodt, derült kerékvágásban folyni. Herney majdnem teljesen szórtan és lehangult volt. Lonzanó igyekezett Leóna grófnét mulattatni, a mi azonban nem igen sikerült, mert az szórakozott volt s majdnem kizárólag leányára figyelt, ki távolabb tőlük, a terem egyik sötétebb részében ült s halkan társalgott unokafivérével.

Majdnem mindnyájan alig várták, hogy eljőjön a szétválás és lefekvés ideje. Mindnyájan érezték azt a nyomasztó aggodalmat, mely háziaszszonyukat kinozta s Béla maga is nem egyszer zavarral tekintett reá, tudván, hogy Leóna menynyire elítéli őt azok után, miket neki mondott, ő pedig megigérte neki.

Végre jó éjszakát mondván egymásnak, kiki szobájába vonult. Desirée jókedvűen csókolt anyjának kezét, s távozni akart, de az megállítá őt.

— Még fölkereslek szobádban, — mondá neki.
— Beszélni kívánok veled . . .

— Nem volna idő rá holnap? — kérdé észrevehető nyugtalansággal Desirée.

— Nem, ma kell annak megtörténni. Azonnal követelek.

A fiatal nő erre mitsem válaszolt. Szobájába ment, pongyolát vett, lebontá szép hosszú haját és gondolkodva állt a tükör előtt.

Homályos emlékek keletkeztek agyában. A zugó tengerre gondolt. Az aranyos nap és a Riviera fölött uszó rózsaszínű felhőkre. A monte-carlói lázas életre, csengő aranyhalmazokra és egy sápadt arczu, beesett szemű férfira, ki elzüllött, kimerült külseje daczára is szép és érdekes volt, mint az Apolló szobrai, melyeket Rómában látott.

Önkéntelen felsóhajtott. Összehasonlítá őt Bélával, ki tagadhatatlanul csinos ember volt, de inkább mindennapi külsővel birt. Megtestesült szoliditás. Semmi genialitás, semmi titokszerűség vagy varázs nem volt rajta. Nélkülözte mindazt, a mi Desirée

izgatólag hatott, nem tudta őt magával ragadni, felvinni a felhőkig, elröpíteni a láthatár végéig, honnét, igaz, hogy nagy volt a visszaesés, de a csillámló akcióért el lehetett szenvedni a reakciót. Megerősödve, kipihenve s a rosszat, szenvedést már elfeledve, azt hitte, olyan élet kell neki, a melyet elhagyott, a mely elől gyáván megfutott. Majdnem vádolta magát azért a mit tett. Az idő gyorsan felejteti velünk a rosszat, különösen, ha jólétben vagyunk s Desirée már alig emlékezett szenvedéseire, megaláztatásaira, csak arra gondolt, a mi szép, mulattató, vidám, érdekes és változatos volt rövid házasesetében.

Unalmasnak kezdte találni ezt a polgárias egyhangúságot. Egyik nap olyan, mint a másik. Komoly anyjának már tekintete is zavarba hozta őt. Ez a két kitünő férfi, Lonzanó és Herney gróf; Béla, kit végre is csak mint mulattató játékszert tekintett. Mit is kezdhetne vele ő, a férjes asszony. Hisz ő kötve van, s ez a szalmaözvegység csak átmenő helyzet.

Nagyot nevetett. Vidám, gondtalan kaczaj fogadta a belépő Leóna grófnét, kire ez kellemetlenül hatott s kiben kellemetlen visszaemlékezéseket keltett. Nem egyszer hallá sok évvel ezelőtt ugyanazt a kaczajt. Csakhogy férfi ajkáról. Desirée atyja, az ő megboldogult férje szokott így nevetni.

Desirée anyja elébe sietett.

— Álmos vagyok, — mondá, angolna hajlékonyságu testét egész hosszában kinyújtva. Teljes szépségében állott anyja előtt. De fénylő szemei

meghazudtolták állítását, s a grófné tudta, hogy ez csak kifogás. Azt akarta, hogy anyja minél rövidebb ideig maradjon nála.

Leóna nyugodtan ült le egyik ó-divatu karosszékre, s bár keble hullámszott a felindulástól, csendesnek látszott, sőt szép formájú ajkán, melyet leánya is örökölt tőle, szelid mosoly ült.

— Beszélni kívántam veled, — kezdé zengzetes komoly hangján, szemeit az előtte álló alakra függesztve, — megmondani, vagy inkább megkérdezni tőled, a miről még sohasem beszélünk, hogy mi célod van a jövőt illetőleg?

— Még nem gondolkoztam arról, — felelt könnyedén Desirée.

— Pedig arról *gondolkoznod kell!* Eljöttél férjedtől, kinek, bármit is követett el ellened, jogai vannak reád addig, míg a házasság köteléke felbontva nincs.

Desirée hallgatott.

— Szeretném tudni, mi célod van a jövőt illetőleg? — ismétlé Leóna. — A válás Franciaországban ma már lehetséges. Akarsz-e válni, hogy új házasságot köthess, vagy szándékozol férjedhez visszatérni?

— Nem gondoltam eddig a törvényes válásra, de a visszatérésre sem! Ma jutott mindkettő először eszembe, s Bélával beszéltünk is róla!

— Béla házassági ajánlatot tett?

— Ellenkezőleg! Ő, úgy látszik, lenézi azt a nevet, melyet viselek s én ezért megneheztem és

bosszut állok rajta azzal, hogy magamba szerettem, lábaimnál látom és azután kinevetem.

— Tudod-e, hogy ez nagy nemtelenség volna?

— Mit törődöm vele: Az élet oly kegyetlenül bánt velem, hogy szinte jól esik, ha másokat is szenvedni látok.

— És változtat az a te sorsodon? Jobbá, elviselhetőbbé teszi azt?

— Nem, de sért engem az, hogy Béla szemembe meri dobni választásomat.

Daczosan ült le egy alacsony kerevetre s lábait, föl sem véve anyja jelenlétét, egymásra dobta.

— Nos, hát Desirée, hallgasd meg, a mit most mondok neked, hogy többé ne kelljen ily dolgokról beszélnünk.

A fiatal nő anyja felé fordítá fejét s feszülten függeszté reá tekintetét.

— A mi életedben rossz volt, azt magad kerested. Figyelmeztettelek, kértelek, óvtalak, sőt nem egyszer előre mondtam a következményeket. Nem hitted. Bekövetkeztek. Most viselned kell... Visszajöttél, én megbocsátottam, vagy legalább igyekszem feledni, de csak egy feltétel alatt, ha ezentul szavaimra hallgatsz, követed tanácsomat, s nem fogod könnyelmű tetteidet azzal tetézni, hogy egy derék, becsületes ember, rokonodat szerencsétlenné tégy, vagy magadat beszennyezzed. Ez határozott akaratom! Bélával hagyj fel.

— Mama nagyon szigoru irántam, — szólt Desirée lángoló arczzal, mert érezte, hogy anyja legtitkosabb gondolatait eltalálta, a mi nem any-

nyira fájt neki, mint inkább bosszantotta. — A mit Béláról mondtam, az tréfa volt. Ingerelt büszkesége, nem szoktam meg, hogy kiméletlenül beszéljenek velem, s ő leplezetlenül kimondta, hogy lenézi nevemet, melyet viselnem kell. Ezért lakoltatni akartam. Azonban legyen a mama kívánsága szerint, nem foglalkozom többé vele, bár meg kell vallanom, hogy e csendes helyen az ő társasága volt egyedüli szórakozásom.

— Mint szórakozást nem tiltom el társaságát csak a kellő határok között maradjon az. És most, szeretném tudni, mit határoztál jövődről.

— Ismétlem, hogy még nem gondolkoztam erről.

— Pedig lett volna rá időd. Tehát gondold meg jól, mit akarsz tenni, azután tudasd velem.

— Nem maradhat-e minden úgy, a hogy most van? — kérde fellobbanva Desirée, kinek minden korlát terhére volt, s gyűlölt minden kiszabott irányt.

— Nem. Határoznod kell . . .

— Miért oly sietős az?

— Olvasd e levelet, melyet pár nap előtt kaptam, de nem akartam veled közölni, mielőtt szándékomat nem tudatom.

Leóna miután átadta leányának a levelet, melyről említést tett, menni akart. De Desirée utána sietett s megragadta kezét.

— Legyen elnéző irántam, — mondá szokatlan enyhe hangon. — Gondolja meg, hogy atyám leánya vagyok, ki természeténél fogva szintén sok szomorúságot okozott magának.

— Én sohasem panaszkodtam atyádra. A gyermeknek nincs joga szüleinek tetteit megítélni, de ha te azt hiszed, hogy atyád nem úgy élt, mint kellett volna, akkor kettős okod van, hogy rossz hajlamaidon erőt végy.

Szokatlan hidegen távozott e szavak után s Desiréet az átadott levéllel egyedül hagyta.

XIII.

A mint a levélre pillantott Desirée, azonnal felismerte, hogy az Livió írása.

Valódi lázas izgatottsággal ült az asztalhoz, s mohó kíváncsisággal kezdette olvasni a levelet.

Két hónap óta nem hallott férjéről semmit, s már megfoghatatlan volt neki, hogy az nem tesz lépéseket vagy őt visszanyerni, vagy mint utolsó együttlétükben mondá: pénzt csikarni ki anyjától. A levél így hangzott:

„Kedves grófné!

Megtudván, hogy Desirée, az én kedves, szeretett nőm jelenleg önnél tartózkodik, ezennel fölkérem, hogy őt, kit nem tudok nélkülözni, küldje vissza mielőbb hozzám, vagy ha kívánja érte megyek.

Az utóbbi időben több félreértés volt közöttünk, minek indító oka szegénységünk volt, a mi még az angyalok türelmét is próbára teszi. Természetes, hogy ingerlékenyek voltunk, hisz mindketten kényelemhez voltunk szokva, s a nélkülözést nem tűrhettük.

Hogy Desirée egy időre fölkereste régi ottho-

nát s elmenekült a nyomor elől, az természetes. Most azonban nagy összegeket nyerve, ismét a legjobb helyzetben vagyok, s meg akarom ezt osztani vele, mint ő hűségesen megosztotta szegénységemet és kérem, hogy mielőbb térjen vissza hozzám, ki tárt karokkal fogadom őt.

Maradtam a grófné alázatos szolgája és tisztelője veje *Livió.*

Desirée bámulva ereszté ölébe kezeit, reszkető ujjai között szorongatva a levelet, melynek tartalma minden idegét remegésbe hozta.

Egy szó sem volt abban pénzkérésről. Valóban nyert volna és valóban nélkülözte őt? Szegény, félreismeret Livió! Mily nagylelkű, mily jó volt iránta, ki cserben hagyta őt nyomorában? És ő most mégis visszahívja! Mindez hihetetlen, megfoghatatlan volt neki. És mi legyen erre a felelet? Visszatérjen-e hozzá, vagy a válóper megindításával feleljen? Nem tudott határozni és nagy izgatottságában egész éjjel nem hunyta be szemeit . . .

— Hátha megpróbálnám egy kissé visszatérni Livióhoz, — gondolá, könnyelmű hajlamának engedve. — Megpróbálnám ismét azt a mulatságos életet. Virágillat, zene, táncz, multság, játék, zaj, mit mind annyira szerettek s nélkülözniöm kell itt, e kolostorszerű magányban. Azután, ha nem jól menne sorsom, visszatérnék ide.

Anyját oly gyengének ismeré, hogy nem tartott attól, hogy az ismét be ne fogadja, de mégis valami azt mondá bensejében: ne menj. Ne játszd el még egyszer azt, a mivel most birsch. De hát

mit tegyek, — töprenkedett tovább. Sem erről, sem arról nem tudott végkép lemondani. A keserű iskola már annyira mégis óvatossá tette, hogy félt a biztosat a bizonytalanért kockára tenni. Végre sok és hosszú tünődés után azt határozta, hogy Liviót várni és epedni hagyja. Annál édesebb lesz a találkozás; anyját pedig meglepi azzal az örvendetes nyilatkozattal, hogy nem megy vissza férjéhez s tovább is nála marad.

Ezt a megoldást találta leghelyesebbnek és ehhez képest cselekedett.

Keveset aludt, csak reggel felé pár órát, de a felkelő nap már a parkban találta.

Gyönyörű őszi reggel volt. Hűvös szél lengette a vörösre változott leveleket s a sárgás fűvön és pázsiton átlátszó harmatcseppek tündököltek.

Desirée élénk, ruganyos léptekkel sietett át a platán-sorokon, tudva, hogy Béla ilyenkor szokott kilovagolni vagy vadászatra menni. Találkozni akart vele. Megígérte anyjának, hogy megváltoztatja Béla iránt a modorát, ezt előtte meg is akarta tenni. De sokkal nagyobb volt benne a kaczérság, semhogy a megkezdett mulatságot egyszerre abban birta volna hagyni. Számításában nem csalódott. Alig ért a park kerítéséhez, mely azt az erdőtől elválasztá, unokafivérét látta jönni a hátulsó udvarok felől, lóháton. Elébe sietett.

Béla azonnal megállítá lovát.

— Ha mondtad volna tegnap, hogy kilovagolsz veled mentem volna, — szólítá meg Desirée.

— Ezt még most is megtehetjük, — válaszolt élénken az ifju. — Megvárlak mig átöltözől.

— Nem, nem, most már későn van, de ha leszállsz s kantáron vezeted a lovat, egy darabig elkísérlek.

— Örömmel, — szólt Béla s leugrott lováról.

Kiléptek a parkból s lassan mendegéltek a harmatos erdei uton, a hegyek felé.

— Annál is inkább örülök, hogy találkoztunk, — kezdé Desirée, mert a tanácsodat akartam kérni egy ügyben, melyben nem tudok elhatározásra jutni.

— És az?

— Livió levelet irt mamának, melyben visszatérésemet kívánja.

Béla ijedt mozdulattal ragadá meg Desirée kezét, ki csábító mosolylyal tekintett szemébe.

— És te, mit akarsz tenni?

— Ez az, a miben tanácsodat kérem. Jövőmet biztosítani kell, mert egy különös gyanum van, mióta itt vagyok.

— Miféle gyanud?

— Hogy Herney mama engedelmével tért vissza s mama nem sokára feleségül megy hozzá.

— Herney? — kérdé meglepetve Béla. — Félek, hogy hamis nyomon jársz, Desirée. Nem Herneyről lehet itt szó.

— Hanem? — kérdé csodálkozva Desirée.

— Lonzanó kapitány az a kihez néném vonzódik s bár nem tudom, mit szándékozik tenni, de az igazat megvallva, ez egy nagyon derék ember, teljesen megüti a mértéket, kivéve . . .

— Tudsz valamit róla?

— Csak a legjobbat, de bocsás meg, ha nálad egy érzékeny pontot kell érintenem ismét s ez a kapitány születése.

— A Lonzanó-család előkelő név Olaszországban s bár én nem kedvelem a kapitányt, de egyénisége kifogástalan, művelt, jó modoru, világot látott, s ha mamának tetszik . . .

— Abban nem lehet kétség.

— Biztos vagy ebben?

— Ő volt legmelegebb támogatója nagy elhagyatottságában s szomoruságában vigasztalója.

Desirée földre süttöt szemekkel haladt mellette. Önkéntelenül vér szállt arczába e szavakra. Találva érezte magát.

— Talán terhére is van, hogy visszajöttem — mondá gondolkozva.

Béla vizsgálódva tekintett reá.

— Mily nyugodt, okos, gondolkozó tudsz olykor lenni, Desirée, — mondá örvendő arczczal. Nem képezed, mennyire szeretlek így látni téged.

A fiatal nő gyorsan emelé föl fejét.

— Igazad van, tudok mindez lenni, de nem ez az én egyéniségem. Szilaj, változó, szeszélyes, makacs vagyok. Oh, én jól ismerem hibáimat, de azt hiszem, nem kellene azokat oly szigoruan leítelni, mint te és mamám teszitek.

— Én rég megszüntem irántad szigoru lenni . . .

— És mégsem szeretsz.

— Hogy mondhatod ezt?

— Legalább nem úgy, mint azelőtt s még

kevésbé úgy, hogy a történeteket teljesen el tudnád feledni.

— Akarod, hogy ennek ellenkezőjét bebizonyítsam?

— Ez legfőbb vágyam!

— Akarsz nőm lenni?

— Ah! — kiáltott föl kellemesen meglepetve Desirée, míg szemeiben diadalmas láng lobbant föl.

— Komolyan teszed ezt a kérdést?

— A legkomolyabban s hozzá teszem, hogy nemcsak ajkaim, de szívem intézi hozzád ezt kérdést.

— És ha én igennel felelnék?

— A legboldogabb ember lennék e földön. Desirée nevetett.

— Tudod-e mit ígértem mamának tegnap este — kérdé hamisan.

— Reám vonatkozólag?

— Hogy nem udvaroltatok magamnak veled, sőt kerülni fogom társaságodat.

— Ez kegyetlenség volna, — ömlenget Béla, mialatt megfogta Desirée kezét s szerelemmel nézett szemeibe.

— Tudod mit? — szólt a nő, Béla pillantását melegen viszonzva. — Mond meg mamának azt, a mit most nekem mondtál.

— Szívesen, kész örömmel.

— Így föl vagyok mentve ígéretem alól. Irok Nizzába Liviónak, hogy válni akarok tőle.

— Kedves Desirée.

— De egy ígéretet kell adnod mindenkorra.

— És az?

— Hogy soha nem beszélünk együtt a mult-ról, s hogy nem veted szememre azt, a mit tettem és sohasem fogsz azért büntetni.

— Ünnepelesen megigérem, de hogy is gondolhatsz ilyesmit rólam ?

— Mindenre kell gondolnom, mert nagyon sok keserűségen mentem keresztül, a mi gyávává, félénkké tett.

— Szerelmem kárpótolni fog mindenért.

Desirée melegen nyújtott kezét Bélának.

— És most Isten veled. Gyorsan vissza kell térnem, már nagyon is messze eljöttünk.

Hirtelen megfordult és futni kezdett visszafelé. Haja lebomlott s fekete gyászfátyol lengett utána az őszi szélben. Béla megállt, szemeivel kísérté, a mig csak láthatá, Desirée pedig lassankint eltűnt a ködös párában.

Midőn Desirée a parkba lépett, csaknem összeütközött Herney gróffal, a kit csak az utolsó perczben látott meg, mintha a földből emelkedett volna ki.

— Hol jár ily korán, grófnő ?

— Sétálni voltam.

— Lebontott hajjal ?

— Futottam s kibomlott a hajam, de mindjárt segíték rajta, — mondá csengő nevetéssel. Aztán mindkét karját fölemelé s nehéz hajfonatát fejére csavarta.

Ekkor már teljes pompájukban áradoztak szét a fényes sugarak s Desiréenek nevető arcza a nap hulló porában kétszerte virulóbbnak látszott.

— Mily szép ön, Desirée ! — kiáltott fel ön-

kéntelenül Herney. — Mily kár, hogy így eljászotta életét.

Desirée meglepetve tekintett reá.

— Hogy érti ezt? — kérdé elkomolyodva.

— Más házasságot kellett volna kötnie. Most nem volna egy élő férj özvegye.

— És ha felbontanám ezt a házasságot?

— Azt nem teheti. Nézze, ma reggel érkezett hozzám ez a levél. Olvassa el.

Desirée mohón kapott a levél után s megismerve Livió irását, gyorsan futá át tartalmát, mely így szólt:

„Tisztelt gróf ur!

Bár ismeretlenül, de önhöz kell fordulnom abban az ügyben, melyet már Ábray grófnénak előterjeszték, kitől azonban nem kaptam semmi választ. Itt Nizzában megtudtam, hogy nőm önnel utazott Magyarországra; abban a reményben írok önnek, hogy soraim még Keletvölgyön találják. Desiréehez több levelet intéztem, de vagy nem jutottak annak kezeihez, vagy nem akar válaszolni. Önt kérem tehát, mondja meg neki, hogy nem élhetek nélküle. Nehéz betegen fekszem lakásunkon, s meghalok a sóvárgásban utánna. Nagy összeg pénzeket nyertem pár hét előtt, de azokat ismét elveszítve a legnagyobb nyomorban vagyok. Kérem őt, jöjjön hozzám, de hozzon magával pár ezer frankot addig, mig újra kedvez a szerencse, s én megduplázva fogom azt annak visszaadni, a ki neki kölcsön adja. Ha lelkében egy szikrája van a könnyörületnek irántam, ki férje vagyok, s ki imádom

őt, nem tegadja meg kérésemet és eljön hozzám, talán hogy befogja szemeimet, ki a betegség és nyomor sanyargatásaiban majdnem önkivületben írom e sorokat . . .

Mathieus Livió.“

Desirée megdöbbenve, elhalványodva adta vissza a grófnak a levelét.

— Mit tegyek, mit tegyek? — kérde kezeit tördelve.

— Így nem hagyhatja el őt, — mondá Herney. — Ha igaz, a mit ír, úgy kegyetlenség hozzá nem menni.

— Ha igaz!

— Lehet kétsége ebben?

A fiatal nő nem felelt. Nagyon el volt foglalva gondolataival. Habozás látszott rajta.

Azután hirtelen egyszerre megállt.

— Hol vehetnék pénzt az utra? — kérde tünődve. — Mama nem ad erre a célra és nekem nincs.

— Parancsoljon velem.

— Öntől kérjek? — mondá meglepetve Desirée. — Ezt nem tehetem.

— Miért? Nem voltam-e atyjának jóbarátja, s nem ismerem-e önt legzsengőbb korától fogva?

— Igaz de . . .

— Fogadja el és ne szóljon Leóna grófnénak róla. Ime kétezer forint. Több e perczen nincs nálam.

— Ön azt tanácsolja, hogy utazzam, hagyjak itt mindent, anyám ellenére?

— Én ideálista vagyok. Sohasem tudnám eldobni azt a szívet, mely értem dobog s fájdalom-ban kinlódik utánam. Önnek férje Livió. Jobb lett volna mást választania; de szerelemből tette s most nem hagyhatja el.

— Senki sem tanácsolná ezt nekem önön kívül.

— Meglehet, de az itt lévők közül senki sem szeretett úgy, mint én, ki semmivé tettem életemet egy reménytelen szerelemért.

Desirée fürkészve vizsgálá arczát, melynek bánatos kifejezése igazolá mindazt, a mit állított.

Némán haladtak egymás mellett a kastély lépcsőházáig, hol a fiatal nő gyorsan fölsietett, Herney gróf pedig visszafordult, hogy sétáját folytassa, vagy hogy Leóna grófnéval találkozzék, ki-ről tudta, hogy a parkban időz.

Alig pár lépésnyire Leóna grófné szemközt jött vele.

Ha kevés idő előtt önkéntelenül kiáltotta Desiréének: „Mily szép ön!“, most némán, szó nélkül ugyanezt gondolá az előtte álló hölgy komoly, nemes szépségét látva, kinek klasszikus feje, nemes kifejezésü arcza, átható okos pillantása és deli tartása mindig oly bámulatra, lelkesülésre gerjeszté őt.

— A fák és bokrok megritkult levelei közül láttam önt Desiréevel járkálni kevés idő előtt, — kezdé nyájasan Leóna.

— A kastélyig kísértem. Fölment.

— És ön ily korán hagyja el ágyát?

— Ugyanezt kérdezhetném öntől, grófné.

— Ah, én itthon vagyok. Magamnak kell

minden után nézni, és az igazat megvallva, nem tudok aludni. Hajnalban már lesve várom az ég pirkadását.

— Nemsokára bucsut mondok önnek, — kezdé pár percz mulva Herney, mikor egy ideig hallgatva mentek volt egymás mellett.

— Elutazik? De nem megy ismét a világ körül?

— Nem. Itt maradok Keletvölgye közelében. Birtokomat sikerült visszavenni bérlőmtől.

— Ezt helyesen tette. Végre ügyeivel foglalkozik. Eddig csak szórakozásban tölté éveit, most következnek a munka.

— Kénytelen szórakozás volt az grófné. Kéves élvezetet nyújtott, valamint a most következő munka is czéltalan.

— Meglássa, többet fog nyújtani az elfoglaltság, mint hiszi, — jegyzé meg kitérőleg Leóna.

Ezt is csak föltételesen remélhetem, mint az életben reám nézve mindent.

— Csak nem vesztette el hitét minden iránt?

— Majdnem.

— Erre nics oka. Ne tekintse azokat, kik boldogabbak önnél, hanem azokra a szerencsétlenekre gondoljon, kik oly örömet cserélnének önnel. Gyakran képzelt boldogtalanságban szenvedünk.

— Én nem, grófné. A kik képzelődnek, azok könnyen is vigasztalódnak. Az, hogy nálamnál boldogtalanabbak vannak, nem tesz engem boldogabbá, de még csak nem is enyhíti bajomat. Tudja, hogy reám nézve csak egy orvosság volna,

az ön jóindulata . . . Ezt nem tudom megnyerni, más vigasztalás nekem nem kell.

— És mit mondjak én? — kérde szomorú pillantással Ábrayné, újra kitérve az egyenes válasz elől. — Nem gondolja, hogy nekem több okom volna panaszkodni?

— Nem panaszkodom grófné, — válaszolt ideges mozdulattal Herney. — De végre is, egyszer tisztába kell jönnünk. Kegyed tudja, hogy én miért jöttem vissza.

Azt hiszem Desirée miatt.

— Arczán látom, mely nem tud tettetni, hogy most nem mondta a valót.

Leóna egy pillanatig némán, gondolkozva függeszté reá tekintetét.

— Jó, legyünk nyitlak egymás iránt, — mondá Leóna, most már határozottan. — Egykor talán éppen ezen a helyen mondott nekem bucsut hosszú időre és én menni hagytam, egy kis gyermeket vezetve kezemen, ki rövid idő óta volt árva, s kinek féltem mostoha atyát adni. Így volt? Emlékezik reá?

— Tökéletesen. De ma ez az ok megszűnt s én itt vagyv, hogy újra megkérdezzem, mit határoz fölöttem.

Leóna habozva pillantott az esengő, fájdalmas kifejezésű arczra, melynek viruló ifjúságát, reményteljes kifejezését ő semmisíté meg egykor és új fájdalomba borítja ma.

— Ma sem maraszthatom, — mondá halkan, akadozva. — Ma is kénytelen vagyok menni hagyni.

— Egy szikra rokonszenvet sem érez irántam? — kiáltott fel kinos hangon a gróf. — Meggondolta-e, mi vár önre a jövőben? Egyedüllét, elhagyatottság, szomorú öregség... Eszébe fogok jutni, ha egy gyöngéd szóra, egy vigasztaló mosolyra lesz szüksége. És senkije sem lesz közelében, kiben bizhatnék, ki egészen az öné volna.

— Mindezt tudom, elgondoltam ezerszer a jövőt. Életem nem állt egyébből csalódásnál és én még sem tudnék senkit megcsalni! Egy boldog házasság után valószínűleg könnyebben léptem volna új frigyre, mert a tapasztalás nem tett volna óvatossá. Így csak egy eset lehetett volna s lehetne ma is, mely egy új házasság iránt való félelmemet és ellenszenvemet legyőzné. A szerelem. Oly szerelem, mely nekem életem alkonyán még kárpótást nyújthatna vesztett ifjúságomért. Bármily különösen hangozhatik ez koromban, így van! Azt kellene megtalálnom, ki szerelme által felejtetné velem szenvedéseimet, csalódásaimat, ki visszaadná hitemet, ifjává, boldoggá tenne, ezért érdemes volna az életet még egyszer előlről kezdeni.

— Félek, grófné, hogy ezt az egyént már megtalálta, — szólt halkán, reszkető hangon, majdnem fuldokolva Herney.

— Ilyen ember nincs, kedves Herney... Ön a legjobbak közé tartozik, és ha szeretném önt, nem haboznék „igent“ mondani.

A gróf ajkait egy mély, fájdalmas sóhajtás hagyta el. Nem felelt, mert nem volt ereje felelni. Leóna kezét megragadva, egy pillanatig forrón, sze-

relemmel szorítá ajkaira. Azután megfordult és gyorsan tűnt el az út kanyarulatánál.

Leóna hosszasan nézett utána. Ő maga sem hitte, hogy ily kegyetlen tudna lenni, de érezte, hogy megcsalni nem szabad ezt az embert, ki már évek óta csalfa reményekből élt, elfecsérelte napjait, éveit hiába, miatta, ki sohasem érzett mást iránta barátságnál, s kinek távollétét, hiányát sohasem érezte. Még megtalálja a boldogságot, az élet célját, ha keresi . . . Ha nem ábrándítja ki őt, elfecsérli idejét, pedig az utolsó határidőhöz érkezve, sietnie kell s ne legyen ő az, ki az esthajnalig csalfa csillagként ragyogjon fölötte . . . Életet, napot, meleget kívánt számára, de mindezt ő nem adhatta neki. Ezért kellett oly kegyetlennek lennie iránta. Sőhajtva fordult meg ő is, midőn Herney eltűnt szemei elől, s a kastély felé vette lépteit. A séta elvesztette rá nézve varázsát. Ürt, szomorúságot érzett szívében. Eszébe jutottak Heine szavai: Es ist eine alte Geschichte stb. s tünődve ment végig a parkon.

Mily ritkán találkozik e földön két olyan szív, mely megérti egymást, s mily érthetetlen a női kebel, mely csak ott fogékony a szájalomra, elnézésre, gyöngédségre, a hol szeret. E nélkül a legjobb, legnemesebb női szív is kegyetlen tud lenni.

Ő maga sem tudta, hogy az a kegyetlenség, mely fájtn neki, éppen nemes természetének, igazságos ítéletének volt tanujele. A nők legnagyobb része már csak kaczérságból is igyekszik magához lánczolni udvarlóit. Ugy tekinti őket, mint diadalá-

nak jeleit. Minől több imádó, annál nagyobb diadal . . . Neki nem ebben rejlett hiusága, nem ilyenekben kereste elégtételét. Nagyon komoly, igaz és becsületes volt arra, hogy hamis fény után kapkodjon, s hazug tettetéssel kedveltesse meg magát, olyanoknál, kik himes lepkékként rajongták őt körül és azután ujak és ujakkal fölcserélje őket. Őt boldogtalanná tette az élet de ő nem akart azzá tenni senkit.

A lépcsőkön fölfelé haladva Bélával találkozott, ki szokatlan emelkedett hangulatban csatlakozott nagynénjéhez.

— Azt hittem, lovagolni mentél, — kezdé Leóna, végig pillantva unokaöcscse öltözékén.

— El is indultam, de nem messze jutottam. Visszahozott az, amit nénémnek mondani akarok.

— És az? — kérdé feszülten a grófné, valami váratlant sejtve.

— Desiréevel tatálkoztam ma reggel s meg egyeztünk hogy . . .

— Miben? kérdé elhalványodva Leóna.

— Hogy elválík férjétől s nőmmé lesz, — válaszolt Béla, gyorsan ejtve ki a szavakat, hogy mielőbb tul legyen a nehéz vallomáson.

Ábrayné kezére támasztott arczczal nézett reá, s bájos kifejezésű, szelid arcza e perczen hideg és merev lett. Pár nap előtt figyelmezteté Bélát s az megígérte, hogy őrizkedni fog játékszerévé lenni unokanővérének. Most maga hazudtolá meg ez ígéretet s kénytelen volt vallomásával elismerni, hogy minden egészen úgy következett be, a hogy

nénje megjósolá neki; kénytelen volt beismerni, hogy ígéretét nem tartá meg.

— Megegyeztetek? — mondá hidegen Leóna.
 — Ugy nekem nincs mit mondanom. Desirée aszszony, tehet, a mit akar, te férfi vagy, szabad és független, bár jobb szerettem volna, ha adott szavadra többet tartva, nem szegted volna meg. De így nincs mit mondanom. Csak arra kérlek, ne szólj nekem többé e tervről, e házasságról s a közbe eső eseményekről. Sem most, midőn arczod a boldogságtól sugárzik, sem akkor, ha majd szemeid könnyesek lesznek a csalódástól.

— Néném! — kiáltott fel az ifju, megrendülve a hangtól és a jóslattól. — Gondolja meg, hogy leányáról beszél!

— Tudom! Ismerem őt. Adja Isten, hogy ne legyen igazam. Ezt kívánom neked teljes szívemből. És most újra kérlek, ne beszéljünk többé róla.

XIV.

Napok multak, Herney gróf elhagyta a keletvölgyi kastélyt. Az eddigi nyugalomnak, mely abban uralkodott, vége volt. Leóna megkérde leányától, vajjon csakugyan válni akar-e férjétől s Bélához nőül menni. Desirée e kérdésre úgy felelt, hogy anyja meglepetve tekintett reá. A habozás és erőltettség félreismerhetetlen jelei mutatkoztak válaszában s oly tétovázás és határozatlanság látszott rajta, hogy a grófné megerősödött abbeli hitében, melytől annyira félt, attól, hogy Desirée csak játékot űz Bélából.

— Miután unokafivérednek ígéretet tettél, — mondá neki, — azt következtetem ebből, hogy szeretted. És ha így van, mielőbb meg kell kezdened a válópört, mi ugyanis hosszasan fog tartani.

— Ha még lehetséges lesz azt sikerrel megkezdeni, — veté oda Desirée. — Félek, hogy Livió nem fog abba beleegyezni.

— És ez esetre mit fogsz tenni? — kérde figyelmesen vizsgálva arcát a grófné.

— Mit tudom én! — kiáltott föl türelmetlenül Desirée. — Ne kinozzanak, mama . . . Majd gondolkozom rajta, mit kell tennem.

— Minthogy így áll a dolog, ime férjed hozzád irt levelei, melyeket nem bonték föl, de nem adtam oda neked, mert nem akartam nyugalmaidat fölzavarni.

— Tehát ezek azok a levelek, melyekről Livió Herneynek beszélt.

— Livió irt Herneynek?

— Elutazása napján mondta meg ezt nekem. Elolvastatta velem, s azt tanácsolta, hogy menjek vissza férjemhez.

— Azt tanácsolta Herney gróf? — kérde meglepetve Leóna. Magában pedig ezt gondolta: ő azt hitte, hogy Desirée ismét utjában áll neki, mint egykor, régen. Azért adta ezt a lehetetlen tanácsot.

Csalódást érzett régi barátja iránt. Leóna tiszta jelleme nem ismerte azt az igazságot, hogy a szerelem önző.

— Azt mondta, betegen és nyomorban nem

szabad őt elhagynom. De nem tudja talán, hogy éppen a nyomor üzött el bennünket egymástól. Ez volt az, a mi Liviót türelmetlenné s kegyetlenné tette irántam.

— A szerető házastársakat ez szokta össze hozni. A szenvedést megosztják s az élet terhét együtt könnyebben viselik, — mondá Leóna. Desirée hallgatott. Ez az állítás nem talált visszhangra az ő szívében. Nem is hitte, mert mást tapasztalt. Szerinte az élet élvezetre szórakozásra való.

Midőn Lonzanó hallá, hogy Desirée válni akar s Pélyi grófhhoz készül nőül menni, megcsóválta fejét.

Leóna mondá ezt meg neki és ő önkéntelen kiáltott föl: „Szegény fiu, szegény Béla!“ És a grófné nem neheztelt ezért reá.

Mindnyájan levertek voltak. Csendes hallgató órákat töltöttek, maga Desirée is komolyabb, gondolkozóbb lett, mint az utolsó hetekben volt, csak Béla élt mámorban, a szerelem varázsának mámorában s boldog reményekben a jövő fölött.

És Desirée egészen az az egyéniség volt, a ki e mámort elő tudta idézni. Nemcsak ifjúsági szépsége, hanem különös egyénisége is okozta, hogy a vele élő folytonos feszültségben tartá. Szeszélye, változékonysága, majd lelkesülésbe hozta, majd lehangeltságot idézett elő környezetében s Bélát magával ragadta, vagy eltaszítá, a hogy kedve jött reá. De sem jó kedve, sem rossz hangulata nem tartott sokáig s éppen ez a változékonyság tette őt unokafivére előtt érdekessé.

Senki sem beszélt többé a kastélyban arról,

mi fog Desiére házasságával történni, de Bélát mintegy vőlegényének tartották.

A napoknak legnagyobb részét együtt és egyedül töltötték s mindketten észrevették, hogy Leóna grófné kevesebbet foglalkozott velök, mint azelőtt, sőt hogy elhidegült tőlük. És ez Bélának jobban fájt, mint a hogy mutatta. Desirée kevesett törődött vele, mint a hogy mindennel kevesebbet törődött a világon. Gyakran messziről látta anyját Lonzanó kapitánynyal sétálni, s elbujt a bokrok közé. Olykor tudta, hogy azok a teremben vagy a könyvtárban vannak, mely terem egyik leszebb helyisége volt a kastélynak. Ő más szobát keresett föl, hol egyedül olvasott vagy Bélával enyelgett. Nem kívánt anyjával négy szem között maradni, mert egy kérdéstől tartott, melyre sem igennel, sem nemmel nem tudott felelni, mert maga sem tudta elhatározni magát.

Egy esős, szomoru napon, nem mehetvén ki a szobából, Desirée a kandalló tűzénél ült Béla társaságában, ki a jövőről beszélt, házasságukról s arról a végtelen boldogságról, mely előttük áll.

A fiatal nő ma kevésbé volt jó hangulatban, mint egyébkor. Béla ömlengésére egyhangu feleleteket adott s koronként hosszan, fürkészve, gondolkozva pihenteté rajta szemeit.

De Béla mindezt alig vette észre. Fellengző szavakban tárta föl tervét arra az időre, midőn majd férj és feleség lesznek. Birtokán fognak élni, — mondá, kevés embert látva. A boldogságnak nem kellenek tanuk, kémeket pedig éppen nem türve

közelében s egyedüli vágya, hogy Desiréevel a magányban tölthesse életét.

— És tőlem meg se kérdezed, vajjon fogna-e nekem ilyen egyhangu élet tetszeni, — mondá nevetve a nő.

— Ha szeretsz, nem kívánsz rajtam kívül senkit és semmit, — felelt bizalommal Béla.

— Ki tudja? Én nagyon zajos élethez voltam szokva.

— És boldog voltál? Ugy-e nem? Azt hiszem, velem az leszel, mert én mindenek fölött szeretlek.

— Nem csalódom?

Béla átölelte Desirée-t.

— Szeretem viruló arcodat, mert olyan mint a nyíló virág, piczi szádat, melynek rózsailata van, szemeidet, melyekben irántam való szerelmed tükröződik. Szeretek rajtad mindent, s talán akkor is szeretnék, ha nem volnál ilyen, hanem rut. Nekem akkor is imádandó volnál.

Desirée fölkaczagott. Soha sem hallá meg így leírni önmagát, soha sem festék így előtte a szerelmet.

— És ha elveszitenél, meghalnék vagy eltűn ném a földszinéről? — kérdé puha karjait Béla nyaka köré fonva.

— Meghálnék. Magam oltanám ki életemet, melynek nem volna nélküled értéke előttem.

— Bohó vagy! Nem jó valaminek így odaadni magunkat.

— De ha ez a valami te vagy! — kiáltott fel az ifju, szemeit Desirée szögezve, mintegy szavakat keresve, melyekkel meggyőzze őt nagy

szerelméről, melyet az enyelegve kaczagott ki s talán készakarva nem akart elhinni.

Igy enyelegtek órákon keresztül, míg lassan szétoszlottak a sötét fellegek s estfelé rövid időre kisütött a halvány fényű nap, csalfa sugaraival hidegen hagyva a földet, a park lombtalan fáit, a megsárgult füvet. Nem tudott már semmibe életet önteni. A természet temetkezése volt ez.

Desirée felpattantva helyéről az ablakhoz futott és kitekintett a kopár, szomorú vidékre.

— Jer, — mondá Bélának. — Sétáljunk egyet. Talán az utolsó sugarak ezek az idén Bucsuzzunk el tőlük!

— Menjünk, — mondá készséggel Béla és kifutottak a parkba, hol Desirée körültekintett.

— Nézd, — mondá a láthatár egy fehér pontjára mutatva. — Ott jön föl a hold. Nap és éj gyorsan váltja föl egymást. A hányszor látod ezt az éjszakát megelőző fényt, gondolj reám.

— Inkább szemedbe nézek.

— Ki tudja, teheted-e ezt mindig. De ha távol leszünk egymástól, tekints a holdba s szemeink találkozni fognak . . .

Karöltve járták be a parkot. Ismerték minden zegét-zugát s Desirée daczára a sötétes alkonynak, mely gyorsan váltá fel az esthajnal utolsó sugarait, még mindent látni akart, mielőtt a kastélyba visszatértek. Elvégezve a sétát, a nagyterembe mentek, hol Leóna egyedül ült a thea-asztalnál, várva a társaság jöttét, mely Herney távozta óta csak négy tagból állott.

Később Lonzanó is megérkezett. Az inas ezüst tálczán a póstaküldeményeket hozta, ujságokat, leveleket, melyek közül ki-ki elvette a magáét.

Desiréének is jött egy levél, melyet olvasatlanul rejtett zsebébe.

Mindnyájan egy-egy pillantást vetettek feléje, de senki sem kérdezte tőle, kitől kapta a levelet. Csak Leóna grófné vette észre rajta, hogy az est előre haladtával perczről-perczre nyugtalanabb lett.

Lonzanó hosszasan és érdekesen beszélt a világ körül tett utjáról. Béla nagy figyelemmel hallgatá. Desirée a lámpaernyő homályában ült összetett kézzel és koronkint ideges mozdulatot tett. A nagy hangosan ketyegő régi órára pillantott s mintegy megkönnyebülve ugrott fel, midőn a grófné jelt adott a lefekvésre. Jó éjszakát mondva egymának, ki-ki szobájába vonult; Leóna, mielőtt elváltak, megállítá leányát.

— Ma ment el Nizzába a kereset, melyet ottani ügyvédünk be fog adni házasságod felbontása végett. Ez este kaptam értesítést róla. Azt akartam, hogy tudd ezt, — mondá Desirének, ki némán intett fejével s kezét csókolva elsietett.

Szobájába érve, komornáját találta ott, ki égő lámpa mellett várta jövetelét.

— Készen van minden? — kérdé látható izgatottsággal.

— Minden, — felelt a komorna, kis bőrröndöt hozva elő, mely a szoba egyik sarkában volt elrejtve.

— Itt van az összeg, mit ígértem, Lina, ha

mindent ügyesen elrendez. Adja ide köpenyegemet és kalapomat, azután csendesen induljunk.

— Várjunk még kissé grófnő, — mondá a komorna. — Mindenki ébren van még a kastélyban, találkozhatnánk valakivel. És van idő.

— Hol vár a kocsi?

— A nagy kaputól jobbra, a mogyoróbokrok mellett.

— Jó lovai vannak?

— A legjobbak Keletvölgyében. Nem tudja kit visz a vasuthoz. Nem árulhat el. Azt mondtam neki, én hagyom el ma este a szolgálatomat.

— Helyesen. Adja át a grófnénak holnap reggel ezt a levelet.

E szavak után vártak egy ideig. Lassankint minden csendes lett. A szolgák léptei elhangzottak, a folyosó, lépcső lámpáit kioltották, s ekkor Desirée elől, Lina utána suhant ki a kis bőrönddel kezében és a hosszú folyosón végig sietve, leosontak a lépcsőn a kapuhoz, hol csakugyan meglették a várakozó fogatot.

Desirée felült reá. Arcza lefátyolozva, bő köpenybe burkolva, senki sem ismert reá, ha látta volna is. Lina mellé helyezte a bőröndöt, köszönt, azután a tova vágató kocsi után nézett s midőn az eltűnt, visszasietett a kastélyba, de érezve, hogy nem helyes dolgot tett, egész éjjel nem tudott aludni s majdnem rettegve várta a reggelt.

Későn derengett a hajnal világossága, sötét borus idő volt, már kilencz óre felé járt az idő, midőn Leóna grófné elhagyta ágyát. Nehéz, kinos

álmai voltak. Boldogult férjét látta álmában, kit kézen fogva vezette Desiréet. Mindketten nevetve néztek reá, oly mosolylyal, melyet a mult emlékéből jól ismert férje arczán. Guny és könnyelműség vegyüléke volt az s neki sok keservet és könnyeket okozott.

Komornájának csengetett, ki hosszú évek során volt szolgálatában s életének minden eseményét ismeré, ki látta felnőni Desiréet, meghalni a grófot, kinek kicsapongó életét csak úgy ismerte mint maga urnője. Jelen volt Nizzában, midőn a komtesz elhagyta a házat, hogy egy hozzá nem méltó házasságot kössön. Látta szenvedni asszonyát, azelőtt férje, most ismét leánya miatt és hü vigasztalója volt minden bajában. Bizalmasa volt, de soha egyetlen szóval sem árulá el ama titkokat és keletlenlenségeket, mik a család jó nevének és tekintélyének hátrányára lehettek volna. Ma feltűnő zavart volt, midőn urnője hívására a szobába lépett s levelet tartott kezében

— Lina adta át ezt, — kezdé elfojtott hangon, mely észrevehetően reszketett, — kért, hogy kézbesitsem méltóságodnak.

Leóna csodálkozva vette át a levelet. Rápillantott s megismerte leánya irását.

— Desiréetől? — kérdé lassan felbontva, de alig vetve egy pillantást bele, önkéntelenül összerázkódott.

— A komtesz elutazott, — folytatta az előbbihez hasonló halk, fájdalmas hangon a komorna, egy széket gördítve a grófnéhoz, ki erős felindulásában reszketve fogódzott a közel álló asztalba.

— Elutazott, — **re**begé, a székbe rogyva s kezeibe temeté halvány arczát.

Csak pár sor volt a levélben: „Bocsánat. Érzem, ez az élet nem nekem való. Visszamegyek férjemhez Desirée.”

Igy bucsuzott el. Így hagyta el a szülő házat s másodizben anyját. Ez volt mindaz, a mit hátra hagyott számára. Hosszu ideig mély csend uralkodott a szobában. A komorna észrevétlenül osont ki, nem akarva urnőjét jelenlétével zavarni. A sárgás nap, mely átküzdvé magát az őszi fellegek torlaszán, élettelenül függött az égen, nem életet adni, de maga is haldokolni látszott. Minden csendes, nesztelen és szomoru volt kívül és belül, de a természet szomoruságánál nagyobb bánat ült ama boldogtalan nő szívében, ki élő gyermekét temette abban és forró könnyeivel siratta uj, mindig rettegett és még sem várt csalódását, mely ma érte őt.

Pár óra telt el ily lelkiállapotban, azután ujra csengetett. Komornája sokkal nyugodtabbnak találta őt, mint várta és remélhette volna. Felöltözött. Könytelen szemekkel ment a nagy terembe, mely mellett a téli kertben várt reá a virágokkal diszitett reggeliző asztal párolgó theával. Az ablaknál egy férfi-alak állt, kitekintve a szomoru láthatárra, de a léptek zajára gyorsan visszafordult és elébe sietett.

Némán köszönték egymást, mialatt Leóna körülpillantott, de a kit kereset, az nem volt jelen, Béla, kiről nem tudta: hallotta-e már Desirée távozását.

— Önt ma nagy és váratlan csapás érte grófné, kezdé meleg, rokonszenves hangján Lonzanó.

— Ne beszéljünk róla, — vágott gyorsan szavába a grófné, majdnem hidegen, de a kapitány tudta, hogy e modorral fájdalmát palástolja.

Leültek. A reggelineél nem szokott a cselédség jelen lenni s Leóna sajátkezüleg tölté a csészekbe a theát. Ma csak két csészére volt szükségök.

Közyös tárgyakról beszéltek. Az időről, mely nem akart javulni. Napok óta esett az eső, lehangelő, komor és sötét volt az idő, s oly sürű fellegek borították az eget, mintha sohasem akarna kitisztulni.

— Nem látta még ma Bélát? — kérdé egy idő múlva Leóna, látván, hogy az nem érkezik a reggelihez.

De mielőtt a kapitány felelhetett volna, inasa lépett a szobába s levelet nyújtott át a grófnénak. Leóna az írásra pillantott és nem bontotta föl a levelet, hanem csészéje mellé tette.

— Béla gróf elutazott?

— Szolgálatára, grófné, fél óra előtt hagyta el a kastélyt, — felelt és távozott.

— Most már egészen egyedül vagyok, — mondá halkan, reszkető hangon Leóna, szemeit a mellette fekvő levélre szögezve.

A kapitány részvéttel nézett reá. Férfias arcán igaz részvét és őszinte melegség tükröződött. Oly sokat tudott volna e szavakra felelni, de nem szólt, hisz jelenléte elmondott mindent s a grófné érezte, eltalálta ezt, mert a levélről lassan reá emelte szemeit.

— Ne gondolja, hogy a beszéd terherme van,
— mondá szomoru mosolylyal. — Sőt örülök, ha
oly oldalról jön a részvét és vigasz, melyről meg
vagyok győződve, hogy őszinte.

— Az előbb megtiltotta grófné . . .

— Kértem, hogy Desirééről ne beszéljen s a
jövőre sem akarok többé róla hallani. Azonban,
azt hiszem, sok más tárgy van, amiről kegyed tud
és szokott beszélni nekem, s a mely mai hangu-
latomba szórakoztathatna.

— Ha megengedi . . . — viszonzá habozva Lon-
zanó, de látszott rajta, hogy nem talál gyorsan oly
tárgyat, mely semleges volna és még sem érdekte-
len vagy közönyös.

E zavarból maga Leóna segíté ki.

— Mondja csak kapitány, mi tervei vannak
a közel jövőre nézve? Gyakran emlité nekem eluta-
zását, de arról sohasem beszélt, hová szándékozik
innét menni?

— Mert azt magam sem tudtam.

— Határozott célja tehát nincs?

— Az én életem, reményem, jövőm és bol-
dogságom a föld e parányi helyéhez van kötve,
melyen kegyed él a többi rám nézve közönyös.

— És ha én arra kérném, ne menjen innét
sehová, sőt hosszabb és bizonytalan ideig halaszsa
el utazását?

— A legnagyobb örömmel tennék eleget pa-
rancsának grófné.

— De az nagy áldozat, a mit én kérek öntől.
Ne tegyen gyors ígéretet. Tudom, hogy tárve áll

ön előtt a világ, hogy vidám és mulatságos emberek közt élhetne. Mindazon élvezetekben részesülhet, amik az ön korában még az élet szebb részét képezik, szóval, hogy az itt maradás önre nézve lemondás, mert e csendes magányos helyen önnek semmi sem nyújt kárpótlást.

— Ezt maga sem hiszi, grófné! — kiáltott fel Lonzanó fellobbant szenvedélylyel. Egész lényét szerette volna odaadni egy szóban, melyet ajkán érzett, s melyet nem volt bátorsága kimondani. Leónára szegezte szemeit, arra a szép, nemes, komoly arczra, melynek kifejezése lebilincselve tartá őt, keresve a pillantást, mely felbátorítsa annak a magasztos szép szónak a kimondására . . . De Leóna félig lehunyta szemeit s ő elhalasztá a valamást.

— Életem néhány rövid óra alatt egészen más-ként alakult, — kezdé pár pillanatnyi szünet után a grófné, — mint azt magam is hittem. És ez az oka, hogy e dolgokról beszélek önnel, miket ittléte óta nem hoztam elő, bár nem egy alkalom lett volna arra . . .

A kapitány feszülten leste Leóna szavait s nem vette le róla tekintetét. Egyforma gyönyör volt neki látni és hallani őt, ki félig lehunyt szemekkel halkan, majdnem magának beszélt. Mintha csak gondolkodnék.

— Midőn megjelent itt e polgári ruhában, — folytatá — s tudtomra adta, hogy szolgálatát miattam hagyta el, nem tudom, mit éreztem. Sajnálkozás vagy öröm volt-e az részemről e nagy áldozat

miatt, nem tudom. Azt azonban nem tagadhatom, hogy jól esett, mert ragaszkodást láttam abban s ki annyit csalódott az életben, mint én, az kétszeresen tudja becsülni, ha jóindulatot, rokonszenvet lát maga iránt.

— Szerelmet, grófné, a legforróbb szerelmet! — kiáltott fel önuralmának fékét vesztve Lonzanó, mert érezte, hogy ez az a percz, melyben szabad kimondania, a mit érez.

Leóna mintegy meglepetve emelte reá szemeit. Tudta, hogy mit rejteget szívében iránta a kapitány, de még soha sem hallotta azt szavakba önteni; most meglepte annak kimondása, remegés futott végig tagjain; feszülten várta, vajjon folytatja e szavait és midőn az mintegy megijedve hallgatott, ajkaira szelid, biztató mosoly lopódzott, jeléül, hogy társa önkéntelenül kiröppent vallomása gyönyört okozott neki.

Ez a mosoly mennyekbe emelte Lonzanót. Helybenhagyás, felbátorítás, sőt egyetértésnek vette e kifejezést. Megragadta Leóna kezét s ajkához szorítá. Oly keveset remélt már s e perczben oly sokat kapott, hogy elszédíté őt a váratlan boldogság és ajkai szorosan bezáródtak. Szemeibe gyült egész lelke.

Kint a láthatár ezalatt lassan megvilágosodott. A fellegek eloszlottak, halvány napsugarak törtek elő s bekandikáltak az ablakon és ráültek az asztal porcelánjaira s ragyogóvá tették az ezüstöt.

Egészen más színezete lett a szobának. Minden mosolygott körülöttük. A leverő, komor kör-

nyezet, mely Leóna belsejét tükrözté vissza, vidámbabbá változott. Egész özönét hallá a kapitány meleg szavainak, pedig az hallgatott, némán állt előtte a kezében tartott kézzel, félve, hogy szavaival elriasztja ajkairól a mosolyt, mely neki az ígéretet jelképező szivárvány volt. Tekintetével hódította meg lassanként Leóna szerelmét. Hízogő melegséggel jártatta végig szemeit Leóna arcán, s a szerelem e hatalmának Leóna nem állhatott elient, érezve, hogy itt egy igaz sziv kínálkozik neki, telve melegséggel, szerelemmel, s tudta, hogy ez mindene, mi számára létezhet e földön. És ezt nem akarta magától elutasítani . . .

Hetek és hónapok multak. Vihar és napsugár váltakozva vették birtokukba Keletvölgyének vidékét, s midőn a természet végre levette jégkérget, fejlődni kezdett s a zord telet a kikelet éltető mosolya váltotta fel, a kastély kápolnájában két ajk fogadott egymásnak örök hűségét, két sziv olvadt fel egymásban, kik mindketten érdemesek voltak a boldogságra.

Sohasem bánták meg e szövetséget. A szenvedés nemesíti a lelket, a tapasztalás megtanítja becsülni az érdemet, a sors nem mulasztja el kárpótlást, adni a megpróbáltatásokért a szenvedőknek, s a jóság, nemes érzés előbb utóbb jutalmat talál!

Leóna házaseletének ege csak egyszer borult el, midőn Desirée halálhíret hallotta, ki tökéletesen elsülyedve, önkezüleg vetett véget életének. Hogy mily kétségbeeséssel gondolhatott gyermeke sorsára,

életére és öröklött tulajdonaira a szerencsétlen anya, azt csak az ítélhette meg, ki fájdalmas felkiáltását hallotta, midőn halálhírért megtudta. Hála neked Istenem, hogy magadhoz vetted ezt a szerencsétlen tévelygő lelket! — zokogott föl Leóna és hosszan, sokáig sirt keservesen .

— Vége. —

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

